

TALOUSARVIO 2026 JA TALOUSSUUNNITELMA 2027-2028

Kunnanhallitus 17.11.2025
Kunnanvaltuusto 24.11.2025

Sisällys

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	4
RUSKON STRATEGIA SEKÄ HYVINVOINTI-, OSALLISUUS- JA ELINVOIMAOHJELMAT	6
YLEISOSA.....	6
YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA KUNTATALOUDEN NÄKYMÄT	6
TILIVELVOLLISET JA ORGANISAATORAKENNE	10
RUSKON TALOUDELLINEN KEHITYS.....	12
TOIMINNAN RAHOITUS	14
ASUKASMÄÄRÄN KEHITTYMINEN	15
TYÖLLISYYDEN KEHITTYMINEN	16
TALOUSARVIOESITYS.....	17
TALOUSARVIORAKENNE JA SITOVUUSTASOT.....	17
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	19
TULOPERUSTEET	21
MENOPERUSTEET	24
ALIJÄÄMÄN KATTAMISVELVOITE	26
TOIMINTAKATTEIDEN KEHITYS TOIMIELIMITTÄIN	27
KONSERNITAVOITTEET	28
KÄYTTÖTALOUSOSA	30
TULOSLASKELMA (Ulkoiset).....	30
VAALIT.....	31
TARKASTUSTOIMI.....	31
YLEISHALLINTO	32
JOUKKOLIIKENNE	34
KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ	36
OPETUKSEN JA VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO.....	37
VARHAISKASVATUSPALVELUT.....	39
PERUSOPETUS.....	45
HYVINVOINTIPALVELUT.....	52
ELINVOIMA- JA VIESTINTÄPALVELUT.....	59
TEKNISET PALVELUT	61
TOIMITILA- JA VUOKRAUSPALVELUT.....	64
VESIHUOLTOLAITOS	66
RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖASIAT	68
KÄYTTÖTALOUDEN ULKOISET TULOT/MENOT TOIMIALUEITTAIN (ulkoiset).....	71

TULOSLASKELMA 74

RAHOITUSLASKELMA..... 75

INVESTOINNIT 76

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 77

RUSKON VESIHUOLTOLAITOS..... 80

    TULOSLASKELMA 80

    RAHOITUSLASKELMA..... 80

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Suomen taloudessa on havaittavissa piristymisen merkkejä. Vuonna 2025 bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 1,0 prosenttia, vuonna 2026 puolestaan 1,4 prosenttia ja vuonna 2027 edelleen 1,7 prosenttia. Investointien osalta on myös havaittavissa kasvavaa trendiä eritoten energiasiirtymään ja uuden teknologian käyttöönottoon liittyvien alojen osalta. Haasteena on edelleen rakentamisen matalasuhdanne. Yksityisen sektorin ostovoimaan vaikuttavat työllisyyden haasteet sekä epävarmuus ja vähäinen luottamus talouteen ovat saaneet aikaan sen, että mahdolliset lisätulot ohjataan mieluummin säästämiseen kuin kulutukseen. Työvoiman määrä sinällään on kasvussa. Tuotannon lisääntyminen toivottavasti lisää myös yritysten mahdollisuutta lisätyöllistämiseen, jolloin kotitalouksienkin mahdollisuudet kulutukseen kasvavat. Merkittävänä haasteena voidaan nähdä Suomen velkasuhteen ennakoitu kasvu 90 prosenttiin lähivuosina velkasuhteen ollessa jo nykyisellään Pohjoismaiden korkein.

Vuoden 2026 talousarvion kehystä laadittaessa huomioitiin mm. seuraavia asioita: henkilöstökulujen sopimuskauden korotukset, perusopetuksen oppimisen tuen lisäys, teknisen tilapalveluista poistetut Jokituvan ja Vahdon terveyskeskuksen tulot ja tästä aiheutuva ylläpitokulujen vähennys sekä työllisyyden hoitamisen, kotopalveluiden ja viestintään liittyvien tulojen ja menojen siirtäminen keskushallinnosta hyvinvointitoimialaan. Alustava kehys hyväksyttiin 168 000 euroa alijäämäisenä ja ohjeistettiin toimialat pyrkimään nollatulokseen. Lautakuntakäsittelyjen jälkeen tulos oli vajaa 91 000 euroa ylijäämäinen. Tämän jälkeen tehtiin vielä henkilöstömenomuutoksia, lisättiin tekniseen toimeen erinäisiä hoitomenoja, vähennettiin tonttien myyntituloja ja tarkastettiin poistojen määrää. Tämän myötä on nyt päädytty 1 942 euron suuruiseen ylijäämään.

Kuluvan vuoden merkittävin hallinnollinen uudistus on ollut julkisten työvoimapalvelujen siirto kunnille. Rusko on osa Turun työllisyysaluetta kuuluen Turun työllisyysalueen läntiseen toiminta-alueeseen yhdessä Raisen, Naantalin, Maskun, Nousiaisten ja Mynämäen kanssa. Kunnassa työvoimapalveluiden hallinnolliseen siirtoon reagoitiin mm. siirtämällä työllisyyden hoitoon ja elinvoimaan liittyvät asiat hyvinvointitoimialalle. Tätä kirjoitettaessa on kunnan ensimmäinen elinvoimakoordinaattori aloittamassa tehtävässään vielä kuluvan vuoden puolella. Työllisyyden hoitoon varatut määrärahat heijastavat tälle vuodelle varattujen/tarkistettujen määrärahojen suuruutta. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen tehtiin valtuuston päätöksellä kuluvana vuonna 40 000 euron suuruinen korotus.

Kuntatalousohjelmassa vuosille 2026–2029 hallitus on asettanut tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa tai hieman alijäämäinen vuonna 2027. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemista, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,6 % vuodelle 2027. Hallitusohjelmassa valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita. Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille. Hallitusohjelma sisältää monia kuntien toimintaan ja talouteen vaikuttavia uudistuksia. Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta sote- sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Lisäksi jatketaan kiinteistöveron arvostamisuudistusta sekä kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelmalla parannetaan kuntien toimintaedellytyksiä sääntelyä purkamalla.

Viime vuosina Ruskolla on eletty voimakasta rakentamisen aikaa. Kuluvan vuoden investointimäärärahojen loppusumma on 4 485 000 euroa. Vuoden 2026 investointien loppusumma on 4 793 611 euroa. Määrät ovat mittavia normaalivuosien n. 2–2,5 miljoonan euron tasoon nähden. Varsin merkittävä osa ensi vuoden

määrärahavarauksista kohdistuu kunnantalo-kirjaston rakentamiseen/saneeraukseen (3 000 000 euroa). Hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä. Kunnallistekniseen rakentamiseen varaudutaan myös talousarviovuonna ja taloussuunnitelmavuosina; vuoden 2026 rakentaminen kohdistuu Päälistönmäkeen, Ketunluolaan, Ahola-Ojantoon sekä Härjäruopantiehen ja Harjutiehen. Hujalantien/Kaharintien kevytväylän rakentamisessa varaudutaan tulevan nelivuotiskauden aikana 300 000 eurolla/vuosi. Kirkonkylän koulua varten varataan suunnittelumääräraha 50 000 euroa ja Nummilammen virkistysalueen perusparannukseen myös 50 000 euroa. Lisäksi toteutetaan rakennusten vuosittaisia korjaus- ja rakentamishankkeita, päällystystöitä, katuvalojen uusinta- ja liikenneturvallisuushankkeita, hulevesien hallintaa, leikkipaikkojen kunnostusta ja tietojärjestelmien kehittämistä.

Omakotitontteja Ruskon kunnalla on tarjolla Ketunluolan ja Valkiavuoren alueella. Talousarviovuoden aikana uskotaan saatavan luovutettavaksi vielä Päälistönmäen laajennuksen mukaisia tontteja. Alueelle ollaan saamassa noin 35 uutta tonttia. Ketunluolan asemakaavan laajennus valmistuu talousarviovuoden aikana. Talousarviossa 2026 varaudutaan yhteensä 16 tontin luovutukseen. Ahola-Ojannon alueelle ollaan saamassa 13 uutta teollisuustonttia. Eteläosan osayleiskaavan valmistumisen myötä päästään aloittamaan Ruskon kunnan osayleiskaavan laatiminen talousarviovuoden aikana.

Aiemmin todetun mukaisesti talousarvio osoittaa 1 942 euron suuruista ylijäämää. Verotuottojen määrän arvioidaan lisääntyvän n. 4 % vuoden 2025 talousarvion laadinnan yhteydessä arvioituun määrään nähden. Kuntaliiton verotuloennusteen mukaan vuoden 2025 toteuma tulee olemaan talousarviossa ennakoitun mukainen. Valtionosuudet ovat myös lisääntymässä hieman; lisäys on 0,2 prosenttia verrattuna alkuperäiseen talousarvioon 2025. Hyväksyttyyn muutostalousarvioon nähden lisäys on 2,8 %. Lisäksi mittavasta viime aikojen rakentamisesta aiheutuvat vuotuiset poistot tulevat rasittamaan taloutta tulevina vuosina.

Henkilöstöohjelma sisältää talousarviovuodelle oppimisen tuen lisäyksen johdosta 1,5 opettajan lisäresurssin, varhaiskasvatuksen lisänä on kaksi sosionomia ja kaksi lastenhoitajaa. Lisäksi elinvoimakoordinaattori on uusi toimi viime vuoden talousarvioon nähden. Henkilöstöjaoston toimesta on toteutettu täyttölupamenettelyä vuoden 2024 alusta lukien, menettelyä jatketaan myös talousarviovuonna 2026.

Kuluvana vuonna päätettyä hankintaprosessien, -ohjeiden ja sopimusten tarkistamistyötä jatketaan myös alkavana vuotena.

Kiitän kaikkia luottamushenkilöitä ja talousarvion laadintaan osallistunutta henkilöstöä talousarvion kokoon saamisesta. Uskon, että pystymme varmasti jatkossakin vastaamaan kuntiin kohdistuviin haasteisiin ja kehittämään Ruskon kuntaa kuntalaisten ja kunnan sidosryhmien toiveiden mukaisesti myös kestäväen talouden vaateet huomioiden.

Ruskolla 12.11.2025

Kunnanjohtaja Kari Lehtinen

RUSKON STRATEGIA SEKÄ HYVINVOINTI-, OSALLISUUS- JA ELINVOIMAOHJELMAT

Ruskon kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.1.2018 Ruskon strategian. Kunnanhallitus päätti 15.2.2021 aloittaa strategiaan ja siihen liittyvien ohjelmien arvioinnin antaen taloustyöryhmän tehtäväksi asiaan liittyvän valmistelun. Taloustyöryhmä käsitteli 24.5.2021 pitämässään kokouksessa kuntastrategian ja siihen pohjautuvien ohjelmien päivittämistä. Se linjasi, että kuntastrategia säilytetään ennallaan ja sen perusteella laaditut osallisuus-, elinvoima- ja hyvinvointiohjelmat vuosille 2023–2025 päivitetään.

Ohjelmien painopistealueet on otettu kunnan strategiasta ja niille on määritelty tärkeimmät tavoitteet ja toimenpiteet. Jokaiselle toimenpiteelle on asetettu mittari ja vastuutaho. Tarkennetut toimenpiteet määritellään lautakunnittain vuosittain laadittavan talousarvion yhteydessä. Toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta raportoidaan puolivuositain talousarvioseurannan yhteydessä.

Toimenpiteiden toteumaa on käsitelty valtuustossa 23.10.2023 § 55 ja osana talousarviota vuosittain.

Vuoden 2026 aikana laaditaan uusi strategia.

YLEISOSA

YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE JA KUNTATALOUDEN NÄKYMÄT

Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, mutta merkkejä nopeammastakin kasvusta on. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut toistaiseksi lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Investoinneissa on odotettavissa nopeampaa kasvua, sillä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi ennustejaksolla. Suurelta osin investointeihin liittyi myös viime vuoden talouskasvun tarkentuminen tilastoissa. Odotusten ja ennakkotietojen vastaisesti Suomen talous ei enää supistunutkaan viime vuonna, vaan kasvoi 0,4 prosenttia.

Talouskasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit. Talouskasvun kannalta on suotuisaa, että EU:n asettamat vastatoimet ovat jäämässä vähäisiksi ja tehdyt tullisopimukset joka tapauksessa vähentävät epävarmuutta. Kysyntää vientimarkkinoilla tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Suomen vientiä on heikentänyt erityisesti vaisu kysyntä Euroopassa. Viennin kasvun odotetaan nopeutuvan euroalueen talouden elpessä ja Suomen kustannuskilpailukyvyyn ollessa kunnossa. Viennin kasvua heikentävät kuitenkin selvästi Yhdysvaltojen tullit ja euron vahvistuminen. Tuonnin kasvu on nopeutumassa vientiä enemmän, sillä Suomessa kysynnän kasvusta iso osa tulee investoinneista, joissa tuontipanoksilla on merkittävä osuus.

Inflaatio on alentunut selvästi ja hintojen nousu on myös pysymässä maltillisena. Inflaatiota on hidastanut ennen muuta energian ja omistusasumisen hintojen lasku. Kuluttajahintaindeksin mukaan hintojen nousu olisi jo lähes pysähtynyt. Tämä johtuu kuitenkin korkojen laskusta. Pohjainflaatio on reilusti yli kahden

prosentin ja pitkästä aikaa nopeampaa kuin euroalueella keskimäärin, toki osin kulutusverojen korotusten takia.

Inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten myötä reaaliensiot ovat kääntyneet kasvuun. Kotitalouksien keskimääräisten reaalityulojen kasvua hidastavat tänä vuonna kuitenkin heikko työllisyystilanne, sosiaalietuuksien leikkaukset ja kulutusverojen korotukset. Ensi vuonna käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu nopeutuu työllisyystilanteen parantuessa ja ansiotuloverotuksen alentuessa. Reaalityulojen kasvusta huolimatta kulutus ei ole kasvanut. Heikko työllisyystilanne, epävarmuus ja vaatimaton luottamus talouteen ovat saaneet kotitaloudet säästämään kuluttamisen sijaan ja säästämisaste on noussut.

Tänä vuonna investoinnit kasvavat selvästi kahden laskuvuoden jälkeen. Rakentamisessa tilanne on kuitenkin edelleen heikko. Varsinkin asuntorakentamisessa elpyminen on hidasta, sillä kauppamäärien noususta huolimatta asuntomarkkinat eivät ole vielä toipuneet normaalitasolle.

Energiasiirtymään ja uuden teknologian käyttöönottoon liittyvät investoinnit sen sijaan kasvavat vauhdilla. Investointisuunnitelmia Suomeen on ennätysmäisen paljon ja tänä vuonna suunnitelmista on päästy myös toteutukseen. Investoinneissa on sekä puhdasta energiaa tuottavia että käyttäviä hankkeita. Investointeja lisäävät myös puolustushankinnat, joihin tulee tänä vuonna selvä hyppäys hävittäjien myötä ja taso pysyy korkeana myös tulevina vuosina.

Työllisyydessä ei ole tapahtunut käännettä kasvuun alkuvuoden aikana. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen odotetaan kuitenkin paranevan ensi vuodesta lähtien. Vuositasolla työllisiä on tänä vuonna hieman viimevuotista vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Ensi vuonna työllisten määrä kasvaa ja työttömyys laskee 9,0 prosenttiin. Myös vuonna 2027 työllisyyden kasvu jatkuu ja työllisyysaste (20–64-vuotiaat) nousee 77,3 prosenttiin. Heikosta työllisyystilanteesta huolimatta työvoiman määrä on kasvanut viime vuosina reippaasti ja alkuvuonna työvoiman määrä on kääntynyt uudelleen kasvuun. Työmarkkinoilla on paljon tilaa työllisyyden kasvulle. Työvoiman määrää lisäävät hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto. Vaisun kysynnän takia työvoiman määrän kasvu on toistaiseksi näkynyt kuitenkin ennen muuta työttömyyden nousuna.

Talouden toipuminen antaa odottaa itseään ja verotulot kehittyvät heikosti tänä vuonna. Menojen kasvu maltillistuu hidastuvan inflaation ja sopeutustoimien ansiosta, joskin korkomenot ja puolustusmenot kasvavat edelleen voimakkaasti. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Kevään 2025 kehysriihessä sekä syksyn 2025 budjettiriihessä päätettiin joukosta sopeutustoimia, joiden vaikutukset alkavat näkyä vuosien 2026 ja 2027 aikana. Lisäksi työllisyysrahasto ilmoitti elokuun lopussa työttömyysvakuutusmaksujen korotuksesta vuodesta 2026 alkaen. Myös talouskasvun odotetaan kiihtyvän, mikä voimistaa verotulojen kasvua ja hillitsee sosiaaliturvamenojen kasvua. Kaiken tämän seurauksena alijäämä pienenee 3,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja asettuu n. 3,1 prosenttiin vuonna 2029.

Velkasuhde ottaa tänä vuonna aiemmin ennakoitua suuremman harppauksen ylöspäin lähes 87 prosenttiin syvien alijäämien ja alijäämästä riippumattomien syiden, kuten arvioitujen valtion kassan muutosten, takia. Kuluvan vuoden jälkeen velkasuhteen nopeimman nousun pitäisi olla takana. Hallituksen jo aiemmin sekä syksyn 2025 budjettiriihessä päättämien sopeutustoimien ansiosta velkasuhde vakiintuu vuonna 2027, minkä jälkeen se kääntyy uudelleen maltilliseen kasvuun. Vuonna 2029 velkasuhde ylittää 90 prosenttia.

Suomessa julkisyhteisöjen menot ovat rakenteellisesti liian korkeat suhteessa tuloihin. Se näyttäytyy kestävyysvajeena, joka on noin 2 prosenttia suhteessa BKT:hen eli n. 7 mrd. euroa vuoden 2029 tasossa. Menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino ilmenee myös siten, että neutraalissa tai edes sangen

suotuissakaan suhdannetilanteessa Suomen julkinen talous ei ole tasapainossa ja velkasuhde jatkaa kasvuaan.

Suomen julkinen talous reagoi voimakkaasti reaalitalouden vaihteluihin. Matalasuhdanteessa verotulot kehittyvät heikosti ja julkisilla menoilla on taipumus kasvaa. Korkeasuhdanteessa verotulojen ja julkisten menojen kehitys puolestaan on suotuisaa, jolloin alijäämän pitäisi supistua. Heikosta kotimaan suhdanteesta riippumatta korot ovat viime vuosina nousseet, mikä on kasvattanut valtion velanhoitomenoja. Rahoitusmarkkinoiden myllerryksellä ja maailmantalouden epävarmuudella voi puolestaan olla haitallisia vaikutuksia työeläkerahastojen omaisuustuloihin, jotka tähän saakka ovat kehittyneet suotuisasti. Kuluneiden viiden vuoden aikana Suomen julkinen talous onkin saanut useita epäsuotuisia yllätyksiä peräjäälkeen, mutta suotuisat yllätykset antavat odottaa itseään.

Ennusteessa ei ole mukana arviota uusien NATO-linjausten ja 5 prosentin puolustusmenotavoitteen vaikutuksista julkiseen talouteen, sillä niiden oletetaan ajoittuvan ennustejakson ulkopuolelle. Kuten kaikki muutkin lisämenot, puolustukseen tehtävät lisäpanostukset kasvattavat julkista velkaa, ellei lisämenoja rahoiteta säästämällä muista menoista tai korottamalla veroja. Vaikka velkasuhde näyttää ennusteessa vakiintuvan vaalikauden lopulla hetkellisesti, ei sitä voi taata, koska monet velkasuhteeseen vaikuttavat tekijät ovat päätöksenteon vaikutuspiirin ulottumattomissa ja hyvin vaikeasti ennakoitavissa.

Lähde: Valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus/syky 2025

Kuntatalouden näkymät

Kuntien taloustilanne heikkeni odotetusti vuonna 2024 edelliseen vuoteen verrattuna. Heikentymistä selittää erityisesti sote-uudistukseen liittyvien kertaluonteisten erien poistumisesta. Heikentyminen jäi kuitenkin syksyn 2024 kuntatalousohjelmassa ennakoitua pienemmäksi muun muassa toimintakulujen maltillisen kasvun vuoksi. Myös verotulojen kehitys oli ennakoitua parempi. Näin vuoden 2024 tilanne oli kuitenkin parempi kuin mitä vuoden takaisessa kuntatalousohjelmassa ennakoitiin.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni lähes miljardilla eurolla noin 3,26 mrd. euroon. Tilikauden tuloksen heikkeneminen oli kuitenkin hieman maltillisempaa johtuen muutamista satunnaisista eristä. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa 2020-luvulla negatiiviseksi, mikä näkyi myös lainakannan selvänä kasvuna.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni yli 800 milj. eurolla noin 5,86 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot, mutta ei kasvaneita nettoinvestointeja.

Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos heikkeni edellisestä vuodesta 735 milj. eurolla 1,37 mrd. euroon. Sellaisten kuntakonsernien määrä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, kasvoi yhdellä 21:stä 22:een. Alijäämäiset kuntakonsernit olivat pääosin pienten alle 2 000 asukkaan kuntien konserneja. Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Lisäystä oli 1,83 mrd. euroa lainamäärän ollessa 40,66 mrd. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni merkittävästi olleen 2,0 mrd. euroa negatiivinen, jolloin investointeja on jouduttu rahoittamaan lainoilla ja kertyneillä rahavaroilla. Aiempien vuosien tavoin suurilla kaupungeilla olivat selvästi suurimmat asukaskohtaiset lainamäärät ja pienillä kunnilla pienimmät.

Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, ja verotulot kehittyvät tänä vuonna heikosti. Pari vuotta jatkunut heikko työmarkkinasuhdanne ei vielä osoita kohenemisen merkkejä. Vuositasolla työllisiä on hieman viimevuotista vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen ennakoidaan kuitenkin kohenevan vuodesta 2026 alkaen. Heikko suhdannetilanne on välittynyt myös kuntatalouteen vuonna 2025, jonka verotuloennusteita on

madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Vuosikate supistuu, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tuloksen ennakoidaan olevan niukasti positiivinen, mutta tulosta vahvistaa osin kertaluontoinen satunnainen tuotto, jonka vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon.

Kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina myös vuonna 2026. Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kuntatalouden kustannuksia selvästi. Vuonna 2025 työvoimakustannukset nousevat sopimuskorotusten vuoksi noin 2,8 prosenttia, vuonna 2026 3,2 prosenttia ja vuonna 2027 nousu kiihtyy 3,9 prosenttiin. Tämä kehitys lisää kustannuspaineita palveluvaltaisella kuntasektorilla, jossa henkilöstömenojen osuus on suuri. Kunta-alan palkankorotukset koostuvat perusratkaisun lisäksi palkkausjärjestelmien kehittämisohjelmasta, mikä nostaa alan palkankorotukset yleistä linjaa suuremmaksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Vaikka verotulojen odotetaan kasvavan reippaasti vuonna 2026 suhdannetilanteen kohentuessa, kuntatalouden tulojen kehitystä hidastavat valtionapuihin kohdennetut vähennykset. Lisäksi sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut uhkaavat heikentää kuntien saamia vuokratuloja. Tulojen ja menojen epätasapaino syvenee, sillä vuosikatteet eivät riitä kattamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta painuu painelaskelmassa -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026 ja edelleen -1,5 mrd. euroon vuonna 2027. Epätasapaino helpottuu hieman vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin 1,2 miljardia ja vuonna 2029 1,0 miljardia negatiiviseksi. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat näkyvät kuntatalouden lainakannan kehityksessä, joka uhkaa kasvaa 26,5 mrd. euroon vuonna 2029.

Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakokoryhmissä tarkastelujakson alussa, mutta maltillistuu vuoteen 2029 mentäessä. Isoimmat korotuspaineet kohdistuvat painelaskelman perusteella vuosiin 2026 ja 2027 ja koskevat kaikkia kuntakokoryhmiä. Korotuspaine kasvaa lähivuosina erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa, joissa veroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nyt valtakunnallista keskitasoa korkeammat. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä.

Kehyskauden loppua kohden mentäessä kaikkien kuntakokoryhmien toiminnan ja investointien rahavirta painuu negatiiviseksi, noin -163 euroa asukasta kohden koko maan tasolla. Kuntaryhmien välillä on kuitenkin suuria eroja. Heikkenevää toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteluperiodilla selittävät merkittävältä osin nettoinvestointien pysyminen korkealla tasolla erityisesti suurissa kaupungeissa sekä valtionosuuteen tehtävät leikkaukset.

Vuonna 2025 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan seitsemän, mikä on hieman vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa kuitenkin merkittävästi ensi vuodesta alkaen. Näistä suurin osa on alle 2 000 asukkaan kuntia.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2026

TILIVELVOLLISET JA ORGANISAATORAKENNE

Tilivelvolliset viranhaltijat

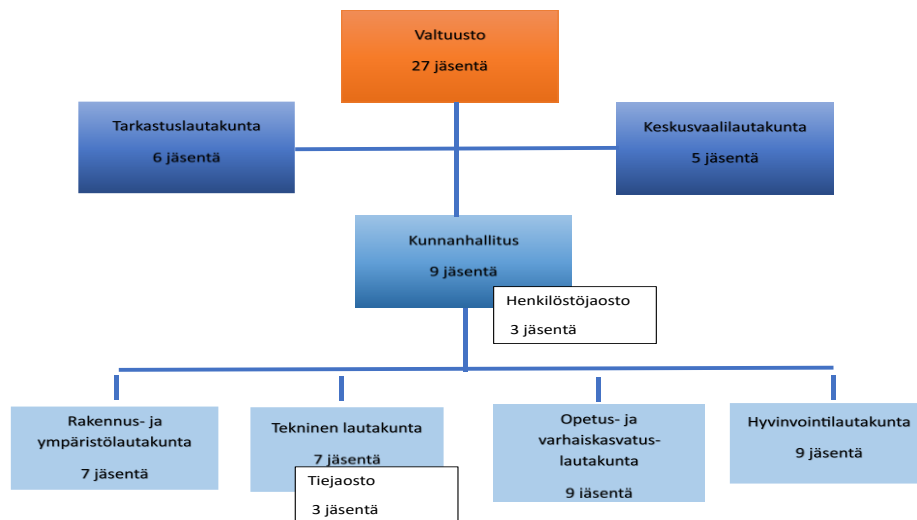
Kuntalain 410/2015 125 § mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen). Säännöksen mukaan tilivelvollisia ovat **kunnan toimielimen jäsen** sekä asianomaisten toimielimen **tehtäväalueen johtava viranhaltija**.

Ruskon kunnan tilivelvolliset vuoden 2026 alusta alkaen ovat seuraavat tahot:

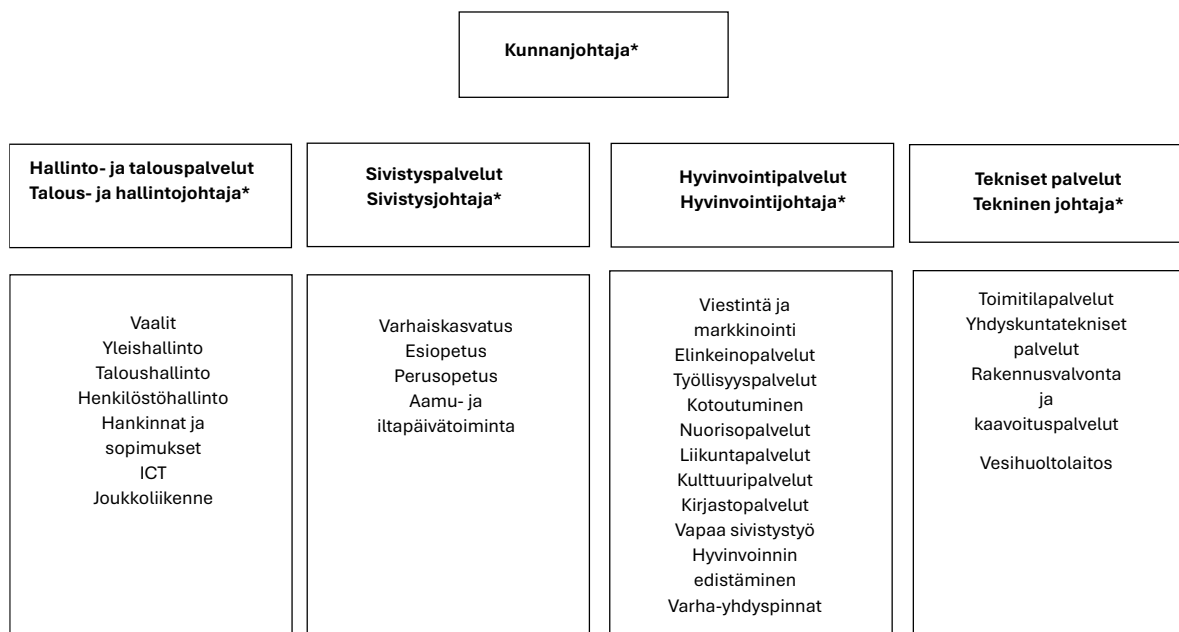
- kunnanhallituksen jäsenet ja sen jaoston jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- viranhaltijat tehtäväalueittain:

<u>Tehtäväalue</u>	<u>Tilivelvollinen viranhaltija</u>
○ Vaalit	talous- ja hallintojohtaja
○ Tarkastustoimi	talous- ja hallintojohtaja
○ Yleishallinto	talous- ja hallintojohtaja
○ Joukkoliikenne	talous- ja hallintojohtaja
○ Kaavoitus ja maankäyttö	kunnanjohtaja
○ Opetus ja varhaiskasvatuksen hallinto	sivistysjohtaja
○ Perusopetus	sivistysjohtaja
○ Varhaiskasvatuspalvelut	sivistysjohtaja
○ Hyvinvointipalvelut	hyvinvointijohtaja
○ Elinvoima- ja viestintäpalvelut	hyvinvointijohtaja
○ Tekniset palvelut	tekninen johtaja
○ Toimitila- ja vuokrauspalvelut	tekninen johtaja
○ Vesihuoltolaitos	tekninen johtaja
○ Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat	tekninen johtaja

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

Luottamushenkilöorganisaatio**Henkilöstöorganisaatio**

*Johtoryhmän jäsenet

*=kuuluu kunnan johtoryhmään, johtoryhmään kuuluu lisäksi 2-vuotiskaudeksi kerrallaan nimettävä henkilöstön edustaja

RUSKON TALOUDELLINEN KEHITYS

Ruskon vuoden 2026 talousarvion tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP2020	TP2021	TP 2022	TP2023	TP2024	TA2025	KEHYS	TA2026	muutos TA2025/TA 2026, %
Asukasluku	6 354	6 379	6 437	6 438	6 420	6 436	6 418	6 418	-0,28
Henkilötyövuodet, HTV1	241,49	247,75	253,88	266,97	244,00	233,92		241,23	3,13
Henkilöstökulut, M€	10,3	11,0	12,0	12,0	11,9	12,6	13,0	13,1	3,97
Toimintatuotot, M€	4,8	5,4	4,0	4,0	4,4	4,3	4,1	4,3	0,00
Toimintamenot, M€	35,0	36,4	20,8	20,8	20,2	21,5	22,1	22,2	3,26
Toimintakate, M€	-30,2	-31,0	-16,8	-16,8	-15,8	-17,2	-18,0	-17,9	4,07
Verotulot, M€	26,4	27,3	14,0	14,0	13,6	14,0	14,7	14,6	4,29
Valtionosuudet, M€	7,8	6,4	5,3	5,3	5,6	5,5	5,2	5,5	0,00
Vuosikate, M€	4,0	2,7	2,3	2,3	3,1	2,1	0,5	2,0	-4,76
Tulos, M€	2,3	1,0	0,4	0,01	1,10	0,0	-1,6	0,00	0,00
Investoinnit, netto, M€	1,4	2,9	3,0	2,4	3,8	6,0	5,4	4,9	-18,33
Lainamäärä 31.12., M€	8,2	7,7	7,8	6,9	6,0	8,5		9,6	12,94
Lainaa €/asukas	1 289	1 213	1 210	1 070	940	1 328		1 495	12,54
Verotulo-%	19,75	19,75	19,75	7,11	7,10	7,30	7,30	7,30	0,00

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA, 1000 €	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	MTA2025	KEHYS	TA 2026	TA 2025/ TA2026, %	KEHYS/ TA2026, %	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot	4 837	5 421	4 675	3 968	4 406	4 325	4 313	4 110	4 285	-0,92	4,26	4 340	4 371
Myyntituotot	2 091	2 206	2 333	1 762	1 791	1 828	1 828	1 828	1 770	-3,17	-3,17	1 788	1 806
Maksutuotot	572	585	531	441	418	445	445	445	443	-0,45	-0,45	448	452
Tuet ja avustukset	254	630	608	466	481	288	326	278	198	-31,25	-28,78	212	202
Muut toimintatuotot	1 920	2 000	1 203	1 299	1 716	1 764	1 714	1 559	1 874	6,24	20,21	1 892	1 911
Toimintamenot	-35 039	-36 449	-38 603	-20 811	-20 240	-21 523	-21 704	-22 070	-22 159	2,95	0,40	-22 626	-23 055
Henkilöstökulut	-10 266	-10 960	-11 335	-11 966	-11 898	-12 596	-12 668	-13 017	-13 137	4,30	0,92	-13 416	-13 668
Palkat ja palkkiot	-8 272	-8 811	-9 127	-9 640	-9 695	-10 180	-10 244	-10 516	-10 600	4,13	0,80	-10 828	-11 028
Henkilösivukulut	-1 994	-2 149	-2 208	-2 326	-2 203	-2 416	-2 424	-2 501	-2 537	5,01	1,44	-2 588	-2 640
Palvelujen ostot	-21 239	-22 575	-24 418	-6 056	-5 751	-6 310	-6 355	-6 412	-6 186	-1,97	-3,52	-6 315	-6 436
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 653	-1 627	-1 843	-1 620	-1 602	-1 576	-1 596	-1 572	-1 707	8,31	8,59	-1 743	-1 776
Avustukset	-1 534	-811	-533	-569	-484	-653	-697	-681	-686	5,05	0,73	-700	-714
Muut toimintakulut	-347	-476	-474	-600	-505	-388	-388	-388	-443	14,18	14,18	-452	-461
Toimintakate	-30 202	-31 028	-33 928	-16 843	-15 834	-17 198	-17 391	-17 960	-17 874	3,93	-0,48	-18 286	-18 684
Verotulot	26 374	27 290	28 286	14 031	13 575	14 005	14 005	14 680	14 560	3,96	-0,82	14 967	15 691
Valtionosuudet	7 779	6 419	7 764	5 317	5 597	5 468	5 331	5 408	5 479	0,20	1,31	5 480	5 480
Rahoitustuotot ja -kulut	37	16	55	-201	-221	-173	-173	-227	-203	17,34	-10,57	-203	-203
Vuosikate	3 988	2 697	2 177	2 304	3 117	2 102	1 772	1 901	1 962	-6,66	3,21	1 958	2 284
Poistot	-1 714	-1 675	-1 765	-1 911	-2 061	-2 087	-2 088	-2 088	-1 979	-5,17	-5,22	-2 092	-2 100
Lisäpoisto				-400		-40	-40		0				
Tilikauden tulos	2 274	1 022	412	-7	1 056	-25	-356	-187	-17	-32,00	-90,91	-134	184
Poistoeron lis./väh.+	19	19	19	19	19	19	19	19	19	0,00	0,00	19	19
TILIK. YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 293	1 041	431	12	1 075	-6	-337	-168	2	-133,33	-101,19	-115	203
Tavoitteet ja tunnusluvut													
Toimintatuotot % toimintakuluista	13,8	14,9	12,1	19,1	21,8	20,1	19,9	18,6	19,3			19,2	19,0
Vuosikate % poistoista	232,7	161,0	123,3	120,6	151,2	100,7	84,9	91,0	99,1			93,6	108,8
Vuosikate euroa/asukas	628	423	338	358	486	327	275	296	306			304	351
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 613	2 602	2 647	2 648	2 823	2 642	2 764	2 848	2 874			2 824	2 830
Asukasluku vuoden lopussa	6 354	6 379	6 437	6 438	6 420	6 436	6 436	6 418	6 418			6 450	6 509

Tuloslaskelman perustelut

Toimintakate

Toimintakate on tuottojen ja kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuoden 2026 talousarvion toimintakate on -17 874 578 euroa. Toimintakate kasvaa eli heikkenee vuoden 2024 tilinpäätökseen nähden 12,9 prosenttia eli noin 2,0 milj. euroa, vuoden 2025 talousarvioon nähden

toimintakate kasvaa 676 000 euroa eli 3,9 prosenttia ja kehyykseen nähden toimintakate pienenee 0,5 prosenttia eli noin 86 000 euroa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelmassa esitettävä vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Talouden tasapainon vähimmäisvaatimus on se, että vuosikatteen tulee olla vähintään poistojen suuruinen, jotta kunnan tulorahoitus olisi riittävä.

Ruskon kunnan vuosikate 2026 on 1 962 046 euroa. Vuosikate jää 16 979 euroa alle poistojen ja arvonalentumisten. Tulorahoitus ei ole näin ollen ihan riittävä vuonna 2026 ja se on heikko tulorahoituksen ollessa negatiivinen.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista -tunnusluku vuonna 2026 on 19,3 ja 2024 tilinpäätöksessä on ollut 21,8.

Vuosikate/poistot, %

Tunnusluku "vuosikate/poistot %" kertoo tulorahoituksen riittävyyden käyttöomaisuuden kulumista vastaavien investointien rahoittamiseen. Vuosikatteen olisi ehdottomasti pysyttävä positiivisena ja katettava poistot, tällöin tulorahoitus mahdollistaisi poistotason suuruutta vastaavat vuotuiset korjausinvestoinnit ilman lisälainoitusta.

Ruskon kunnan vuosikate poistoista -% vuonna 2026 on 99,1. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä se oli 151,2.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista.

Poistojen määrä on vuonna 2026 talousarviossa 1 962 046 euroa. Poistojen määrä vähenee vuoden

2024 tilinpäätöksestä yhteensä 81 589 euroa ja vuoden 2025 talousarviosta 148 540 euroa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jakotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa.

Vuoden 2026 talousarvion tulos on 1 942 euroa ylijäämäinen.

TOIMINNAN RAHOITUS

RAHOITUSLASKELMA, 1000 €	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	MTA2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan ja investointien rahavirta									
Toiminnan rahavirta	1 702	2 005	2 302	2 722	1 512	1 182	1 302	1 291	1 611
Vuosikate	2 698	2 177	2 305	3 117	2 102	1 772	1 962	1 958	2 284
Satunnaiset erät	0			0	0	0	0	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-996	-172	-3	-395	-590	-590	-660	-667	-673
Investointien rahavirta	-1 916	-2 860	-2 354	-3 431	-5 405	-3 895	-4 134	-944	-747
Investointimenot	-3 113	-3 062	-2 621	-3 904	-6 075	-4 565	-4 874	-1 690	-1 500
Rahoitusosuudet invest.menoihin	46	9	0	4	0	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyöd.luovutustulot	1 151	193	267	469	670	670	740	746	753
Toiminnan ja investointien rahavirta	-214	-855	-52	-709	-3 893	-2 713	-2 832	347	864
Rahoituksen rahavirta	-334	-641	-2 219	-1 205	1 958	1 958	1 897	-173	-673
Antolainauksen muutokset	10				0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	10				0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	-449	51	-3 899	-854	1 808	1 808	1 747	-323	-823
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			3 000	0	2 000	2 000	2 500	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-449	-449	-399	-854	-692	-692	-753	-823	-823
Lyhytaikaisten lainojen muutos		500	-3 500	0	500	500	0	500	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	105	-692	1 680	-351	150	150	150	150	150
Rahavarojen muutos	-548	-1 496	730	-1 905	-1 935	-755	-935	174	191
Rahoitusomaisuus 31.12.	7 064	5 568	6 298	4 393	1 100	3 638	2 733	2 907	3 098
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodeen loppuun	2 775	-1 736	-2 946	756	-8 273	-4 543	-6 631	-5 429	-4 513
Investointien tulorahoitus, %	88,0	71,3	87,9	79,9	34,6	38,8	40,3	115,9	152,3
Lainanhoitokate	5,7	4,6	2,3	3,4	2,5	2,2	2,2	2,1	2,4
Lainakanta (1 000 €)	7 738	7 790	6 891	6 037	8 545	7 845	9 592	9 269	8 446
Kassan riittävyys, pv	64	48	95	63	14	49	35	41	44
Lainat €/ asukas	1 213	1 210	1 071	992	1 328	1 219	1 495	1 437	1 298
Asukasmäärä	6 379	6 437	6 436	6 420	6 436	6 436	6 418	6 450	6 509

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus, % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella eli ns. käyttötalouden ylijäämällä, tunnusluvussa eivät ole mukana käyttöomaisuuden myynnistä kertyneet myyntivoitot, joiden kokonaismäärä saattaa vuosittain huomattavastikin vaihdella.

Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää

vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Ruskon investointien tulorahoitus vuonna 2026 on 40,3 prosenttia, kun se oli vuoden 2024 tilinpäätöksessä 79,9 prosenttia.

Lainakannan muutokset ja maksuvalmius

Lyhytaikaisten lainojen enimmäismäärä on 7 milj. euroa. Lyhytaikaista lainaa (Kuntatodistuksia) on marraskuussa ollut 2025 nostettuna yhteensä 4,5 milj. euroa. Marraskuussa 2025 nostettiin pitkäaikaista lainaa 2 milj. euroa. Tällä lainalla lyhennetään Kuntatodistusten määrää, jota nyt on käytetty investointien rahoitukseen. Talousarvion 2025 mukaan lainoja lyhennetään yhteensä 692 000 euroa.

Vuonna 2026 pitkäaikaista lainaa ollaan ottamassa 2,5 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 753 000 eurolla vuonna 2026. Vuoden 2026 lopun lainakanta tulee olemaan 9,6 milj. euroa, joka tulee olemaan 1,7 milj. euroa muutettua talousarviota 2025 suurempi. Lainamäärä per asukas vuoden 2026 lopulla kasvaa 276 euroa ollen 1 495 euroa. Suomen kuntien lainakanta yhteensä vuoden 2024 tilinpäätöksessä on ollut 3 450 euroa per asukas.

Maksuvalmius on viimeisinä vuosina ollut hyvä. Korkokehitys on vuoden alusta ollut laskeva. Vuoden 2025 loppuun mennessä korkojen (12 kk Euribor) ennustetaan laskevan alle 2 prosentin.

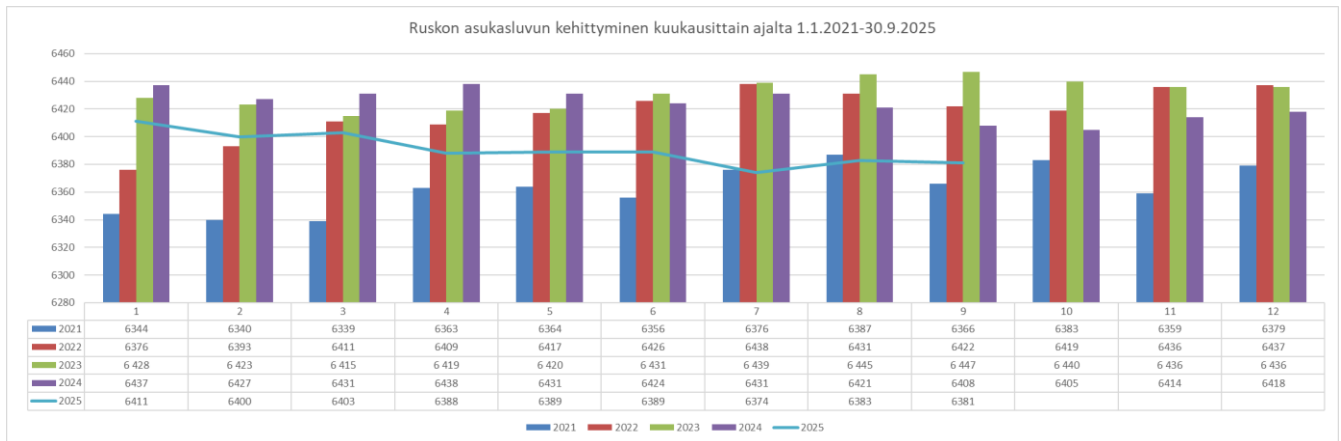
Ruskon kunnalla on tehtynä 3,5 milj. euron sijoitus. Sijoitusta mahdollisesti tullaan käyttämään vuoden 2026 aikana investointien rahoitukseen.

ASUKASMÄÄRÄN KEHITTYMINEN

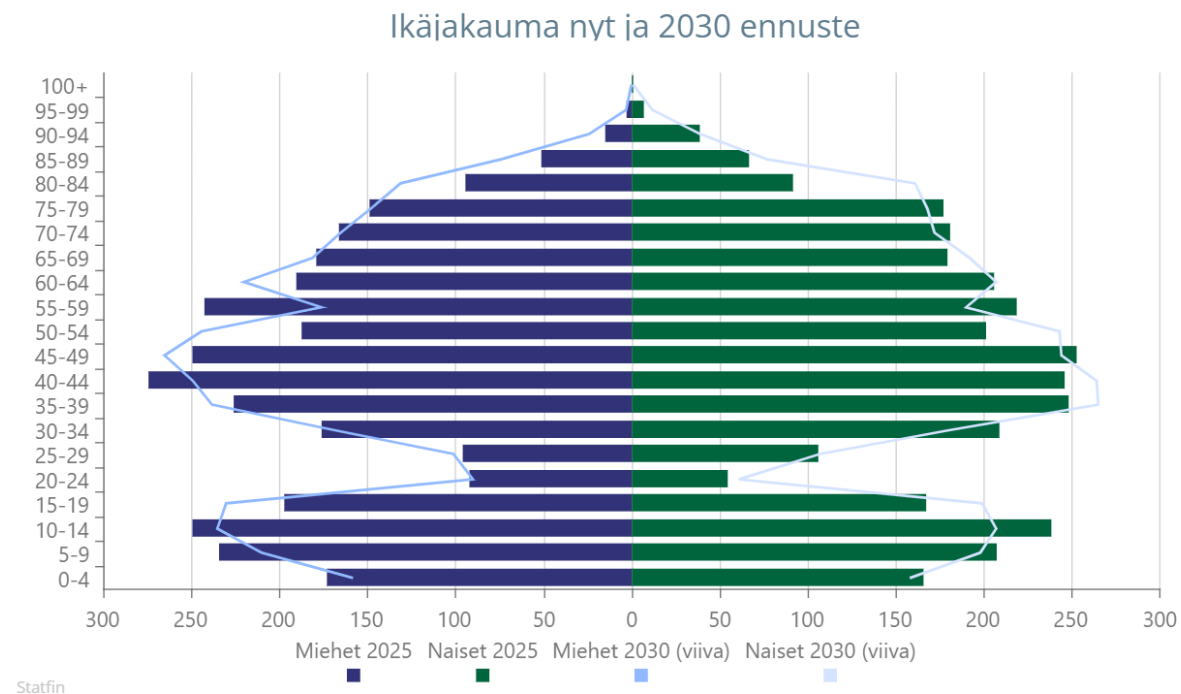
Ruskon asukasmäärä on laskenut vuoden 2025 alusta syyskuun loppuun mennessä 30 henkilöllä ollen tilastokeskuksen antaman ennakkotiedon mukaan 6 381. Vuoden lopussa tilastokeskuksen uusimman ennusteen (24.10.2024) mukaan asukkaita olisi 6 506. Tämä ei selkeästikään tule toteutumaan. Ruskon asukasmäärän keskimääräinen vuosikasvu on ollut noin 0,86 prosenttia. Vuonna 2023 asukasmäärän kasvu oli vain 0,12 prosenttia, vuonna 2024 asukasmäärän muutos oli laskeva ja se laski edellisvuodesta 0,28 prosenttia. Syyskuun 2025 asukasmääräennusteen mukaan muutos on -0,58 prosenttia.

Talousarviolaskennassa vuodelle 2026 käytetty vuoden 2024 lopun lukua eli 6 418 asukasta. Suunnitelmavuosien laskennassa on talousarviokirjassa käytetty omaa todellisempaa arviota väkimäärän kasvusta.

Tilastokeskus on 24.10.2024 julkaissut uuden pidemmän aikavälin asukasennusteen. Sen mukaan asukasluku vuoden 2026 lopussa olisi 6 539 ja vuoteen 2040 mennessä 6 886. Tilastokeskuksen laatima asukasennuste ei ole Ruskon osalta täysin realistinen. Kunnalla ei ole laadittuna omaa asukasennustetta. Ruskon ikärakenteen kehitystaulukko on laadittu Tilastokeskuksen ennusteen mukaan.

Lähde: Tilastokeskus

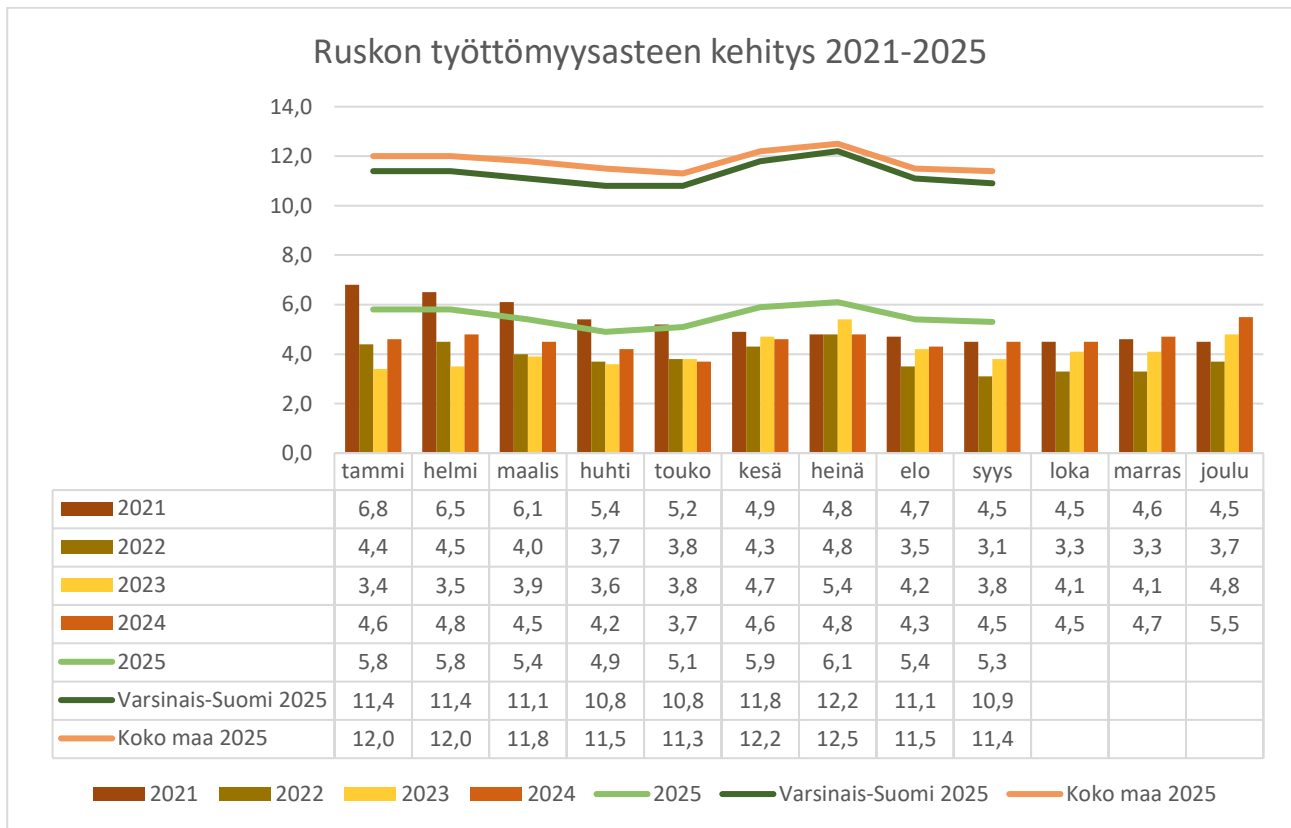
Lähde: Tilastokeskus.

TYÖLLISYYDEN KEHITTYMINEN

Varsinais-Suomen kuntien työttömyys oli vuoden 2025 kolmannella neljänneksellä pienoisessa laskussa. Vuoden takaiseen nähden työttömien määrä on noussut 13 prosenttia. Myös pitkäaikaistyöttömyys on jatkanut nousuaan ja samaan aikaan työpaikkojen määrä on laskenut 4 prosenttia vuoden takaisesta.

Varsinais-Suomen kuntien työllisyyspalveluissa oli syyskuun 2025 lopussa 26 000 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaisesta työttömien määrä on noussut 3 000 henkilöllä. Työttömien osuus työvoimasta on ollut 10,9 prosenttia, joka on 1,1 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten.

Ruskon työttömyysprosentti on kuluvan vuoden aikana laskenut tammikuun 5,8 prosentista syyskuun 5,3 prosenttiin. Vuoden takaiseen nähden Ruskon työttömyysprosentti on noussut 0,8 prosenttiyksikköä. Varsinais-Suomen työttömyysprosentti on vastaavana ajankohtana laskenut 11,4 prosentista 10,9 prosenttiin. Koko maan työttömyysprosentti on syyskuussa ollut 11,4 prosenttia.

TALOUSARVIOESITYS

TALOUSARVIORAKENNE JA SITOVUUSTASOT

Kuntien talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

Talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säädökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolain säädöksiä. Sitovia ohjeita ja lausuntoja kuntien kirjanpitoon

antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolausautokunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu huomioiden soveltuvin osin edellä mainitut säännökset ja ohjeet. Talousarvion esitystavassa on noudatettu uusinta JHS 199 Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja -suunnitelma -käsikirjaa. Talousarviossa on seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalousosa, tuloslaskelmaosa, investointiosa, rahoitusosa ja konsernitavoitteet.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuustasoksi kunnanhallitus esittää noudatettavaksi

○ talousarvion sitovuus tehtäväalueet	toimintakate, henkilöstömenot (liite lopussa), htv
○ vesihuoltolaitos	tilikauden tulos
○ investoinnit	projektikohtainen määräraha
○ rahoitus	verotulot, valtionosuudet, rahoitus -netto, antolainojen ja pitkäaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset
○ käyttötalouden tavoitteet	tavoitteita tulee seurata lautakunnissa ja niitä voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä

Talouden ja toiminnan raportointi

Talousarvion kuukausikohtaista toteutumista seurataan toimielimissä ja kunnanhallituksessa. Kunnanvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

Rahatoimen hoitaminen

Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Muista rahoitukseen liittyvistä asioista päättää kunnanhallitus. Rahatoimen hoitamisen periaatteista lisää löytyy valtuuston 23.10.2023 § 57 hyväksymästä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista.

Talousarviossa esitetään seuraavia valtuustopäätöksiä:

Kuntatodistukset:

Kunnanhallituksella on oikeus ottaa tilapäisluottoa (Kuntatodistusohjelman jatkaminen) maksuvalmiuden turvaamiseksi 7 miljoonaan euroon.

Lisäksi talousarviossa esitetään, että otettavat lainat voivat olla vaihtuvakorkoisia tai kiinteäkorkoisia.

Koronvaihtosopimukset:

Kunnanhallituksella on oikeus:

1. tehdä koronvaihtosopimuksia sekä sopimuksia muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta enintään talousarviossa olevan lainakannan verran,
2. käyttää korko- ja valuuttatermiinejä sekä korko- ja valuuttaoptioita suojautumistarkoituksessa.

Sisäiset erät

Taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan pääosin samoja periaatteita. Talousarvioon ja tilinpäätöksen talousarvion toteutumisvertailuun sisällytetään sisäiset erät, jotka on kuitenkin eliminoitava tuloslaskelmasta ja taseesta kunnan tilinpäätöksessä. Sisäisten erien laskutus tai vyöryttäminen on palveluyksiköiden ja tukipalveluyksiköiden järjestelmä, jossa sisäisistä palveluista laskutetaan etukäteen määriteltyjen kiinteiden hintojen perusteella tai automatisoitavissa olevien kustannustenjakoperiaatteiden mukaan.

Vuonna 2021 on sisäisten erien laskentaan taloustilastokäsittelyn vuoksi tehty muutoksia. Vuonna 2025 on osallistuttu TOSI-verkostohankkeeseen. Hankkeessa on tarkoitus kehittää sisäisten erien laskentamallia ja erityisesti sisäisten vuokrien laskentatapaa. Sisäisten erien laskentatapa pyritään saamaan käytäntöön vuoden 2026 aikana ja sitä hyödynnettäisiin vuoden 2027 talousarviossa.

Toimialojen kanssa käytiin sisäisten erien neuvottelut vuodelle 2026 yhteisessä neuvottelussa elokuussa 2025.

Sisäiset eli kunnan usean yksikön yhteiset erät voidaan käsitellä:

- menonsiirtokirjauksina
- vyörytyksenä
- sisäisinä laskutuksina

Keskushallinnon keskitettyjä palveluita vyörytetään palvelualueille. Vyörytettävät palvelut ovat:

- Keskitetyt toimistopalvelut (keskustoimisto, postipalvelumaksut, muut tukipalvelut)
- Talouspalvelut
- Henkilöstöpalvelut
- Keskitetyt IT-palvelut

Eri tehtäväalueiden sisäinen hallinto

Perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa, hyvinvointipalveluissa sekä teknisissä palveluissa hallinnon kustannukset kirjataan omille kustannuspaikoille, joista ne takautuvasti vyörytetään kunkin tehtäväalueen kustannuspaikoille.

Sisäisenä laskutuksena kohdennetaan **ateriapalvelut ja kiinteistökustannukset**. Kiinteistökustannukset jakautuvat perusvuokriin sekä käyttäjien tilaamiin korjaus/muutostöihin ja vuosiremontteihin. Rakennusten poistot sisältyvät perusvuokriin. Talousarvioon arvioidaan perusvuokrat ja hyväksytyt vuosiremontit. Sen lisäksi tilapalveluun on varattu määrärahaa vuoden aikana tehtäviin korjaus/muutostöihin.

Sisäiset menot ja sisäiset tulot ovat aina käyttötalouspuolella yhtä suuret, tulosvaikutusta niillä ei ole.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kuntalain 14 §:n mukaisesti kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, joiden tarkoituksena on ohjata kunnanhallitusta sen huolehtiessa kuntalain 39 §:n velvoittamana kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta noudatetaan Ruskon kunnan lisäksi myös kunnan tytäryhteisöissä ja näiden tytäryhteisöissä sekä kunnan määräysvaltaan kuuluvissa säätiöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä tai säätiön säännöistä muuta johdu. Tytäryhteisön hallitus vastaa kuitenkin aina yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja sen tuloksellisuuden valvonnasta.

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Kunnanhallitus vastaa, että kunnan johtamis- ja hallintojärjestelmä on kokonaisuutena asianmukainen ja toimielintyöskentely hyvän hallintotavan mukaista ja tehokasta.

Valtuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 26.6.2023 § 39. Sen lisäksi Ruskon kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on voimassa kunnan hallintosäännön ja muissa ohjeissa sekä määräyksissä mainitut seikat asiaan liittyen.

Ohjeen laadinnan yhteydessä uudistettiin kunnan riskienkatselmusprosessia. Vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä tehtiin ensimmäiset riskikatselmuksia. Ne ovat olleet pohjalla uusia riskiarvioita tehtäessä. Vuoden 2026 talousarviota laadittaessa riskikatselmus päivitettiin ja riskejä arvioitiin näiden pohjalta. Niistä olennaisimmat riskit on kuvattu toimintakertomusosiossa. Sen lisäksi yhteenveto riskeistä eli riskiraportti toimitetaan tarvittaessa kunnanhallitukselle myöhemmin.

Ruskon kunnan olennaisia riskejä

Rahoitukseen ja talouteen sekä toimintaan kohdistuvat riskit

Muutokset, epävarmuus ja maailman tilanne

Maailmantilanne muuttuu alituisesti. Venäjän ja Ukrainan välinen sota jatkuu edelleen. Myös Israelin ja Palestiinan tilanne pysyy jännittyneenä. Yhdysvaltojen toiminta maailmanlaajuisesti, muun muassa tullipolitiikan kautta, vaikuttaa maailmantalouden kasvuun negatiivisesti.

TE-palvelut siirtyivät kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Samaan aikaan työttömyys on kasvanut ja työpaikkojen määrä vähentynyt. Huolena on TE-palveluiden tuottamisen rahoituksen riittävyys. Erityisesti työttömyyden kuntaosuusmaksut ovat nousseet ja nousevat edelleen.

Valtionosuusjärjestelmää on valmisteltu viime vuosina ja se tullaan saattamaan täytäntöön 2027. Uudet kuntakohtaiset laskelmaluonnokset tulevat kuntien lausuttavaksi joulukuussa 2025. Uudistukseen ei ole varattu lisärahoitusta, vaan rahat uudistuksen myötä tulevat jakautumaan eri tavoin kuin aikaisemmin. Huoli on uudistuksen vaikutuksesta Ruskon kunnan valtionosuuksiin, jotka ovat laskeneet viime vuosina mm. sotisäleikkausten vuoksi.

Ruskon kiinteistöt

Kiinteistöjen korjausvelkaa on saatu pienennettyä, mutta työtä jatketaan edelleen. Kiinteistöjen investointitarpeet vaikuttavat suuresti talouden kantokykyyn mutta myös palveluiden tuottamiseen.

Sote-uudistuksen yhteydessä veloitettiin kuntia vuokraamaan tilat hyvinvointialueille vuoden 2025 loppuun saakka. Hyvinvointialueilla on oikeus jatkaa vuokrasopimusta yhdellä vuodella siirtymäajan päätyttyä. Toimitilojen vuokrauksen jatkaminen tämän ajanjakson jälkeen edellyttää yhtiöittämistä. Ellei Varha jatka vuokrasopimuksia yhdellä vuodella, vuoden 2026 aikana tulisi kunnan päättää, miten sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen toteutetaan. Lisäksi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varhan) tulee tehdä päätös, mitä kiinteistöjä se jatkossa tulee tarvitsemaan.

Varha on irtisanonut Vahdon Jokituvan palveluyksikön ja terveysaseman vuokrasopimuksen jo 2025. Kunnan tulee joko luopua tyhjästä tilasta myymällä ne tai niihin on etsittävä vuokralaisia. Kunnan muiden sotepe-tilojen vuokrasopimukset ovat siirtyviä sopimuksia ja näin ollen tarvetta yhtiöittämiselle ei ole ainakaan vuoden alusta.

Henkilöstöön liittyvät riskit

Ruskon kunnan olennaisimpia henkilöstöriskejä ovat pienet resurssit, eläköityminen ja henkilöstön saatavuus sekä vaihtuvuus.

TULOPERUSTEET**Verotulot***Yleistä verotuloista*

Kunnallisveroprosentti määrätään vuonna 2025 annettujen lakien ja määräysten mukaisesti.

Kuntaliiton 23.9.2025 toimittaman veroennusteen mukaan kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä noin 14,8 miljardia euroa, mikä merkitsee 5,2 prosentin kasvua edelliseen vuoteen verrattuna.

Kunnallisverotuottojen osuudeksi tästä kokonaisuudesta arvioidaan noin 10,6 miljardia euroa. Vuodesta 2024 alkaen kunnallisveroprosentti on ilmoitettu kymmenyksen tarkkuudella.

Veroennuste perustuu kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä. Ennustejaksolla 2026–2029 kunnallisveron veropohjan arvioidaan heikkenevän Kuntaliiton ennusteen mukaan.

Veroperustemuutosten vaikutukset kuntien verotuottoon 2026 (milj. euroa):

	2026
Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus	-37
Työtulovähennyksen kasvattaminen	-14
Työtulovähennyksen lapsikohtaisen korotuksen kasvattaminen	-4
Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuuden poistaminen henkilöverotuksessa	35
Työhuonevähennyksen poistaminen	10
Työsuhdepolkupyöräedun poistaminen	3
Keinotekkoisten osakevaihtojärjestelyjen avulla tapahtuvan osinkoverotuksen minimoimisen estäminen	9
Avainhenkilölain laajentaminen	-1
Työsuhdetäyssähköautojen verotuen jatkaminen neljällä vuodella	-1
Aikaisemmin päätettyjen muutosten vaikutukset kunnallisveron tuottoon kehyskaudella	13,5
Yhteensä	13,5

Kuntatalousohjelma 2026-2029

Yhteisöveron kehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta. Talouskasvua ja erityisesti vientimarkkinoita hidastavat muun muassa Yhdysvaltojen tullipolitiikka. Kunnille maksettavan yhteisöveron odotetaan kuitenkin kasvavan vuodesta 2025 alkaen. Orastava positiivinen kehitys näkyy verokertymissä vuonna 2026, korkeimpien lisäennakoiden muodossa, mutta kehitys voi näkyä jo aikaisemmin parempina ennakkoveroina.

Elokuun 2025 arvioihin verrattuna yhteisöverokertymän ennuste on kuitenkin pienentynyt **keskimäärin noin 10 milj. eurolla** vuodessa.

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan noin 1,7 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on 5,6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025.

Kiinteistöveron tuoton arvioidaan olevan noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025.

Verotulot Ruskolla

Kunnan talousarvio on laadittu seuraavilla veroprosenteilla:

	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Tuloveroprosentti, %	19,75	19,75	19,75	7,11	7,10	7,30	7,30	7,30	7,30
Maapohjan veroprosentti, %					1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
Yleinen kiinteistöveroprosentti, %	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95
Vak. asuntojen k-veroprosentti, %	0,42	0,42	0,42	0,42	0,42	0,42	0,42	0,42	0,42
Muiden asuinrakennusten k-veroprosentti, %	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02	1,02
Voimalaitosten k-veroprosentti, %						2,00	2,00	2,00	2,00
Yleishyödyllisten yhteisöjen k-veroprosentti, %	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Verotulot talousarvioesityksessä on laadittu viimeisimmän Kuntaliiton (23.9.2025) toimittaman ja kunnan oman ennusteen mukaisesti.

Kunnallisvero

Vuonna 2026 Ruskon kunnallisverotuottojen arvioidaan olevan 12,2 milj. euroa. Tämä on noin 375 000 euroa eli 3,2 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Talousarviovuoden 2026 sekä suunnitelmavuosien 2027–2028 verotulot on laskettu kunnallisveroprosentin 7,30 mukaan. Arvio perustuu Kuntaliiton veroennusteeseen ja oletukseen työllisyyskehityksen maltillisesta paranemisesta.

Yhteisövero

Vuonna 2026 Ruskon kunnan yhteisöverotuottojen arvioidaan olevan 930 000 euroa, mikä on noin 180 000 euroa eli 24 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Kasvuarvio perustuu kuntien yhteisöveron jakoperusteen säilymiseen ja siihen, että yritysten tulokehityksen odotetaan paranevan hieman vuoden 2025 notkahduksen jälkeen. Yhteisöveron kertymään liittyy kuitenkin edelleen epävarmuutta maailmantalouden kehityksen ja vientimarkkinoiden epävarmuuksien vuoksi.

Kiinteistövero

Vuonna 2026 Ruskon kunnan kiinteistöverotuottojen arvioidaan olevan 1,4 milj. euroa, mikä on samansuuruinen kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Verotulot, 1 000 €	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kunnan tulovero	22 412	22 214	23 875	24 267	25 231	11 719	11 371	11 825	12 200	12 541	13 226
Yhteisövero	1 163	1 326	1 406	1 818	1 768	1 013	768	750	930	986	1 025
Kiinteistövero	1 181	1 207	1 094	1 205	1 287	1 300	1 436	1 430	1 430	1 440	1 440
Yhteensä	24 756	24 747	26 375	27 290	28 286	14 032	13 575	14 005	14 560	14 967	15 691
Asukkaat 31.12.	6 251	6 327	6 354	6 379	6 437	6 438	6 438	6 436	6 418	6 450	6 509
euroa/asukas	3 960	3 911	4 151	4 278	4 394	2 180	2 109	2 176	2 269	2 320	2 411
muutos %/asukas	2,0	-1,2	6,1	3,1	2,7	-50,4	-3,3	3,2	3,7	2,3	3,9

Valtionosuudet

Yleistä valtionosuuksista

Kuntien valtionosuus on vuonna 2026 yhteensä noin 5,9 mrd. euroa, mikä on noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,5 mrd. euroa.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen esitetään yhteensä noin 3,55 mrd. euroa ja veroperustemuutoksiin 0,5 mrd. euroa vuonna 2026. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2026 on 25,73.

Valtionosuuden arvioidaan kasvavan vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 milj. euroa. Nettomääräisesti tehtävämuutosten vaikutus valtionosuuden tasoon on 69 milj. euroa vuonna 2026.

Valtionosuutta lisäävät indeksikorotus (111,1 milj. euroa) sekä kustannustenjaon tarkistus (127,5 milj. euroa). Valtionosuuteen kohdistuu 75 milj. euron pysyvä vähennys, joka liittyy hallituksen kasvutoimien rahoitukseen. Lisäksi valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentamiseen liittyvä väliaikainen vähennys sekä hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen yhden prosenttiyksikön vähennys.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuvat tehtävämuutokset vuonna 2026

	1 000 euroa
RAHOITUSTA LISÄÄVÄT TEHTÄVÄMUUTOKSET	
Oppimisen tuen uudistus	53 495
Kolmen vuosiviikkotunnin lisääminen perusopetukseen	12 017
Opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nostaminen 100 prosenttiin	6 363
Kotihoidontuen Norjan mallin käyttöönotto	1 200
RAHOITUSTA VÄHENTÄVÄT TEHTÄVÄMUUTOKSET	
Kuntien työllistämismääräytysten kumoaminen (57 vuotta täyttäneet työttömät työnhakijat)	-2 150
Työnhakijan palveluprosessin keventäminen (kuntien tehtävien vähentäminen)	-680
Esi- ja perusopetuksen tuen asiakirjojen vähentäminen (kuntien tehtävien vähentäminen)	-580
Työttömyysturvaan liittyvän muistutusvelvoitteen kumoaminen (kuntien tehtävien vähentäminen)	-400
	69 265

Kuntatalousohjelma 2026-2029

Kuntien peruspalveluiden valtionosuusprosentin nousu 25,02 prosentista 25,73 prosenttiin vahvistaa kuntataloutta jonkin verran, mutta hallituksen toimenpiteet heikentävät kuntataloutta kokonaisuutena eli eri sektorit huomioiden vuonna 2026 noin 170 milj. euroa.

Valtionosuudet Ruskolla

Vuonna 2026 Ruskon kunnalle maksettavien valtionosuuksien määräksi arvioidaan noin 5,5 milj. euroa, mikä on noin 148 000 euroa enemmän kuin vuoden 2025 muutetussa talousarviossa.

Valtionosuudet on huomioitu Ruskon kunnan talousarviossa valtiovarainministeriön syyskuussa 2025 toimittaman laskelman mukaisesti.

Valtionosuudet, 1 000 €	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Peruspalveluiden valtionosuus		5 780	6 448	5 148	5 753	4 271	4 811	4 919	5 198	4 919	4 919
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus (+/-)		-57	114	-10	143	1 148	1 106	1 163	1 021	1 163	1 163
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet		-1 199	-1 181	-1 090	-971	-973	-977	-1 116	-1 168	-1 116	-1 116
Verotulomenetysten kompensatiot		271	2 398	2 371	2 839	872	868	502	428	502	502
YHTEENSÄ	4 781	4 795	7 779	6 419	7 764	5 318	5 808	5 468	5 479	5 468	5 468

Toimintatuotot

Vuoden 2026 ulkoisten toimintatuottojen arvioidaan olevan yhteensä 4,3 milj. euroa. Tämä on noin 40 000 euroa eli 0,9 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Talousarviokehykseen verrattuna toimintatuotot nousevat 175 000 euroa eli 4,3 prosenttia.

Myyntituottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2026 noin 1,8 milj. euroa, mikä on 58 000 euroa eli 3,2 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja kehyksessä.

Maksutuottojen määräksi arvioidaan kertyvän vuonna 2026 noin 443 000 euroa, mikä on 0,45 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja kehyksessä.

Avustustuloja on budjetoitu vuodelle 2026 noin 198 000 euroa, mikä on 90 000 euroa eli 1,3 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja 80 000 euroa vähemmän kuin kehyksessä.

Avustustulojen väheneminen verrattuna vuoden 2025 talousarvioon johtuu pääasiassa koulujen hankeavustusten laskusta, yhteensä noin 112 000 euroa.

Vastaavasti varhaiskasvatuksessa avustustulojen arvioidaan kasvavan 14 000 euroa ja hyvinvointipalveluissa 18 000 euroa.

Muita toimintatuottoja on budjetoitu vuodelle 2026 noin 1,9 milj. euroa, mikä on 110 000 euroa eli 6,2 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja 315 000 euroa enemmän kuin kehyksessä.

Muiden toimintatuottojen kasvuun vaikuttavat erityisesti:

- tonttien myynnin tuloarvion kasvu, +65 000 euroa,
- toimitila- ja vuokrauspalvelujen tuloarvion kasvu, +27 000 euroa.

MENOPERUSTEET

Toimintakulut

Vuoden 2026 ulkoiset toimintakulut, 22,2 milj. euroa, nousevat talousarvioon 2025 nähden noin 636 000 euroa eli 3,0 prosenttia ja kehykseen nähden 89 000 euroa eli 0,4 prosenttia.

Henkilöstökulut ja henkilöstömuutokset

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES) allekirjoitettiin 5.6.2025 ja se on voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Sopimus jatkuu tämän jälkeen vuoden kerrallaan, ellei sitä kirjallisesti irtisanota.

Sopimuskauden korotukset ovat yhteensä 7,37 prosenttia. Korotukset jakautuvat siten, että vuonna 2025 palkat nousevat 2,5 prosenttia, vuonna 2026 2,47 prosenttia ja vuonna 2027 2,4 prosenttia.

Ruskon vuoden 2026 talousarviokehykseen sisältyy 2,0 prosentin korotus palkkakuluihin. Kehyksessä on lisäksi huomioitu elinvoimakoordinaattorin tehtävän perustaminen sekä opetuksen tuen ja oppimisen muutoksen aiheuttamat lisäresurssitarpeet.

Vuoden 2026 henkilöstökulut ovat yhteensä 13,1 milj. euroa, mikä on noin 541 000 euroa eli 4,3 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja 120 000 euroa eli 0,9 prosenttia enemmän talousarviokehykseen verrattuna.

- Palkat ja palkkiot: vuonna 2026 yhteensä 10,6 milj. euroa, mikä on 420 000 euroa eli 4,1 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja 84 000 euroa eli +0,8 prosenttia enemmän kuin kehyksessä.
- Henkilösivukulut: vuonna 2026 yhteensä 2,5 milj. euroa, mikä on 121 000 euroa eli 5,0 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja 36 000 euroa eli 1,4 prosenttia enemmän kuin kehyksessä.

Henkilöstökulujen tarkempi erittely on esitetty henkilöstösuunnitelmaosiossa.

Palvelujen ostot

Vuoden 2026 palvelujen ostojen arvioidaan olevan 6,2 milj. euroa, mikä on noin 124 000 euroa eli -2,0 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja noin 226 000 euroa eli -3,5 prosenttia vähemmän talousarviokehykseen verrattuna.

Lasku selittyy pääosin varhaiskasvatuksen asiakaspalveluostojen vähenemisellä (-54 000 euroa) sekä palvelusetelimenojen alenemisellä (-133 000 euroa). Toisaalta teknisen toimen rakennusten ja rakentamispalveluiden menot kasvavat +90 000 euroa, mikä osittain kompensoi laskua.

Palvelujen ostojen karsinta kohdistui vuoden 2025 talousarviossa lähes kaikille toimialoille, ja vuoden 2026 talousarvion laadinnassa osa rahoista palautettiin joihinkin menokohtiin.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Vuonna 2026 aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat yhteensä 1,7 milj. euroa, mikä on noin 131 000 euroa eli 8,3 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja 135 000 euroa eli 8,6 prosenttia enemmän talousarviokehykseen verrattaessa.

Kasvu johtuu muun muassa sähkön ja lämmityksen kustannusten noususta +103 000 euroa.

Avustukset

Vuonna 2026 avustusmenot ovat yhteensä 686 000 euroa, mikä on 33 000 euroa eli 5,1 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja noin 5 000 euroa eli 0,7 prosenttia enemmän kehykseen verrattaessa.

Avustusmenoja kasvattavat työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun nousu 45 000 eurolla, joka johtuu työttömyyden lisääntymisestä. Vastaavasti lasten kotihoidon tukeen on varattu 40 000 euroa vähemmän, ja nuorten kesätyöllistämiseen varattavat varat (43 000 euroa) on palautettu vuoden 2024 tasolle.

Muut toimintakulut

Vuonna 2026 muut toimintakulut ovat yhteensä 443 000 euroa, mikä on 55 000 euroa eli 14,2 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja kehykseen verrattuna. Kasvu johtuu pääosin vuokratulujen noususta 11 000 euroa ja leasingmaksujen kasvusta noin 40 000 euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Vuonna 2026 rahoitustuotot ja -kulut arvioidaan olevan yhteensä 203 000 euroa. Tämä on 30 000 euroa eli 17,3 prosenttia enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa, mutta 24 000 euroa eli -10,6 prosenttia vähemmän talousarviokehykseen verrattuna.

Rahoitustuottojen ja -kulujen muutokset johtuvat pitkäaikaisen lainan lisäämisestä 2,5 miljoonalla eurolla. Vuoden 2026 investointimenot suunnitellaan toteutettavan purkamalla kunnan sijoitussalkkua tai ottamalla pitkäaikaista lainaa.

Poistot ja lisäpoistot

Vuonna 2026 poistot ovat yhteensä 2,0 milj. euroa, mikä on noin 108 000 euroa eli 5,2 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa ja kehityksessä.

Investoinnit

Vuoden 2026 investointimenot (brutto) ovat yhteensä 4,9 miljoonaa euroa.

Suurimmat hankkeet ovat:

- Kunnantalo/kirjaston perusparannus ja uudisrakentaminen: 3,0 miljoonaa euroa (yhteensä 4,5 miljoonaa euroa).
- Kunnallistekniikan rakentaminen kaava-alueille: Päällistönmäki, Ketunluola ja Ahola-Ojanto, yhteensä 850 000 euroa.

Investointiohjelmassa on lisäksi muita korjaus-, muutos- ja uudistushankkeita.

Investointien arvioidaan olevan vuonna 2027 yhteensä 1,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2028 yhteensä 1,5 miljoonaa euroa.

ALIJÄÄMÄN KATTAMISVELVOITE

Kuntalaki (§ 110) edellyttää kuntien taloudenpidolta tasapainoa. Vuosien aikana syntyneet yli- ja alijäämät kertyvät taseen riveille Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) ja Tilikauden ylijäämä (alijäämä). Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Vuoden 2026 tulos on 1 900 euroa ylijäämäinen, vuoden 2027 tulos on 115 000 euroa alijäämäinen ja 2028 tulos 203 000 euroa ylijäämäinen. Mahdollisesti syntyvät alijäämät katetaan edellisten tilikausien taseen ylijäämästä. Taseen ylijäämä arvioidaan vuoden 2028 lopussa olevan 18,2 milj. euroa.

Talousarvioesityksen mukaan tulevien vuosien tuloskehitys on lievästi ylijäämäinen, mikä tukee kunnan talouden tasapainoa.

Kunnanhallituksen 31.10.2023 § 233 kokouksessa päätettiin täyttölupamenettelyn aloittamisesta vuoden 2024 alusta, ja käytäntöä jatkettiin vuonna 2025. Täyttölupamenettelyn tarkoituksena on varmistaa henkilöstöresurssien optimaalinen käyttö. Menettelyä on tarkoituksenmukaista jatkaa myös vuonna 2026.

Jotta talous on kestäväällä pohjalla, toimialojen tulee jatkuvasti selvittää ja ottaa käyttöön uusia tehokkaampia toimintatapoja ja tehdä uudelleenjärjestelyjä tehtävien osalta tarkistaen, että nykyiset henkilöstöresurssit ovat oikein mitoitettuja ja tehokkaassa käytössä.

Vuonna 2025 päätettiin tarkistaa hankintaprosessit, -ohjeet ja sopimukset koko kunnan osalta. Tämä työ jatkuu vuoden 2026 aikana osana talouden tehokkuuden ja hallinnan kehittämistä.

Taulukko eri vuosien yli-/alijäämät ja tasearvo sekä ennuste tuleville vuosille

Tilikauden yli-/alijäämät ja ennus Tulos		Taseen yli- alijäämä	Yhteensä
2018	902 227	14 065 725	14 967 952
2019	-1 696 993	14 967 952	13 270 959
2020	2 294 127	13 270 959	15 565 086
2021	1 041 464	15 565 086	16 606 550
2022	430 913	16 606 550	17 037 463
2023	12 359	17 037 463	17 049 822
2024	1 075 258	17 049 822	18 125 080
TA2025	-6 418	18 125 080	18 118 662
2026	1 942	18 118 662	18 120 604
2027	-115 409	18 120 604	18 005 195
2028	202 889	18 005 195	18 208 084

TOIMINTAKATTEIDEN KEHITYS TOIMIELIMITTÄIN

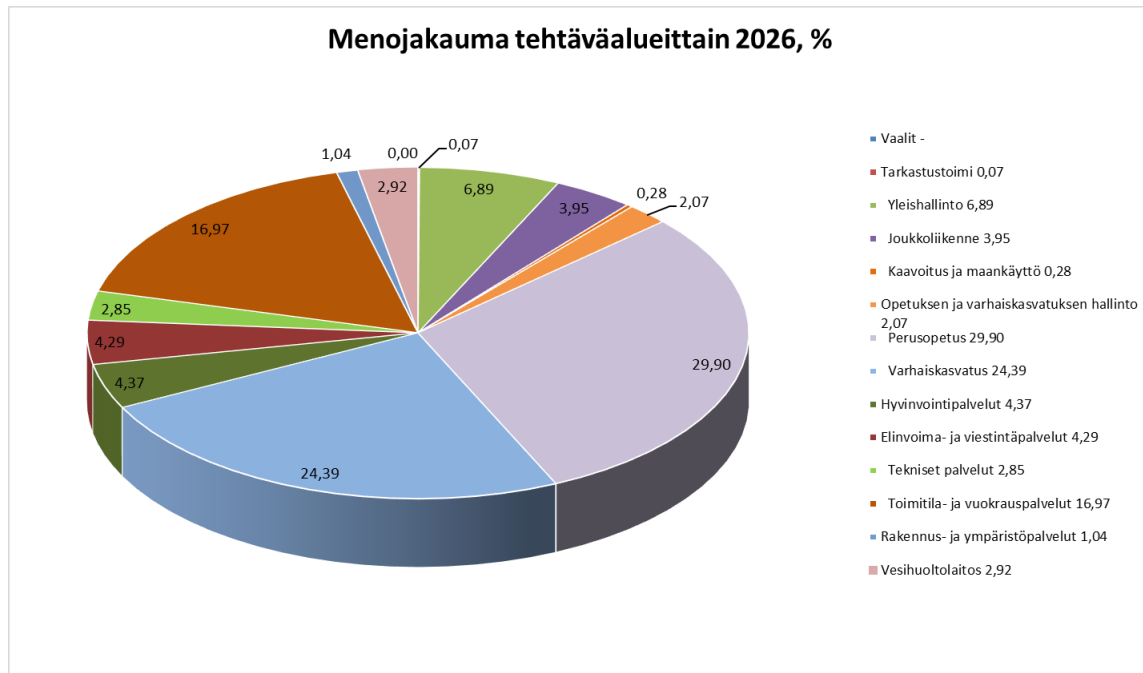
Alla olevassa taulukossa esitetään valtuuston sitomien tehtäväalueiden toimintakatteet.

Vuoden 2026 toimintakate on 17,9 milj. euroa, mikä on 483 000 euroa eli 2,8 prosenttia suurempi kuin vuoden 2025 muutettu talousarvio. Kehykseen nähden toimintakate laskee 86 000 euroa eli 0,5 prosenttia.

Kunnanhallitus käsitteli kehystä 11.8.2025 § 165. Kehys oli kunnanhallituksen esittelyvaiheessa 300 000 euroa alijäämäinen, mutta palkankorotusprosentin tarkastuksen jälkeen alijäämä pieneni 168 000 euroon. Toimialoille annettiin ohjeeksi pyrkiä nollatulokseen. Lautakunnat käsittelivät talousarviota syyskuun aikana, ja talousarvioseminaari pidettiin 7.10.2025. Lautakuntien esityksen jälkeen tulos oli ylijäämäinen 90 916 euroa. Talousarvioseminarin jälkeen tehtiin seuraavia tarkastuksia: henkilösivukulujen prosentit tarkastettiin, lisättiin teknisen toimen kaavateiden hoitoon, sähköön ja lämmitykseen lisää rahaa ja tontin myyntituloja tarkastettiin alaspäin. Myös poistosummaa korjattiin.

Toimintakatteiden kehitys (ulkoiset erät)

	TP 2024	TA 2025	MTA 2025	KEHYS	LTK-ESITYS	TA 2026	TA26-MTA25, %	ERO KEHYKSEEN	kehys	mta/ta
VAALIT	-10 111	-12 526	-17 526	0	0	0	-100,00	0		17 526
TARKASTUSTOIMI	-13 502	-15 563	-15 563	-15 995	-16 003	-15 948	2,47	-47	-0,29	-385
KUNNANHALLITUS	-1 782 630	-2 412 791	-2 436 791	-1 689 016	-1 451 539	-1 642 916	-32,58	-46 100	-2,73	793 875
Yleishallinto	-1 455 741	-1 449 615	-1 466 615	-1 510 062	-1 535 305	-1 526 864	4,11	16 802	1,11	-60 249
Työllisyys- ja kotopalvelut*	-69 540	-731 529	-738 529							
Joukkoliikenne	-791 168	-851 406	-851 406	-864 176	-874 364	-874 364	2,70	10 188	1,18	-22 958
Elinkeinotoimi*	-93 940	-66 462	-66 462				-100,00	0		66 462
Kaavoitus ja maankäyttö	627 759	686 221	686 221	685 222	958 130	758 312	10,51	-73 090	10,67	72 091
OPETUS- JA VARHAISKASVATUSLAUTAKUNTA	-10 715 318	-11 298 663	-11 377 263	-11 670 753	-11 780 783	-11 575 381	-5	-554 815	-10	261 325
Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto					-467 545	-459 443				
Perusopetus	-5 520 681	-5 808 239	-5 871 239	-6 068 864	-6 171 967	-6 056 598	3,16	-12 266	-0,20	-185 369
Varhaiskasvatus	-5 194 637	-5 490 424	-5 506 024	-5 601 889	-5 141 271	-5 059 340	-8,11	-542 549	-9,69	446 684
HYVINVOINTILAUTAKUNTA	-757 031	-823 404	-835 504	-1 714 644	-1 786 719	-1 771 825	112,07	57 181	3,33	-936 321
Hyvinvointipalvelut	-757 031	-823 404	-835 504	-850 781	-855 340	-841 811		-8 970	-1,05	
Elinvoima- ja viestintäpalvelut				-863 863	-931 379	-930 014		66 151	7,66	
TEKNINEN LAUTAKUNTA	-3 039 546	-3 016 123	-3 082 423	-3 237 758	-3 177 161	-3 224 620	4,61	-13 138	-0,41	-142 197
Tekniset palvelut	-426 513	-364 255	-414 255	-370 202	-460 688	-475 549	14,80	105 347	28,46	-61 294
Toimitila- ja vuokrauspalvelut	-2 613 033	-2 651 868	-2 668 168	-2 867 556	-2 716 473	-2 749 071	3,03	-118 485	-4,13	-80 903
RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	-148 333	-163 531	-170 531	-167 273	-172 753	-170 965	0,25	3 692	2,21	-434
VESIHUOLTOLAITOS	630 660	544 421	544 421	535 247	527 077	527 077	-3,19	8 170	-1,53	-17 344
YHTEENSÄ	-15 835 811	-17 198 180	-17 391 180	-17 960 192	-17 857 881	-17 874 578	2,78	-85 614	-0,48	-483 398

KONSERNITAVOITTEET

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla on yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta.

Ruskon vesilaitos on taseyksikkö ja kuuluu Ruskon sisäiseen liiketoimintaan. Valtuusto ja taseyksikköä ohjaavat muut toimielimet voivat asettaa taseyksikölle sitovia tavoitteita. Taseyksikön tulos-, investointi- ja rahoitusbudjeteissa menojen ja tulojen sitovuus määrätään sekä valtuuston, että johtokunnan suhteen. Taseyksikön tulojen tulee suunnittelukaudella kattaa toiminnan kustannukset. Pitkällä aikavälillä tulorahoituksella pitää kattaa myös investoinnit siltä osin kuin niitä ei rahoiteta omanpääomanehtoisella rahoituksella.

Ruskon kunnan omistukset eri yhteisöissä:

	Kotipaikka	Omistusosuus, %
Kuntayhtymäosuudet		
Raision seudun koulutuskuntayhtymä	Raisio	5,17
Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä	Turku	
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	0,97
Tytäryhteisöt		
As Oy Ruskon Metsärinne	Rusko	100
As Oy Ruskon Metsäranta	Rusko	100
Kiinteistö Oy Ruskon Vuokratalot	Rusko	66,0
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Ruskola	Rusko	28,25

Yleiset periaatteet

Kunnan strategiset linjaukset, omistajaohjaus ja konserniohjeet otetaan huomioon tytäryhteisöjen toiminnan suunnittelussa, ohjauksessa ja päätöksenteossa.

Valtuusto on hyväksynyt konserniohjeen 29.5.2023 § 25.

Vuonna 2023 käynnistettiin As Oy Metsärinteen ja As Oy Metsärannan sekä kunnan muiden yksittäisten asunto-osakkeiden yhtiöittämisselvitys. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus tehdä päätökset selvityksen perusteella.

Kunnan yksi strateginen tavoite on tasapainoinen talous. Talousarvion tavoitteissa huomioidaan konsernin taloudellisia tunnuslukuja. Konsernin vuosittain seurattavat taloudelliset mittarit ovat konsernin vuosikate, konsernin kertynyt yli-/alijäämä, konsernin kertynyt yli-/alijäämä per asukas, konsernin lainamäärä, konsernin lainamäärä per asukas ja konsernin suhteellinen velkaantuneisuus.

Tytäryhteisöt lähettävät kunnanjohtajalle ja talous- ja hallintojohtajalle toiminnan ja talouden toteutumisasiaportin tilinpäätöksen valmistumisen yhteydessä. Kunnanjohtajaa ja talous- ja hallintojohtajaa tulee pitää tietoisena kaikista tytäryhtiöitä koskevista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen muun muassa toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Tavoitteet vuodelle 2026

Asunto-osakeyhtiöiden Metsärinteen ja Metsärannan sekä kiinteistö Oy Ruskon Vuokrataloille tavoitteeksi asetetaan vuokrausaste 98 prosenttia.

Yhtiöiden korjausvelkaa tulee vähentää ja laatia korjausvelan lyhentämissuunnitelma.

Selvitetään vuokrattavien asuntojen vuokrataso ja asetetaan se nykytasolle.

Lisäksi koko kunnan konsernille on asetettu seuraava tavoite: Konsernin lainamäärä enintään yhteensä 2 500 €/asukas. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä konsernin lainamäärä on ollut 1 436 €/asukas.

KÄYTTÖTALOUSOSA

TUOSLASKELMA (Ulkoiset)

	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITTUOTOT	1 791 142	1 828 400	1 770 392	1 788 096	1 805 977
MAKSUTUOTOT	417 776	445 025	443 152	447 584	452 060
TUET JA AVUSTUKSET	480 924	325 600	198 200	212 182	202 184
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 715 745	1 714 460	1 873 650	1 892 387	1 911 312
TOIMINTATUOTOT	4 405 587	4 313 485	4 285 394	4 340 249	4 371 533
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-11 897 972	-12 668 050	-13 137 457	-13 416 209	-13 668 210
PALKAT JA PALKKIOT	-9 695 399	-10 243 624	-10 600 048	-10 828 047	-11 028 287
HENKILÖSIVUKULUT	-2 202 573	-2 424 426	-2 537 409	-2 588 162	-2 639 923
ELÄKEKULUT	-1 911 792	-2 148 887	-2 225 797	-2 270 321	-2 315 724
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-290 781	-275 539	-311 612	-317 841	-324 199
PALVELUJEN OSTOT	-5 750 926	-6 355 465	-6 186 469	-6 315 197	-6 436 377
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 602 473	-1 595 985	-1 707 016	-1 743 157	-1 775 958
AVUSTUKSET	-484 323	-697 182	-686 150	-699 873	-713 870
MUUT TOIMINTAKULUT	-505 228	-387 983	-442 880	-451 742	-460 774
TOIMINTAKULUT	-20 240 921	-21 704 665	-22 159 972	-22 626 178	-23 055 189
TOIMINTAKATE	-15 835 334	-17 391 180	-17 874 578	-18 285 929	-18 683 656
VEROTULOT	13 575 427	14 005 000	14 560 000	14 967 000	15 691 000
VALTIONOSUUDET	5 597 367	5 331 356	5 479 624	5 479 624	5 479 624
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
KORKOTUOTOT	1 509	2 000	0	0	0
MUUT RAHOITUSTUOTOT	30 721	25 000	27 000	27 000	27 000
KORKOKULUT	-251 992	-200 000	-230 000	-230 000	-230 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-748	0	0	0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-220 510	-173 000	-203 000	-203 000	-203 000
VUOSIKATE	3 116 951	1 772 176	1 962 046	1 957 695	2 283 968
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-2 060 614	-2 127 565	-1 979 025	-2 092 025	-2 100 000
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 060 614	-2 127 565	-1 979 025	-2 092 025	-2 100 000
TILIKAUDEN TULOS	1 056 337	-355 389	-16 979	-134 330	183 968
POISTOERON MUUTOS	18 921	18 921	18 921	18 921	18 921
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 075 258	-336 468	1 942	-115 409	202 889

VAALIT

Toimielin Keskusvaalilautakunta**Tehtäväalue** Vaalit**Vastuhenkilö** talous- ja hallintojohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Keskusvaalilautakunta huolehtii kunnallisten ja valtiollisten vaalien kunnalle kuuluvista tehtävistä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2026 ei järjestetä vaaleja.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	34 877	10 000	10 000		12 000	
Toimintakulut	-44 988	-22 526	-27 526		-23 000	
josta palvelujen ostot	-6 741	-6 330	-6 330		-5 000	
Toimintakate	-10 111	-12 526	-17 526		-11 000	
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	34 877	10 000	10 000		12 000	
Toimintakulut	-44 988	-22 526	-27 526		-23 000	
Toimintakate (=sitova)	-10 111	-12 526	-17 526		-11 000	
muut laskennalliset erät	-1 777	-772	-772			
poistot						
nettomenot/asukas	-1,85	-2,07	-2,84		-1,71	

TARKASTUSTOIMI

Toimielin Tarkastuslautakunta**Tehtäväalue** Tilintarkastus**Vastuhenkilö** Talous- ja hallintojohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastuksen tehtävänä on hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tarkastaa, onko kunnan hallintoa ja taloutta hoidettu kunnanvaltuuston päätösten mukaisesti sekä muutoin asianmukaisesti.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Lautakunnan päätavoitteena on käydä läpi kaikki palvelualueet toimintakautensa aikana.

Vuosittavoitteena käydään läpi palvelualueet ja toiminnot suunnitelman mukaisesti.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

-

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-13 502	-15 563	-15 563	-15 948	-16 265	-16 590
josta palvelujen ostot	-7 158	-9 598	-9 598	-9 274	-9 459	-9 648
Toimintakate	-13 502	-15 563	-15 563	-15 948	-16 265	-16 590
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-13 502	-15 563	-15 563	-15 948	-16 265	-16 590
Toimintakate (=sitova)	-13 502	-15 563	-15 563	-15 948	-16 265	-16 590
muut laskennalliset erät	-16 534	-11 974	-11 974	-14 299	-14 299	-14 299
poistot						
nettomenot/asukas	-4,68	-4,28	-4,28	-4,71	-4,76	-4,81

YLEISHALLINTO

Toimielin Kunnanhallitus

Tehtäväalue Yleishallinto

Vastuuhenkilö talous- ja hallintojohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Yleishallinnon tehtävänä on tukipalvelujen (ICT-, talous- ja henkilöstöhallinto) tuottaminen tulosalueille ja yleisvastuu päätöksenteko- ja luottamushenkilötoiminnan toimivuudesta ja kehittämisestä. Yleishallinto huolehtii vaalien järjestämisestä kunnassa ja seudullisen joukkoliikenteen (Föli-järjestelmä) palveluiden järjestämisestä seuraten joukkoliikenteen laatua ja taloudellisuutta.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Hyvinvoinnin edistäminen vaatii yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa. Vuodesta 2023 on toiminut useita yhteistyöryhmiä kuntien ja sote-palveluiden välillä.

TE-palvelut siirtyivät kuntien vastuulle 1.1.2025. Vuoden 2025 alusta Ruskon työllisyysasioiden lähipalveluita on hoitanut Raisio 54§ sopimuskuntana, kuten se on hoitanut muille Läntisen alueen kunnille (Naantali, Masku, Nousiainen ja Mynämäki). Muita keskistettyjä työllisyyspalveluita toimittaa Turku isäntäkuntana koko työllisyysalueelle. Vuoden 2025 aikana työllisyyspalveluiden ja kotoutumispalveluiden tehtävien hoitaminen siirtyi hyvinvointilautakunnan alaisuuteen.

Ruskon kuntastrategia tulee päivittää valtuustokausittain. Vuonna 2026 laaditaan uusi kuntastrategia.

Varautumiseen on varattu noin 17 000 euroa. Mukana summassa on AKKE-hankkeen (alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen / kriisinkestävä Raisen seutu) omarahoitussuos.

Tiedolla johtamisen järjestelmän käyttöönotto aloitettiin vuoden 2024 lopulla ja jatkui vuonna 2025. Vuoden 2026 aikana projektia jatketaan raportointijärjestelmän käyttöönotolla.

Kunnan hankintapolitiikka ja -ohjeen valmistelutyö saatetaan loppuun vuoden 2026 aikana. Lisäksi kunnan hankintasopimusten tarkasteluun on varattu 6 kk palkkakulu harjoittelijan palkkaamiseksi.

Nuorten kesätyöllistämiseen on talousarviossa varattu 43 000 euroa.

Henkilöstö on tärkeä voimavara. Talousarvioon on varattu rahaa kulttuuri- ja liikuntaseteleihin sekä työntekijöiden joulujuhlaan. Polkupyöräedun hyödyntämistä jatketaan niiden henkilöiden kanssa, jotka ovat ehtineet ottamaan edun ennen kuin päätös polkupyöräedun lakkauttamisesta 2025 tehtiin.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Kunnanhallituksen alaisia merkittävimpiä riskejä ovat:

Maa- ja metsätalouden ja -politiikan muuttuvat tilanteet ja niiden vaikutus esim. resilienssiin ja varautumiseen.

Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa kunnalle kertyviin tuloveroihin ja voi kasvattaa työllisyyden hoitomaksuja.

Vuonna 2027 voimaan tuleva valtionosuusuudistus voi heikentää valtionosuuksien määrää. Lisäksi valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset rasittavat kunnan taloutta.

Myös henkilöstön saatavuus joillakin sektoreilla koetaan ongelmana ja riskinä on se, että palveluita ei pystytä tuottamaan.

Investoinnit vaikuttavat kunnan taloudelliseen kantokykyyn ja heijastuvat myös toiminnan järjestämiseen.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2024	TA 2026
Kunnan tasapainoinen talous	Tuloslaskelman ali-/ylijäämä	Ylijäämä kolmelta viimeiseltä vuodelta noin 1,5 milj. euroa.	Kolmen peräkkäisen tilinpäätöksen yhteistulos on ylijäämäinen
Maltillinen lainakanta	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut enintään 2 000 €/asukas ja konsernin lainakanta 2 500 €/asukas	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut 940 €/asukas ja konsernin lainakanta 1 436 €/asukas	Kunnan lainakanta ja vuokravastuut enintään 2 000 €/asukas ja konsernin lainakanta 2 500 €/asukas
Taloudellinen ennakkointi	Johdon raportointityökalun suunnittelu ja käyttöönotto	Johdon raportointityökalun käyttöönotto aloitettiin vuoden 2024 lopulla.	Johdon raportointityökalun käyttöönotto jatkuu tilinpäätös-, talousarvio ja toteumaraporttipohjien käyttöönotolla
Digitalisaation edistäminen	Digitalisaatioaste/ tehdyt sähköiset palvelu-uudistukset	Ostolaskut julkaistiin avoindata.fi palvelussa, webropol-ohjelmaa ja maksupalvelua hyödynnettiin	Sähköisen arkiston käyttöönotto

Tavoite	Mittari	TP 2024	TA 2026
		tapahtumiin ilmoittautumisessa. Sisäisten sähköisten palveluiden uudistustyö ns. Pelikirjahanke käynnistettiin.	

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025*</u>	<u>Mta2025*</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	83 244	29 500	67 500	900	909	918
Toimintakulut	-1 608 525	-2 210 644	-2 272 644	-1 527 764	-1 558 328	-1 589 492
josta palvelujen ostot	-695 111	-1 164 964	-1 187 964	-665 181	-678 486	-692 053
Toimintakate	-1 525 281	-2 181 144	-2 205 144	-1 526 864	-1 557 419	-1 588 574
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	77 111	89 085	89 085	86 980	88 717	90 492
Toimintakulut	-101 510	-40 201	-40 201	-84 792	-86 488	-88 212
Toimintakate	-24 399	48 884	48 884	2 188	2 229	2 280
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	160 355	118 585	156 585	87 880	89 626	91 410
Toimintakulut	-1 710 034	-2 250 845	-2 312 845	-1 612 556	-1 644 816	-1 677 704
Toimintakate (=sitova)	-1 549 679	-2 132 260	-2 156 260	-1 524 676	-1 555 190	-1 586 294
muut laskennalliset erät	901 209	857 196	857 196	884 342	884 342	884 342
poistot	-51 201	-49 550	-49 550	-24 970	-24 970	-24 970
nettomenot/asukas	-108,98	-205,81	-209,54	-103,66	-108,42	-113,26
asukkaat	6420	6 436	6 436	6418	6418	6418

* sisältää myös 1.1.2026 alkaen elinvoima- ja viestintäpalvelujen tehtäväalueelle siirtyvät

JOUKKOLIIKENNE

Toimielin Kunnanhallitus

Tehtäväalue Joukkoliikenne

Vastuhenkilö Talous- ja hallintojohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Kuuden kunnan yhdessä järjestämä joukkoliikenne Turun seudulla alkoi 1.7.2014. Turun seudun joukkoliikenteessä ovat mukana Turku, Kaarina, Raisio, Naantali, Lieto, Paimio ja Rusko. Joukkoliikenteen tavoitteena on tarjota monipuoliset, laadukkaat ja edulliset joukkoliikennepalvelut ruskolaisille.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Joukkoliikenteen käyttöä ja asiakasmääriä pyritään kasvattamaan. Tavoitetta toteutetaan kartoittamalla asiakastarpeita ja optimoimalla joukkoliikenteen tarjontaa kysynnän mukaan. Asiakasmäärien nousu lisää lipputuloja ja vähentää sitä kautta kunnan tarvetta subventoida joukkoliikennettä verovaroin. Vuonna 2021 koululaiskuljetukset siirtyivät osaksi Föli-järjestelmää. Koulukuljetusten osuus kustannuksista määräytyy kunnanhallituksen hyväksymän taksan 2,30 euroa per oppilas mukaan. Loppu kustannus on budjetoitu joukkoliikenteen kustannuspaikalle. Koulukuljetukset eivät vaikuta asetettuihin tavoitteisiin. Runkolinjasto käynnistyi 1.7.2025. Se helpottaa mm. Rasion suuntaan asioivien liikkumista.

Ruskon Turun seudun joukkoliikenteeltä (Föli) ostamien joukkoliikenteen palveluiden (linjat 301,302 ja 303 sekä sisäiset linjat V1-V5) sopimuskautsi päättyy 30.6.2027. Kilpailutusta aletaan valmistelemaan vuoden 2025 lopulla ja pyritään saamaan päätöksentekoon 2026 keväällä. Kilpailutuksen yhteydessä tullaan tarkastelemaan kunnan tarve erimuotoisille kuljetuksille.

Föliille maksettavien joukkoliikenteen ja koulukuljetusten menojen arvioidaan vuonna 2026 olevan 1,24 milj. euroa ja tulot yhteensä 434 000 euroa eli nettokustannus on 809 000 euroa. Sen lisäksi Ruskon osuus liikenteen järjestämiskustannuksista on 60 420 euroa. Ruskon osuus investointimenoista on 13 611 euroa.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Merkittävin riski joukkoliikenteen toiminnan osalta on liian vähäinen liikenteen käyttäjämäärä, joka lisää kunnan kustannuksia. Lisäksi Ruskon joukkoliikenteen talousarvio ei sisällä varautumista äkillisiin liikennemuutostarpeisiin.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2024	TA 2026
Joukkoliikenteen asiakasmäärien kasvattaminen	Asiakasmäärä/v	- 3 % v.2023 tasosta	+ 4 % v.2024 tasosta

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-791 168	-851 406	-851 406	-874 364	-891 851	-909 688
josta palvelujen ostot	-787 811	-848 406	-848 406	-871 233	-888 657	-906 430
Toimintakate	-791 168	-851 406	-851 406	-874 364	-891 851	-909 688
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-791 168	-851 406	-851 406	-874 364	-891 851	-909 688
Toimintakate (=sitova)	-791 168	-851 406	-851 406	-874 364	-891 851	-909 688
muut laskennalliset erät	-1 095	-841	-841	-1 221	-1 221	-1 221
poistot	-11 167	-13 017	-13 017	-10 069	-10 069	-10 069
nettomenot/asukas	-125,14	-134,44	-134,44	-138,00	-140,72	-143,50

KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ

Toimielin Kunnanhallitus

Tehtäväalue Kaavoitus ja maankäyttö

Vastuhenkilö Kunnanjohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Maa- ja tonttipolitiikan tarkoituksena on turvata suunnitelmallinen rakentaminen kunnan alueella hankkimalla kaavoitukseen soveltuvia maa-alueita. Elinvoimaohjelman yhtenä tavoitteena on raakamaan hankinta hallitusti tulevaisuuden tarpeisiin. Huolehditaan riittävästä asumis- ja yritystonttitarjonnasta uusilla ja ajan tasaisilla yleis- ja asemakaavoilla.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Ketunluolan, Päällistönmäen laajennuksen ja Valkiavuoren tontteja luovutetaan rakentajille. Eteläosan osayleiskaava ja Ketunluolan laajennuksen asemakaava valmistuvat.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Tonttien kysyntään vaikuttaa yleinen taloudellinen tilanne.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2024	TA 2026
Asukasluvun kasvun turvaava tonttitarjonta	Kunnassa luovutettavana olevat tontit (suluissa kunnan luovuttamat)	Kunta 28 (kunnan myymät/ lunastamat 5)	Kunta 72 (kunnan myymät/lunastamat 16)
Ajantasainen maankäytön suunnittelu	Yleiskaavat ja kaavamuutokset	Eteläosan osayleiskaava ei ole valmistunut eikä Ruskon kunnanosan yleiskaavan valmistelu käynnistynyt.	Toteutetaan eteläosan osayleiskaavan loppuvalmistelutoimenpiteet. Käynnistetään Ruskon kunnanosan osayleiskaavan laatiminen.
	Asemakaavat ja kaavamuutokset	Keskustan asemakaavamuutosluonnos valmistui ja hyväksyttiin. Päällistönmäen asemakaavan laajennuksen kaavaehdotus valmistui ja hyväksyttiin. Ketunluolan asemakaavan laajennus on jatkunut.	Ketunluolan asemakaava valmistuu. Lähteenmäen asemakaavan muutos valmistuu.

Tavoite	Mittari	TP 2024	TA 2026
			Keskustan asemakaavan muutos hyväksytään.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	700 659	755 000	755 000	820 000	828 200	836 482
Toimintakulut	-72 900	-68 779	-68 779	-61 688	-62 922	-64 181
josta palvelujen ostot	-55 883	-55 384	-55 384	-48 000	-48 960	-49 940
Toimintakate	627 758	686 221	686 221	758 312	765 278	772 301
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	700 659	755 000	755 000	820 000	828 200	836 482
Toimintakulut	-72 900	-68 779	-68 779	-61 688	-62 922	-64 181
Toimintakate (=sitova)	627 758	686 221	686 221	758 312	765 278	772 301
muut laskennalliset erät	-9 024	-7 961	-7 961	-9 877	-9 877	-9 877
poistot						
nettomenot/asukas	96,38	105,39	105,39	116,61	117,70	118,79

OPETUKSEN JA VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO

Toimielin Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

Tehtäväalue Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinto

Vastuhenkilö Sivistysjohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Opetus- ja varhaiskasvatuksen hallintoon kuuluvat sivistysjohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kolme palvelusihteeriä ja mahdolliset hanketyöntekijät. Tehtäväalueen vastuulla on toimialan hallinto, kehittäminen ja arviointi sekä toimialan tukipalvelut.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Tehtäväalue on uusi, aikaisemmin se on sijainnut perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen sisällä. Talousarviovuoden 2026 aikana hallinnon työnkuvia tarkennetaan ja roolituksia ja työnjakoa selvennetään tarvittavasti.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Ruskon kunnan palvelualueet ovat talousarvion laadinnan yhteydessä laatineet omat riskienhallintasuunnitelmansa. Riskienhallintatyöryhmä laatii näistä koko kuntaa koskevan

yhteenvedon, johon nostetaan todennäköisyydeltään ja vaikutukseltaan keskeiset riskit sekä niitä asioita, joita on arvioitu kunnan toiminnan kannalta muutoin keskeisiksi.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen hallinnon merkittävimmät riskit liittyvät osaavien sijaisten saamiseen sekä työn kuormittavuuden lisääntymiseen.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TA 2026
Työnkuvat ja prosessikuvaukset ovat tehtynä	Työnkuvien ja prosessikuvien määrä/henkilöstön, prosessien määrä	Työnkuvat ja prosessit osa työkaluttuuria
Digitalisaation kehittäminen	Tehdyt sähköiset palvelu-uudistukset	Sähköisten palveluiden uudistaminen (mm. Päikky ja Primus/Wilma - alustoissa)

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot						
Toimintakulut				-459 443	-468 632	-478 004
josta palvelujen ostot				-66 500	-67 830	-69 187
Toimintakate				-459 443	-468 632	-478 004
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut				-15 810	-16 126	-16 449
Toimintakate				-15 810	-16 126	-16 449
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut				-475 253	-484 758	-494 453
Toimintakate (=sitova)				-475 253	-484 758	-494 453
muut laskennalliset erät				480 670	480 670	480 670
poistot				-5 417	-5 417	-5 417
nettomenot/asukas					-1,48	-2,99

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Toimielin Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

Tehtäväalue Varhaiskasvatuspalvelut

Vastuhenkilö Varhaiskasvatusjohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Ruskon kunnan varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa ruskolaisille lapsille suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Osana varhaiskasvatustoimintaa järjestetään koko 6-vuotiaiden ikäluokalle maksutonta esiopetusta. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan tarkoituksenmukaisissa tiloissa ja luonnonläheisessä ympäristössä ammatillisesti osaavan ja työhönsä sitoutuneen henkilöstön toimesta.

Ruskolaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, lasten kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen välillä. Ruskon kunnassa toimii yksi yksityinen päiväkotikiitos ja 2 yksityistä perhepäivähoitajaa. Lisäksi kunta myöntää varhaiskasvatuksen palvelusetelin myös lähiseudun kunnissa toimiviin yksityisiin varhaiskasvatuspaikkoihin. Rusko on mukana seutukunnallisesti sovitussa varhaiskasvatuspalvelujen järjestämismallissa, jossa perheellä on mahdollisuus saada varhaiskasvatuspaikka kuntien välisenä ostopalveluna Turun seudun kunnista.

Pedagogisina painopisteinä kaikissa päiväkodeissa ovat toiminnallinen oppiminen, lasten liikkumisen ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen, luontopedagogiikka ja ympäristökasvatus sekä vahvuuspedagogiikka ja sensitiivinen vuorovaikutus.

Erityisvarhaiskasvatus järjestetään inklusiivisesti osana lapsen normaalia varhaiskasvatusta. Ruskolla työskentelee kolme vakituista varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. Esioppilaiden erityisopetuksen kohdalla tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Ruskolla toimii esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteinen erityisopettaja, jonka työ jakaantuu pääsääntöisesti niin että syksyn hän toimii perusopetuksessa ja kevään esiopetuksessa. Näin saadaan siirtymän esiopetuksesta perusopetukseen sujumaan mahdollisimman sujuvasti.

Tulosalue pitää sisällään myös lasten kotihoidon tuen, osittaisen ja joustavan hoitorahan sekä palvelusetelin. Yksityisen päiväkotihoidon ja perhepäivähoidon piirissä olevat lapset käyttävät palveluseteliä. Palvelusetelin indeksitarkistus tehdään maalikuussa ja se astuu voimaan 1.8.2026 alkaen.

Olellaiset muutokset ja tapahtumat

Varhaiskasvatuksessa varataan palkkamäärärahat lapsimäärään suhteutetulle lakisääteiselle henkilöstölle. Lakisääteiseen henkilöstöön kuuluu varhaiskasvatuksen opettajat, lastenhoitajat, sosionomit, erityisopettajat ja päiväkodin johtajat. Lisäksi talousarvioon varataan palkkamäärärahat harkinnanvaraisille avustajille, jotka työskentelevät mm. vaikeasti vammaisten lasten henkilökohtaisina avustajina tai ryhmäavustajina lapsiryhmissä, joissa on useampi tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitseva lapsi.

Varhaiskasvatuslain 540/2018 36 § mukaan päiväkodin henkilöstön mitoitukselta ei ole sallittua poiketa mistään henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kaikissa päiväkodeissa toimii resurssilastenhoitaja turvaamassa lain toteutumista. Lisäksi varhaiskasvatukseen on

palkattu kaksi vakituista kiertävää sijaista lastenhoitajan tehtäviin takaamaan lakisääteinen henkilöstömitoitus.

Varhaiskasvatustalain 540/2018 37 § mukaan 1.1.2030 päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Jotta Ruskon varhaiskasvatuksessa varmistetaan lakisääteinen henkilöstörakenne 2030 vuoden alusta alkaen, tulevat rekrytoinnit suunnitellaan tarkasti. Eläköitymisten tai irtisanoutumisten kautta avautuvia paikkoja täytetään tulevaisuudessa varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin pätevyyden omaavilla henkilöillä.

Uudessa Karhukallion päiväkodissa toteutetaan kotipesä toimintamallia. Mallissa kaksi ryhmää tekee tiivistä yhteistyötä, jolloin sekä henkilökunnan että lasten siirtyminen ryhmien sisällä sujuu turvallisesti varhaiskasvatuksen laadun siitä kärsimättä. Tällä mallilla tavoitellaan joustavuutta päiväkodin arkeen sekä säästöjä sijaiskuluissa. Päiväkoti on suunniteltu tätä toimintatapaa ajatellen. Uuden mallin käyttöönotto vaatii vahvaa muutosjohtamista, henkilöstön ohjaamista sekä tukemista, niin että sen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset saadaan täyteen käyttöön. Myös Ruskon muissa päiväkodeissa toteutetaan kotipesäajattelua tilojen sallimissa rajoissa.

Päiväkotien tietokoneiden ja iPadien määrää lisätään tarpeen mukaan. Laitteiden leasing-kustannukset on huomioitu vuoden 2026 käyttötaloudessa. Laitteiden hankinnoissa hyödynnetään palvelusopimusmallia.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Varhaiskasvatuksen merkittävimmät riskit liittyvät pätevän henkilöstön saatavuuteen, veto- ja pitovoimatekijöihin sekä lyhytaikaisten sijaisten saatavuuteen.

Tilojen riittävyys on myös yksi lainmukaisen toiminnan riskitekijä. Varhaiskasvatukseen tulee enenevässä määrin alle 3-vuotiaita lapsia, jolloin ryhmätiloja tarvitaan suhteessa enemmän.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on Kevan tilasto- ja tutkimustiedon valossa kohonnut työkyvyttömyysriski muuhun kunta-alaan verrattuna. Lyhyet ja keskipitkät sairauspoissaolot ovat alalla yleisiä ja lisäävät henkilöstön riskiä siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle hieman enemmän kuin muilla toimialoilla. Selvityksen mukaan lastenhoitajilla yleisin syy siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle on tuki- ja liikuntaelinsairaudet, varhaiskasvatuksen opettajilla mielenterveyshäiriöt. Työkyvyttömyysriski kasvaa erityisesti 50 ikävuoden jälkeen ja on suurin yli 55-vuotiailla. (Keva.fi)

Valtakunnallisesti varhaiskasvatuksen henkilöstölle kertyy poissaoloja enemmän kuin muilla kunnan ammattialoilla, keskimäärin 18,9 päivää vuonna 2023, keskimäärin neljä päivää enemmän kuin kuntatyöntekijöille keskimäärin. Vaikka sairauspoissaolot ovat lisääntyneet kaikissa ikäryhmissä, erityisesti niitä on alle 30-vuotiailla ja niiden taustalla on mielenterveyden häiriöt. Nuorten perehdyttämiseen, johtamiseen ja tukeen pitää nyt panostaa. (Keva.fi) Ruskolla sairauslomien määrät eivät ole valtakunnallisella tasolla, mutta asiaan on kiinnitettävä huomiota, jotta tilanne saadaan pysymään sellaisena.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

ammattinimike	TA2026	1.8.2025
varhaiskasvatusjohtaja	1	1
varhaiskasvatuksen opettaja	24	24
varhaiskasvatuksen sosionomi	5	3
varhaiskasvatuksen erityisopettaja	3	3
lastenhoitaja	42	40
avustaja	6 määritellään vuosittain toimikaudeksi kerrallaan, osa avustajista vakituisia lastenhoitajia	6
kiertävä sijainen lastenhoitaja	2	2
resurssityöntekijä lastenhoitaja	5	5
päiväkodinjohtaja	3	3
toimistosihteer	2	2
ict-tuki perusopetuksesta	0,1	0,1

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2024	TA 2026
Kasvavaan /muuttuvaan varhaiskasvatus-palvelujen tarpeeseen vastataan toiminnan edellyttämin tilaratkaisuun tai muita palvelutuotanto vaihtoehtoja hyödyntäen	Omien toimitilojen määrä ja täyttöasteen seuranta (yli 92%) Muiden palveluntuotanto vaihtoehtojen määrä ja käyttö	Täyttöaste 94 % 31.12.2024 Yksityinen varhaiskasvatus 27 %	Omat päiväkodit 5 Täyttöaste yli 92% Yksityisen varhaiskasvatuksen määrä pysyy n. 20 %
Verkostoituminen yli sektorirajojen ja sen näkyminen toiminnassa	yhteistoimintamuodot ja määrät	Toteutunut. Yhteistyö on ollut säännöllistä.	Toiminnallinen yhteistyö esi- ja alkuopetuksessa kaikissa esiopetusryhmissä

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2024	TA 2026
Palvelujärjestelmän kehittäminen ja asiakkaiden osallisuus palveluprosesseissa Positiivinen palvelukokemus	Asiakaskyselyjen vastaus% sekä huoltajien antaman arvosanan keskiarvo. Kyselyn asteikko on 1-5	Asiakastyytyväisyyskysely toteutettu toukokuussa 2024. Vastausprosentti yhteensä 30%, kunnallinen vaka 35%, yksityinen vaka 25%. Yksikkökohtainen tulos vaihteli 4,2-4,7 välillä. Palvelukokemus ka 4,1.	Joka vuosi kaikille asiakkaille tyytyväisyyskysely, joka toinen vuosi mukaan otetaan yhteistyötahot. Vastaus% yli 75 Yksikkökohtainen tulos yli 4,3 Positiivinen palvelukokemus tulos yli 4
Pedagogisen toiminnan laadun arviointi ja varmistaminen: lähiympäristön hyödyntäminen, liikunnan kautta tekeminen, toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen.	Asiakastyytyväisyyskyselyn ja henkilökunnan itsearvioinnin tulokset pedagogisen toiminnan laadusta. Henkilöstön, tiimin ja yksikön oma arviointi, arviointityökalua käyttäen sekä arvioinnin tekeminen olemassa oleviin asiakirjoihin (ryhmävasu, tiimisopimus) Kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssin kautta tehtävät kyselyt.	Pedagogisen toiminnan arviointikyselyä ei tehty henkilöstölle vuonna 2024. Toteutunut Käyttöönoton valmistelu ja hankehaku tehty – aloitus 3 / 2025	Asiakastyytyväisyyskysely + pedagogisen laadun arviointikysely henkilöstölle vuosittain Kansallisen laadunarviointikyselyn Valssin käyttö: 1-2 kyselyä / vuosi Lähiympäristön hyödyntäminen ja liikunnan kautta tekeminen toteutuvat viikoittain joka ryhmässä Toiminnallinen oppiminen ja positiivinen vuorovaikutus sekä vahvuuksien hyödyntäminen toteutuvat päivittäin kaikkien kasvattajien toiminnassa.
Lapsuudessa helposti saatava tuki	Henkilöstön ja huoltajien arvio. Tuen toteutuminen ryhmissä tarpeen mukaan. Kyselyn asteikko 1-5	Kysely huoltajille kevät 2024 ka 4	Kysely henkilöstölle ja huoltajille. Tulos yli 4.
Sähköisten palvelujen käyttö	Sähköisten palvelujen määrä ja asiakasprosessin kehittäminen	Päikky-järjestelmä otettu käyttöön toukokuu 2024. Uusi järjestelmä tehostaa	Varhaiskasvatuksen uuden toiminnanohjausjärjestelmän käytön tehostaminen edelleen. Sisältää Päikky

Tavoite	Arviointikriteeri/ mittari	TP2024	TA 2026
		etenkin hallinnon toimintaa.	hallinnon, Päiväkodin ja Työvuorosuunnittelun. Sähköisen arkistointijärjestelmän käyttöönotto.
Yhteisöllisen kulttuurin synnyttäminen	Vanhempaintoimikuntien määrä Yhteistyö lähiympäristön, esim. vanhusten, koulujen, kolmannen sektorin kanssa. Todennetaan toimintakertomuksista	Toteutunut Toteutunut	Jokaisessa yksikössä tai kunnan osassa yhteinen vanhempaintoimikunta Yhteistyö lähiympäristön kanssa toimivaa ja säännöllistä jokaisessa yksikössä.
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kasvua ja sitä kautta uusia investointipaineita hallitaan tukemalla ja mahdollistamalla perheiden valintaoikeutta kotihoitoon tai yksityiseen varhaiskasvatukseen.	Yksityisen hoidon tuen käyttö: lapsia keskim. /vuosi	0	0
	Kotihoidon tuen käyttö: lasten määrä keskim. /kk	15 %	15%
	Palvelusetelin käyttö: lasten määrä keskim./kk	30%	30%
Tavoite: Kotihoidon piirissä 15-20% lapsista (osallistumisaste yli 80%). Palvelusetelillä n. 25-30% varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista.			

Taulukko on informatiivinen.

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025*</u>	<u>Mta2025*</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	338 911	278 700	278 700	345 000	348 450	351 934
Toimintakulut	-5 533 548	-5 769 124	-5 784 724	-5 404 340	-5 512 427	-5 622 662
josta palvelujen ostot	-1 547 832	-1 524 112	-1 524 112	-1 291 427	-1 317 254	-1 343 595
Toimintakate	-5 194 637	-5 490 424	-5 506 024	-5 059 340	-5 163 977	-5 270 728
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-1 233 000	-1 070 440	-1 070 440	-1 199 849	-1 223 846	-1 248 324
Toimintakate	-1 233 000	-1 070 440	-1 070 440	-1 199 849	-1 223 846	-1 248 324
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	338 911	278 700	278 700	345 000	348 450	351 934
Toimintakulut	-6 766 548	-6 839 564	-6 855 164	-6 604 189	-6 736 273	-6 870 986
Toimintakate (=sitova)	-6 427 636,98	-6 560 864	-6 576 464	-6 259 189	-6 387 823	-6 519 052
muut laskennalliset erät	-249 691	-221 189	-221 189	-483 774	-483 774	-483 774
poistot	-1 037,59	-168	-168	-18 065	-18 065	-18 065
nettomenot/asukas	-1 040,24	-1 053,79	-1 056,22	-1 053,45	-1 073,49	-1 093,94
asukkaat	6420	6 436	6 436	6 418	6418	6418

* sisältää hallinnon kulut, jotka siirtyvät opetus- ja varh.kasv. hallinnon tehtäväalueelle 1.1.2026.

Lasten lukumäärän vaihtelut vuosina 2020 – 2026 eri palvelujärjestelmän muodoissa:

	2021	2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
varhaiskasv.	306	302	310	289	314	330
josta alle 3-v.	57	56	65	67	80	69
kotihoidontuki	74	80	50	39	43	40
yksit.hoidontuki	44	1	1	0	0	0
palveluseteli /ostopalvelu	91	130	140	108	113	85
yhteensä	515	513	501	436	470	455

Lapsimäärät yksityisessä varhaiskasvatuksessa

	2021	2022	TP2023	TP2024	TA2025	TA2026
Yksityinen päiväkotito	110	131	117	97	98	70
Yksityinen perhepäivähoito	20	18	23	11	15	15

Nettokustannukset €/ asukas:

	2021	2022	Tp2023	TP2024	TA2026	TA2026
varhaiskasvatus	749	852	973	925	1006	1011
lastenhoidon tuet	113	66	53	43	48	43

Tukimuoto/vuosi	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA2025	TA 2026
Kotihoidontuki	242 328	289 315	205 697	158 165	200 000	160 000
Kotihoidontuen kuntalisä	63 726	50 119	33 481	26 186	0	0
Yksityisen hoidon tuki	88 503	1 177	675	0	1000	0
Yksityisen hoidon kuntalisä	272 215	1663	0	0	1000	0
Osittainen hoitoraha	26 260	30 227	27 124	24 312	25 000	30 000
Joustava hoitoraha	26 260	30 227	49 953	46 804	60 000	50 000
Palveluseteli	744 193	928 228	1 102 408	1 272 137	1 321 250	1 190 000
Yhteensä	1 463 485	1 330 956	1 419 338	1 527 604	1 603 200	1 430 000

PERUSOPETUS

Toimielin Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta**Tehtäväalue** Perusopetus**Vastuhenkilö** Sivistysjohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Yleisopetusta annetaan Kirkonkylän, Laukolan ja Maunun kouluilla hyväksytyn opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman mukaisesti. Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta järjestetään omana toimintana koko kunnan alueella.

Luokamuotoinen erityisopetus hoidetaan oman kunnan peruskouluissa. Ruotsinkielisten perusopetus järjestetään Turussa ja vaikeimmin vammaisten perusopetus järjestetään ostopalveluna (Mylly-Antin koulu, Raisio).

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Ruskon perusopetuksen oppilasmäärä lukuvuoden 2025–2026 alussa oli 829 oppilasta. Heistä 276 oppilasta opiskelee Maunun yläkoulussa. Kirkonkylän koulussa luokka-asteilla 3.–6. opiskelee 277 oppilasta, Hiidenvainion koulussa luokka-asteilla 1.–2. 135 oppilasta ja Laukolan koulussa luokka-asteilla 1.–6. 141 oppilasta. Tilastointipäivän 20.9.2024

oppilasmäärä oli 830. Alakouluissa oppilasmäärä odotetaan laskevan hieman Hiidenvainion ja Laukolan koulussa. Vastaavasti Maunun yläkoulun oppilasmäärä tulee kasvamaan.

Oppimisen tuki on uudistunut 1.8.2025. Kolmiportainen tuki (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) poistuivat ja tilalle tulivat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet. Oppimisen tuen uudistaminen haastaa koulujen toimintaympäristöä. Oppimisen tuen muutoksen takia talousarvioon on lisätty 126 500 euroa. Ruskolla oppimisen tuen toteuttaminen lain mukaisesti vaatii resurssilisäyksiä varsinkin vahvistamaan oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä esi- ja perusopetuksessa sekä ryhmäkohtaisen tuen mahdollistavia järjestelyjä.

Perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista annetun asetuksen 6§:n ja perusopetusasetuksen 3§:n muuttaminen vaikutti Ruskon perusopetuksen tuntikehykseen. Perusopetuksen vähimmäistuntimäärään lisättiin yhteensä kolmella vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa. Vuosiluokille 1–2 lisätään yksi tunti sekä suomen kieleen ja kirjallisuuteen että matematiikkaan ja vuosiluokille 3–6 yksi tunti suomen kieleen ja kirjallisuuteen. Yhteensä opetuksen määrä vuosiluokilla 1–6 lisääntyi siten kolme vuosiviikkotuntia. Lisätuntien sekä oppimisen tuen uudistuksen rahoitus osoitetaan kunnille korotetun valtionosuuden kautta. Ruskon tuntikehys on näiden muutosten jälkeen 230 vuosiviikkotuntia.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Ruskon kunnan palvelualueet ovat talousarvion laadinnan yhteydessä laatineet omat riskienhallintasuunnitelmansa. Riskienhallintatyöryhmä laatii näistä koko kuntaa koskevan yhteenvedon, johon nostetaan todennäköisyydeltään ja vaikutukseltaan keskeiset riskit sekä niitä asioita, joita on arvioitu kunnan toiminnan kannalta muutoin keskeisiksi. Perusopetuksen merkittävimmät riskit liittyvät kelpoisuusehdot täyttävien sijaisten saamiseen, tiettyjen ammattiryhmien rekrytointivaikeuteen, valtionosuuksien kautta tulevien määrärahojen riittävyyteen, työn kuormittavuuden lisääntymiseen ja väkivaltilanteiden lisääntymiseen oppilaiden kesken sekä henkilöstöön kohdistuen.

Perusopetuksen henkilöstö

ammattinimike	09/2025	TA 2026
sivistysjohtaja	1	1
rehtori (Maunu, Kirkonkylä/Hiidenvainio)	2	2
koulunjohtaja (Laukola)	1	1
aineen lehtori/tuntiopettaja	22,6*	23,1*
luokanopettaja	25	25
erityisopettaja	11	12
koulunkäynninohjaaja	24	24
toimistosihteer	1	1
opinto-ohjaaja	1,4*	1,4*

Ruskon oppilasmääräennuste on tilastokeskuksen ennusteeseen perustuen koko maan ennustetta parempi. Tämä koskee sekä ala- että yläkoulun tilannetta.

Alakoulussa oppilasmäärän huippu koettiin lukuvuonna 2023–2024. Oppilasmäärä on kääntynyt hienoiseen laskuun. Koulutyönsä aloittavien oppilaiden määrä on sellainen, että Ruskon keskustan alueella aloittaa vuosittain kolme 1. luokkaa ja Vahdolla Laukolan koulussa yksi 1. luokka.

Yläkoulussa oppilasmäärän huippu koetaan lukuvuonna 2026–2027, kun nykyiset isot oppilasluokat siirtyvät Maunun kouluun. Koulussa on silloin 15 yleisopetuksen ryhmää ja noin 300 oppilasta. Tuon lukuvuoden jälkeen oppilasmäärä kääntyy hienoiseen laskuun.

Hiidenvainion koululla on toiminut keskitetysti kunnan 1.–2. luokkien erityisluokat. Laukolan kouluun on keskitetty kunnan 3.–6. luokkien erityisluokat. Lakimuutoksella oppimisen tuesta painotetaan oppilaan oikeutta lähikouluunsa ja kunnan keskitettyä ratkaisua erityisluokkien osalta täytyy pohtia tulevaisuudessa uudestaan. Kirkonkylän koulussa on toiminut vaativan erityisen tuen ryhmä, jossa ei tällä hetkellä ole toiminta-alueittain opetettavia oppilaita, ja se vastaa erityisluokkaopetusta tarvitsevien Kirkonkylän oppilaiden tarpeeseen lukuvuonna 2025–2026. Oppimisen tuen uudistuksen lisärahoituksen avulla kunnassa on aloittanut esi- ja alkuopetuksen yhteinen erityisluokanopettaja lokakuussa 2025.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta hyväksyi toimintatavan siirtyä tietokoneiden ja iPadien osalta Tieran tarjoamaan palvelumalliin uusien laitteiden hankkimisen osalta. Samalla päätettiin ottaa palvelumallin kustannukset huomioon käyttötalouden suunnittelussa. (OPVA 9.6.2020, §64). Oppilaslaitteiden vaihtosykli on iPadien osalta ollut 5 vuotta ja kannettavien tietokoneiden osalta 3 vuotta. Sekä opettajien iPadeissa että kannettavissa tietokoneissa vaihtosykli on 4 vuotta. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti talousarviokäsittelyn yhteydessä 24.10.2024, että lukuvuoden 2025–2026 alkaessa iPadit ovat jatkossa käytössä luokka-asteilla 3.–6. Yläkoulun oppilailla päätelaitteiden osalta oppilas saa 7. luokan alussa uuden laitteen (kannettava tietokone) ja luovuttaa sen 9. luokan lopussa.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Opetuksen laadun arviointi	Toteutetaan vuosittain 6. lk:n oppimistulosten laadunarviointi matematiikassa ja äidinkielessä. Osallistutaan vuosiluokilla 7.–9. mahdollisiin oppiainekohtaisiin valtakunnallisiin	Vuoden 23 keskiarvo: matematiikka: 68,7/90 suomen kieli: 29,5 /40 MA-vastauksista 76,2 % ja SUK-vastauksista 73,8 % oikein. Tavoite toteutui, koska oikeita vastauksia	Kansallisessa ainekohtaisessa arvioinnissa sijoitutaan keskiarvon yläpuolelle (Makeko –koe ja SUK-koe) Kansallisessa ainekohtaisessa arvioinnissa sijoitutaan keskiarvon yläpuolelle	Vuoden 2025 keskiarvot: Kirkonkylän koulu SUK: kokeen teki 69 oppilasta ja keskiarvo oli 30,4/40 pistettä MA: kokeen teki 68 oppilasta ja keskiarvo oli 72,8/90 pistettä; Äidinkielen päättökoe 6.lk: osallistujia 23, keskiarvo 7,89

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026
	arviointeihin. Mikäli satunnaisotanta ei osu kohdalle. osallistutaan matematiikan valtakunnallisiin.	lähes 70% tai yli. Matematiikan valtakunnallisen kokeen keskiarvo keväällä 23 Maunun koulussa oli 6,40 (n=89). Koko Suomessa 6,25 (n=1668) Tavoite toteutui keskiarvon ollessa yli valtakunnallisen arvon.		Matematiikka MaKeKo 6.lk: osallistujia 23, keskiarvo 8,00 (pisteiden keskiarvo 65,7) Laukola: SUK: 30,3/40 MA: Pisteiden keskiarvo (%): 74% pisteet: 68,8/90 Kokeet teki 23 oppilasta. Maunun koulu: Maunun koulun 9.-luokkalaisista 85/89 osallistui matematiikan valtakunnalliseen kokeeseen keväällä 2025. Valtakunnan keskiarvo oli 7,0, Maunun oppilaiden 7,05. Tavoitteet laatukriteerin osalta saavutettu.
Nuorten henkinen hyvinvointi	Edulyzer- sovelluksella säännöllinen oppilaiden hyvinvoinnin mittaus TP 2023: Vastauksia kertynyt yli 15 000. Asteikolla 1–5: - pedagoginen hyvinvointi 3,7 - Oppiminen 3,3 - Motivaatio 3,6 - Kouluviihtyvyys 3,7 Primus/Wilma- tiedon analysointi erilaisten mittarien avulla	Tavoitteena kerätä tietoa koulun toiminnasta oppimisen, viihtyvyyden, hyvinvoinnin ja yhteisen toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena kartoittaa poissaolojen vaikutusta oppilaiden oppimiseen ja hyvinvointiin	Tavoitteena kerätä tietoa koulun toiminnasta oppimisen, viihtyvyyden, hyvinvoinnin ja yhteisen toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena kartoittaa poissaolojen vaikutusta oppilaiden oppimiseen ja hyvinvointiin	Sovellus on kerännyt tietoa hyvinvoinnista (N=1362 vastausta keväällä 2025). Aktiivisin aihe oli oppiminen (ka. 3,2). Ohjelman käyttö on herättänyt keskustelua ja hyvinvointitiedon keräämistä kehitetään.

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Harrastustakuu	Tutkimushanke: poissaolojen vaikutus oppilaiden oppimiseen ja hyvinvointiin TP 2023: Arvosanat ovat keskimäärin laskeneet hieman muutamien viimeisten vuosien aikana. Poissaolot ovat olleet lukuvuosina 2021–2022 ja 2022–2023 huomattavasti aiempia lukuvuosia suuremmat. Harrastamisen Ruskon mallin kerhotoiminta, koordinaattorit TP2023: Kaikilla Ruskon kouluilla järjestettiin kerhotoimintaa koulupäivän päättymisen jälkeen.		tarkastelemalla Primus/Wilma-datasta löytyviä poissaolokirjauksia, tukitoimia, pedagogisia asiakirjoja ja niiden yhteyksiä tilastokeskusten tarjoamiin taustatietoihin, muihin rekisteriaineistoihin sekä kyselyaineistoon. Tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen tarjoamalla lasten ja nuorten toiveiden mukaisia maksuttomia harrastuksia koulupäivän yhteydessä.	Poissaolodatan käyttöä kehitetään. Kerhotoimintaa järjestetään kaikilla Ruskon kouluilla. Harrastamisen Ruskon mallia kehitetään edelleen.

Lukuvuosi 2024–25	Maunu	Kirkonkylä	Laukola	Hiidenvainio
Oppilaita	254	274	128	129
Luokkia	13	12	7	6
Keskim. luokkakoko	19,54	22,83	18,29	21,50
Pienluokka	12	2	20	12
Tuntikehys	437,58	343	188	148
Tuntikehys/yleisopetuksen oppilaat	1,72	1,25	1,47	1,15
Oppilaita/opettaja	10,16	22,83	18,29	21,50
Kuljetettavat oppilaat	86	17	43	8

Lukuvuosi 2025–26	Maunu	Kirkonkylä	Laukola	Hiidenvainio
Oppilaita	256	274	119	123
Luokkia	14	12	6	6
Keskim. luokkakoko	18,29	22,83	19,83	20,50
Erityisluokka	19	3	20	12
Tuntikehys	462,24	349	160	154
Tuntikehys/yleisopetuksen oppilaat	1,81	1,27	1,34	1,25

Oppilaita/opettaja	10,24	22,83	19,83	20,50
Kuljetettavat oppilaat	89	15	40	9

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025*</u>	<u>Mta2025*</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	757 422	787 075	787 075	568 794	574 483	580 228
Toimintakulut	-6 278 103	-6 595 314	-6 658 314	-6 625 392	-6 757 900	-6 893 053
josta palvelujen ostot	-808 557	-922 223	-932 223	-755 152	-770 255	-785 656
Toimintakate	-5 520 681	-5 808 239	-5 871 239	-6 056 598	-6 183 417	-6 312 825
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-1 974 900	-1 921 617	-1 921 617	-2 111 675	-2 153 910	-2 196 990
Toimintakate	-1 974 900	-1 921 617	-1 921 617	-2 111 675	-2 153 910	-2 196 990
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	757 422	787 075	787 075	568 794	574 483	580 228
Toimintakulut	-8 253 003	-8 516 931	-8 579 931	-8 737 067	-8 911 810	-9 090 043
Toimintakate (=sitova)	-7 495 581	-7 729 856	-7 792 856	-8 168 273	-8 337 327	-8 509 815
muut laskennalliset erät	-357 201	-371 996	-371 996	-590 778	-590 778	-590 778
poistot	-88 825	-87 850	-87 850	-77 244	-77 244	-77 244
nettomenot/asukas	-1 237,01	-1 272,48	-1 282,27	-1 376,80	-1 403,14	-1 430,02
asukkaat	6420	6 436	6 436	6418	6418	6418

* sisältää hallinnon kulut, jotka siirtyvät opetus- ja varh.kasv. hallinnon tehtäväalueelle 1.1.2026.

20.9. oppilasmäärät	2022-23	2023-2024	2024-2025	2025-26	2026-27
yhteensä	831	827	830	827	859
Maunun koulu	261	243	266	276	302
Kirkonkylän koulu	223	284	275	278	275
Laukolan koulu	168	158	148	141	140
Merttelän koulu	62				
Hiidenvainion koulu	117	142	141	132	142

OPPILAAT KESKIM.	2023	2024	2025	2026	muutos 2023/24	muutos 2024/25	muutos 2025/26
yhteensä	829	829	828	841	0,0 %	0,0 %	1,6 %
Maunun koulu	254	253	270	287	-0,4 %	6,7 %	6,3 %
Kirkonkylän koulu	248	280	276	277	12,9 %	-1,1 %	0,4 %
Laukolan koulu	164	154	145	141	-6,1 %	-5,8 %	-2,8 %
Merttelän koulu	36				-100,0 %		
Hiidenvainion koulu	127	142	137	136	11,8 %	-3,5 %	-0,7 %

Ulk., sis, vyör., nettokustannukset:	tp2023	tp2024	ta2025	ta2026	muutos 2023/24	muutos 2024/25	muutos 2025/26
Yhteensä	7 576 791	7 524 134	7 760 255	8 405 308	-0,7 %	4,2 %	8,3 %
Maunun koulu	2 524 449	2 479 449	2 600 218	3 691 104	-1,8 %	6,5 %	42,0 %
Kirkonkylän koulu	1 648 811	1 799 800	1 858 658	2 125 531	9,2 %	3,8 %	14,4 %
Laukolan koulu	1 185 462	1 113 374	1 148 994	1 520 404	-6,1 %	4,6 %	32,3 %
Merttelän koulu	257 327				-100,0 %		
Hiidenvainion koulu	666 205	758 481	762 576	1 068 269	13,9 %	13,4 %	40,1 %
Erityisopetus	1 294 537	1 373 030	1 389 809		6,1 %	-3,7 %	-100,0 %

Kustannukset per oppilas:	2023	2024	2025	2026	muutos 2023/24	muutos 2024/25	muutos 2025/26
Koulut yhteensä	9 140	9 076	9 372	9 994	-0,7 %	4,2 %	6,6 %
Maunun koulu	11 500	11 456	9 361	12 861	-0,4 %	-15,5 %	37,4 %
Kirkonkylän koulu	8 212	8 084	9 630	7 673	-1,6 %	-17,5 %	-20,3 %
Laukolan koulu	8 792	8 886	6 710	10 783	1,1 %	-10,7 %	60,7 %
Merttelän koulu	8 711				-100,0 %		
Hiidenvainion koulu	6 809	6 998	5 566	7 855	2,8 %	-14,1 %	41,1 %

Oppilaskohtaiseen on laskettu mukaan Hallinto, Hankkeet ja Erityisopetus koulujen oppilasmäärien suhteessa.

Merttelän koulun oppilaat siirtyivät syksyllä 2023 Kirkonkylän koulun tiloihin. Talousarviossa 2023 Merttelän kustannuspaikalle varattu muut kulut, paitsi syksyn osuus sisäisestä vuokrasta.

Laskennan vuoksi oppilaat tässä taulukossa edelleen Merttelän kohdalla.

Merttelän koulun oppilaat siirtyneet Kirkonkylän kouluun.

Vuoden 2026 erityisopetuksen kustannukset on laitettu suoraan kouluille.

HYVINVOINTIPALVELUT

HYVINVOINNIN JOHTAMISEN JA EDISTÄMISEN PALVELUT**Toimielin** Hyvinvointilautakunta**Tehtäväalue** Hyvinvointitoimiala**Vastuuhenkilö** Hyvinvointijohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Hyvinvoinnin johtamisen ja edistämisen tehtäväalue vastaa kunnan hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden kehittämisestä sekä hyvinvointityön ja toimialan kokonaisuuden johtamisesta. Tehtäväalueeseen kuuluu toimialan tehtäväalueiden toiminnan, talouden ja kehittämisen johtaminen sekä monialaisen yhteistyön koordinointi kunnan sisällä, hyvinvointialueen ja muiden kumppaneiden kanssa.

Tehtäväalue huolehtii kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden seurannasta, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelusta ja toteutuksesta sekä HYTE-tavoitteiden toimeenpanosta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) sekä kuntalain (410/2015) mukaisesti. Lisäksi se vastaa koko hyvinvointitoimialan tehtäväalueista (kirjasto- ja kulttuuripalvelut, nuoriso- ja liikuntapalvelut sekä elinvoima- ja viestintäpalvelut), niiden johtamisesta sekä tehtäväalueiden välisten yhteisten toimintatapojen ja yhteistyön kehittämisestä. Tehtäväalueeseen sisältyy myös toimialan kehittämishankkeiden hallinnointi ja johtaminen.

Tehtäväalue vastaa lisäksi vaikuttamistoimielinten (nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston) toiminnan tukemisesta sekä kunnan yhteistyön kehittämisestä kolmannen sektorin ja kansalaistoiminnan kanssa. Se huolehtii myös kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämisen ja tukemisen koordinoinnista yhteistyössä muiden toimialojen ja työterveyshuollon kanssa.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Toimialan talousarvioesitys noudattaa kunnanhallituksen 11.8.2025 § 165 hyväksymää käyttötalouden ulkoisten menojen ja tulojen kehystä. Esityksessä on huomioitu toimialamuutoksen tuomat tehtävä- ja määrärahasiirrot keskushallinnosta. Työllisyysalueen talousarvio oli talousarviolaadinnan aikana vasta alustava, minkä vuoksi lopulliset vaikutukset kunnan menoihin ja tuloihin tarkentuvat vasta myöhemmässä vaiheessa.

Vuoden 2026 toiminnalliset tavoitteet painottuvat pääosin samoihin palveluihin kuin aiemmin, kuitenkin täydentyen uusilla tehtäväalueilla. Palvelusuunnitelman kuvauksissa korostuvat vastuualueiden lakisääteiset tehtävät sekä vakiintuneet, kustannustehokkaiksi ja vaikuttaviksi arvioidut toiminnot. Painopisteet pohjautuvat kunnan strategiaan ja tavoiteohjelmiin. Mittarit kohdistuvat ennen kaikkea perustyön seurantaan, mutta toimialalla panostetaan myös kehittämiseen ja hyvinvoinnin edistämisen käytännön kokeiluihin. Uusien elinvoima- ja viestintäpalveluiden tavoitteet ja mittarit tarkentuvat toiminnan käynnistyessä.

Hyvinvointialueuudistus on lisännyt tarvetta monialaiseen johtamiseen ja yhteistyöhön kunnissa. Hyvinvointitoimiala vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisista hyvinvoinnin edistämisen tehtävistä sekä yhteistyöstä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa. Palvelusuunnitelmassa on kuvattu perinteisten tehtäväalueiden (kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä nuoriso- ja liikuntapalvelut) lisäksi myös hyvinvoinnin edistämisen ja johtamisen tehtäväalue omine tavoitteineen ja

mittareineen. Lisäksi toimiala seuraa toimintaansa suhteessa valtion ns. HYTE-kertoimen mittareihin, joiden perusteella osa kunnille jaettavasta valtionosuudesta määräytyy.

Nanny-toiminnalla tuetaan lapsiperheiden arjen hallintaa. Talousarviossa toimintaan on varattu määräraha ostopalveluihin, mutta resurssia on edellisvuosia supistettu ja palvelu kilpailutettu uudelleen tehokkuuden parantamiseksi.

Vuoden 2023 alusta voimaan tullut nuorisolain (955/2022) harrastustakuu velvoittaa mahdollistamaan maksuttoman harrastuksen koulupäivän yhteydessä. Ruskolla vakiintunutta harrastustoimintaa on tuettu valtionavustuksella jo kuutena peräkkäisenä vuonna.

Esteettömyyttä julkisissa tiloissa edistetään edelleen suunnitelmallisesti osana taloussuunnitelman mukaista investointiohjelmaa esteettömyystyöryhmän koordinoimana.

Avustusjärjestelmää uudistettiin muutama vuosi sitten tukemaan kansalaistoimintaa ja yhteisöllistä palvelutuotantoa kunnan hyvinvointitavoitteiden mukaisesti. Jatkossa tarkastellaan, miten vakiintunut kunnan tilojen käyttö voidaan ottaa huomioon osana avustuskokonaisuutta. Osallistumista vahvistetaan yhteistyöllä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa, kuntalaisia kuulemalla sekä kirjaston lakisääteisen demokratiatyön kautta.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Palvelutarpeen kasvu, lisääntyvät yhteistyövaatimukset (mm. Varha, elinvoima ja yhdistykset) ja kustannusten nousu suhteessa resursseihin ovat keskeisiä haasteita. Toimistotyön vähäiset resurssit lisäävät hallinnollisten virheiden riskiä. Jos hyvinvoinnin edistämisen suunnitelmallinen työ keskeytyy, kunta voi menettää valtionosuuksia.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2024	TA 2026
Johdetaan kunnan monialaista hyvinvointityötä suunnitelmallisesti ja vaikuttavasti	a) Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman päivittäminen	Valtuusto 26.2.2024 § 4 68	1 krt / v ≥ 68
	b) TEA-viisari (kuntajohto)	Ei mittaristossa	≥ 75 (V-S ka: 60)
	HYTE-kerroin	Ei mittaristossa	133 500 €
	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuus	Ei mittaristossa	Toimintamallien ylläpito (kpl)
	Koordinoidaan hyvinvointialueen hyte-yhdyspintatyötä suunnitelman mukaan		

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2024	TA 2026
Vahvistetaan lapsiperheiden arkea helposti saatavalla tuella	Nanny-palvelun asiakastyytyväisyys	100 %	≥ 95 % asiakkaista suosittelee palvelua
Harrastustakuulla turvataan jokaiselle lapselle maksuton harrastus	Harrastuskerhojen määrä	Joka koululla, yht. 35 kerhoa, 280 lasta	Toiminnassa vähintään joka koululla, ≥ 250 lasta
Edistetään kunnan esteettömyyttä	Esteettömyyskartoitusten ja -korjausten investointimäärärahat	TA2024: 10 000 €, toteuma 0 € (säästösyistä ei käytetty)	≥ 10 000 €
Avustusjärjestelmä on hyvinvointitavoitteiden suuntainen ja mahdollistaa kansalaistoiminnan tukemisen ja yhteisöllistä palvelutuotantoa	Kohdeavustuksia myönnetään hyvinvointia edistäviin toimiin, yhteisöllisen kulttuurin synnyttämiseen ja kuntalaisten yhteisten toimintaan osallistumisen mahdollistamiseen	Toteuma 31 006 € (säästösyistä jätettiin 5 000 € käyttämättä)	≥ 30 000 €
Vahvistetaan hyvinvointia edistävää yhteistyötä ja osallistavaa vuorovaikutusta toimialojen ja eri toimijoiden kesken	Seuraparlamentti kokoontuu yhdistysohjelman mukaisesti Kuntalaiskyselyjä ja -keskusteluja järjestetään	Yhdistysten toiveiden mukaan teemakohtaisia tapaamisia. 5 kpl.	≥ 1-2 krt / v ≥ 5 kpl
Kunnan henkilöstön työhyvinvointia edistetään työhyvinvointisuunnitelman mukaan	Työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumisaste (%) Työhyvinvointikyselyn toteutus ja vastausprosentti (%)	Ei mittaristossa	≥ 80 % Kysely toteutetaan vuosittain, vastausprosentti ≥ 70 %

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT**Toimielin** Hyvinvointilautakunta**Tehtäväalue** Kirjasto- ja kulttuuripalvelut**Vastuhenkilö** Hyvinvointijohtaja**Tehtäväalueen kuvaus**

Kirjastopalvelut tarjoavat kirjastolain (1492/2016) mukaisesti kaikille avoimen ja uudistuvan kokoelman osana Vaski-kirjastoja. Tehtävänä on edistää lukemista ja monipuolisia lukutaitoja, tarjota tiloja kansalaistoiminnalle ja oppimiselle sekä vahvistaa yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja demokratiaa (§ 6 ja § 7).

Kulttuuripalvelut vastaavat lain kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) mukaisesti kulttuurin ja taiteen edistämisestä sekä kulttuuriharrastusten mahdollistamisesta. Kulttuuripalvelujen tehtävänä on tukea asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistaa paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kunta järjestää vapaan sivistystyön opetusta ostopalveluna Raisio-opistolta ja taiteen perusopetusta Turun Musiikinopetus Oy:ltä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2026 kirjastopalveluiden painopiste on uuden kirjastorakennuksen käyttöönottoon valmistautumisessa ja työprosessien kehittämisessä palvelukokonaisuutena. Tavoitteena on hyödyntää uusia tiloja ja hakeutuvan työn hyviä käytäntöjä, erityisesti mediakasvatuksessa, sekä vahvistaa kirjaston roolia yhteiskunnallisen vuoropuhelun areenana kokeilemalla erilaisia toimintakonsepteja. Mikäli rakennushanke viivästyy, jatketaan vuoden 2025 tavoitteiden mukaisesti.

Kulttuuripalveluissa tavoitteena on jatkaa vakiintuneita kulttuurihyvinvointipalveluja ja ennakoida uuden monitoimitilan tarjoamia mahdollisuuksia.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Keskeisiä riskejä ovat osaavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys, toiminnan järjestäminen väliaikaisissa ja muuttuvissa tiloissa sekä kirjaston ja monitoimitilojen turvallisuus. Erityistä huomiota vaativat kulunvalvonta ja varausjärjestelmät, paloturvallisuus sekä ilkvallan ehkäisy.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP2024	TA 2026
Kirjastotoimen resursointi on riittävä.	Toimintakulut € / asukas Aineistomääräraha € / asukas Henkilötyövuodet / 1000 asukas	55,05€ 8,49 € 0,7	Arvio, ei sisällä vyörytyksiä ≤ 65€ (= Varsinais-Suomen keskiarvo) 8,5 € ≥ 0,79
Kirjastopalveluiden toiminnan painopisteet ovat tarkoituksenmukaisia.	Lainat / asukas Fyysiset käynnit / asukas Ulkopuolisten järjestämiä tapahtumia kirjastossa	12,92 4,35 26 kpl	> 11 > 6,5 > 5
Kulttuuria edistetään osana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.	Pisteet kulttuurin TEA-viisarissa Kulttuurihyvinvointipalveluiden tarve tunnistetaan ja niitä tarjotaan talouteen sopeutetun suunnitelman mukaan	69 Kyllä (Hyvlä 12.3.2024 § 12)	≥ 71 Kyllä

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP2024	TA 2026
Tarjotaan taidekasvatusta ja mahdollisuus suorittaa tutkinto taiteen perusopetuksessa.	Taidekasvatusta järjestetään suunnitelman mukaan Taiteen laajan oppimäärän perusopetukseen opiskelijoiden määrä	Kyllä (Hyvla 12.3.2024 § 12) 18	Kyllä 16-18
Kannustetaan elinikäiseen oppimiseen järjestämällä vapaan sivistystyön opetusta.	Toteutuneiden opetustuntien määrä Opetukseen osallistuneiden määrä	-op.tunnit 449 -kurssilaisia 502	≥ 400 ≥ 400

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntalain (390/2015) mukaisesti kuntalaisille monipuolisia liikuntaolosuhteita ja palveluja sekä tukee paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen toimintaa. Liikuntaneuvontaa kehitetään osana kehittämishankkeita, ja investointiprojekteilla varmistetaan liikunta- ja vapaa-aikaolosuhteiden turvallisuus ja monikäyttöisyys.

Nuorisopalvelut tukee nuorisolain (1285/2016) mukaisesti nuorten kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Palveluihin kuuluvat nuorille suunnatut toiminnot ja avoimet tilat sekä nuorten kansalaistoiminnan tukeminen. Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevia nuoria ja ohjaa heidät palvelujen ja koulutuksen tai työmarkkinoiden piiriin. Koulunuorisotyö puolestaan tarjoaa matalan kynnyksen tukea koulujen arjessa, ehkäisee kiusaamista ja vahvistaa kouluyhteisöjen hyvinvointia.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuonna 2026 **liikuntapalveluja** kohdennetaan erityisesti väestöryhmille, joilla on esteitä omaehtoiseen liikkumiseen. Tavoitteena on lisätä vähän liikkuvien harrastamista kehittämällä liikunnanohjaus- ja neuvontapalveluja yhteistyössä kunnan toimialojen, yhdistysten ja hyvinvointialueen kanssa. Liikunta- ja vapaa-aikaolosuhteiden kehittämistä jatketaan taloussuunnitelman mukaisilla investoinneilla sekä parantamalla ylläpidon suunnitelmallisuutta ja seurantaa. Liikuntapaikkaverkoston mitoitusta tarkastellaan kriittisesti ja vapaaehtoistoimijoiden sekä kolmannen sektorin roolia pyritään vahvistamaan, jotta palvelulupaus voidaan sopeuttaa käytettävissä oleviin resursseihin.

Nuorisopalveluissa avoin nuorisotyö tarjoaa kaikille nuorille matalan kynnyksen toimintaa, kuten nuorisotilatoimintaa, retkiä, leirejä ja tapahtumia, perheen taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Vuonna 2026 jatketaan etsivää nuorisotyötä, jonka tavoitteena on tukea erityisesti peruskoulun päättäneitä nuoria varhaisessa vaiheessa ja estää ongelmien kasaantumista. Toimintaa kehitetään ja sille haetaan avustuksia. Vuonna 2023 käynnistetty moottoripajatoiminta pyritään säilyttämään ja mahdollisuuksien mukaan laajentamaan osaksi nuorisotyön monipuolistamista. Koulunuorisotyötä pyritään vahvistamaan oman

koulunuorisotyöntekijän myötä. Tehtävä on rahoitettu pääosin valtion erityisavustuksella, ja tavoitteena on vakinaistaa toimi vuoden 2026 jälkeen. Tämä tukee koulujen hyvinvointityötä ja vahvistaa nuorisopalvelujen organisaatiota pysyvästi. Nuorisopalvelujen toiminnan seuranta parannetaan nuorisotyön dokumentointijärjestelmän avulla, jonka käyttöä kehitetään edelleen. Nuorten osallisuutta ja nuorisovaltuuston toimintaa vahvistetaan yhteistyössä eri kumppaneiden kanssa.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Keskeisiä riskejä ovat palvelujen toimintavarmuus sekä palvelutarpeen ja yhteistyövaatimusten kasvu suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin. Vapaa-aikatoimien ja ulkoliikuntapaikkojen turvallisuuteen liittyy henkilöriskejä, joita ehkäistään turvallisuussuunnitelmilla. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää riittäviä resursseja olosuhteiden ylläpitoon ja kehittämiseen.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2026
Tarjotaan kuntalaisille monipuoliset ja turvalliset liikuntaolosuhteet	Käytettävissä olevien liikunta- ja leikkipaikkojen määrä Suoritetut liikuntapaikkojen turvallisuustarkastukset (kpl/v) Liikuntapaikkojen ylläpitoon ja investointeihin varattu määräraha	Ei mittaristossa 11 kpl (HyvLa 10.12.2024 §89)	n. 60 Leikkipaikoille 1 turvallisuustarkastus/v ≥ 0,5 htv + määräraha ≥ 30 000€
Järjestetään kunnan omaa liikuntatoimintaa eri kohderyhmille	Kunnan järjestämät liikuntaryhmät (kpl), osallistujamäärä	6 ryhmää (+ voima tasapainoryhmä)	≥ 10 ryhmää, yhteensä vähintään 250 osallistujaa
Tuetaan paikallista seuratoimintaa	Myönnetty liikunta-avustukset (€) Seurayhteistyön määrä (tapaamiset/v)	Toteutunut, 6 920 € 1 suunnittelutapaaminen	≥ 6 000 € avustuksia ≥ 2 seuratapaamista/v
Edistetään liikunnallista elämäntapaa ja terveyttä	Liikuntaneuvontatapaamiset (kpl/v) Liikuntakampanjat (kpl)	Ei mittaristossa	≥ 50 tapausta/v ≥ 2 kampanjaa/v
Tarjotaan monipuolista kunnan omaa nuorisotoimintaa	Kunnan järjestämät kerhot, leirit ja tapahtumat (kpl), osallistujamäärä	Toteutunut yht. 12 kpl	Vähintään 15 toimintaa vuodessa, yhteensä ≥ 300 osallistujaa
Tarjotaan turvallisia ja saavutettavia nuorisotiloja	Nuorisotilojen määrä (kpl) Nuorisotila aukioloaika (t/vko) Nuorisotilojen kävijämäärä (kpl/v)	5 päivänä viikossa	≥ 2 ≥ 37 t/vko ≥ 1000 / v

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2026
Edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia kouluyhteistyön ja koulunuorisotyön avulla	Koulunuorisotyö vakiintunut osa kunnan palveluja ja kouluarkea Kouluyhteistyön vakiintuneet toimenpiteet (ryhmätykset, päihdekasvatustunnit...) /v Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaan osallistuminen	Päivittäin (hankeavustuksella) Ryhmäytyt kaikille 7. luokille Verkkonuorisotyö (kuukausittain) 1krt/kk	Päivittäin, vakiinnutettu Vuosikellon mukaan ≥ 1 krt / kk
Ehkäistään syrjäytymistä etsivällä nuorisotyöllä	Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (kpl) Jatkopolkujen löytyminen (%) Yhteistyö 2. asteen oppilaitosten kanssa	Tilastoitu 6 (tosiasiallisesti enemmän avoimessa toiminnassa) Toteutui vaihdellen. Ei mittaristossa 2023	≥ 15 nuorta tavoitetaan/v 60 % löytää jatkopolun (opiskelu, työ, palvelu) Vakiintunut
Tuetaan nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia	Nuorisovaltuuston kokoukset ja aloitteet Nuorten järjestämien tapahtumien määrä Nuorisovaltuustolle varatut resurssit	3 kokousta 2 tapahtumaa TA2024: 1 500 €	Kokoontuu säännöllisesti, ≥2 aloitetta/v ≥3 tapahtumaa ≥1000 €/v

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	115 921,06	119 100	119 100	127 600	128 876	130 165
Toimintakulut	-872 952,23	-942 504	-954 604	-969 411	-988 797	-1 008 557
josta palvelujen ostot	-189 325,46	-200 865	-205 865	-211 915	-216 153	-220 467
Toimintakate	-757 031	-823 404	-835 504	-841 811	-859 921	-878 392
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	1 490,17					
Toimintakulut	-301 556	-347 691	-347 691	-308 586	-314 758	-321 054
Toimintakate	-300 065	-347 691	-347 691	-308 586	-314 758	-321 054
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	117 411	119 100	119 100	127 600	128 876	130 165
Toimintakulut	-1 174 508	-1 290 195	-1 302 295	-1 277 997	-1 303 555	-1 329 611
Toimintakate (=sitova)	-1 057 097	-1 171 095	-1 183 195	-1 150 397	-1 174 679	-1 199 446
muut laskennalliset erät	-68 820	-63 657	-63 657	-74 240	-74 240	-74 240
poistot	-108 081,53	-114 555	-114 555	-105 299	-105 299	-105 299
 nettomenot/asukas	 -192,21	 -209,65	 -211,53	 -207,22	 -211,00	 -214,86

ELINVOIMA- JA VIESTINTÄPALVELUT

ELINVOIMA- VIESTINTÄPALVELUT

Toimielin Hyvinvointilautakunta

Tehtäväalue Elinvoima- ja viestintäpalvelut

Vastuhenkilö Hyvinvointijohtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Elinvoimapalvelut toimii työllisyysalueen yhdyshenkilönä sekä koordinoi työllisyyden edistämisen ja kotoutumispalvelujen kokonaisuutta yhteistyössä Turun työllisyysalueen ja paikallisten toimijoiden kanssa (kuntalaki 410/2015, laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010). Tehtäväalue kehittää kunnan elinkeinopalveluja, tarjoaa yritysneuvontaa ja sijoittumispalveluja, vahvistaa oppilaitosyhteistyötä sekä ylläpitää yritysrekisteriä. Lisäksi se suunnittelee ja koordinoi kunnan tapahtumia ja yritystilaisuuksia sekä tukee hyvinvointitoimialan tilojen varaus- ja käyttöprosesseja. Tehtäviin sisältyy myös elinvoimaan liittyvien kehittämishankkeiden valmistelu, koordinointi ja raportointi lautakunnalle.

Viestintä- ja markkinointipalvelut vastaa kunnan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä markkinoinnin toteuttamisesta kunnanhallituksen hyväksymien linjausten mukaisesti. Tehtäväalue huolehtii viestinnän selkeydestä, saavutettavuudesta ja vuorovaikutteisuudesta eri asukasryhmille sekä hyödyntää monikanavaisia ja moderneja viestintätapoja kunnan vetovoiman ja tunnettuuden vahvistamiseksi. Lisäksi toimintaan kuuluu viestinnän ja markkinoinnin vaikuttavuuden seuranta ja raportointi lautakunnalle.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vuoden 2026 olellainen muutos on elinvoima- ja viestintäpalvelujen siirtyminen hyvinvointitoimialalle. Samalla myös näihin palveluihin kohdistetut määrärahat sisältyvät osaksi toimialan taloutta. Syksyllä 2025 on rekrytoitu elinvoimakoordinaattori, joka vastaa palvelualueen tehtävien käytännön toteutuksesta ja kehittämisestä.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Keskeisin riski liittyy uuden tehtäväalueen käynnistämiseen ja organisointiin sekä siihen, että toiminnassa kyetään kohdistamaan resurssit aidosti vaikuttaviin toimenpiteisiin kunnan edun näkökulmasta.

TE-palveluissa vastuu toteutuksesta ja rahoituksesta on suurelta osin ulkopuolisilla toimijoilla, mikä lisää kunnan toiminnasta riippumattomia riskejä. Työllisyysalue aloitti toimintansa vuoden 2025 alussa, ja talousarvion valmistelun yhteydessä alue- ja kuntakohtaisten kustannusten lopullinen taso on vielä epäselvä. Erityisesti työllisyysalueen korotuspaineet muodostavat kunnalle taloudellisen riskin.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2026
Tuetaan työllisyyttä yhteistyössä Turun työllisyysalueen kanssa	Toteutetut toimenpiteet (palvelu/pilotti/tapahtuma) Ruskon alueella		≥ 2 uutta toimenpidettä/vuosi≥

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2026
	Työllisyyspalveluihin ohjatut ruskolaisasiakkaat (kpl) Kunnan maksuvelvoite pitkäaikaistyytömistä (ns. sakkomaksut)		30 asiakasta ohjattu palveluihin Sakkomaksut vähenevät ≥ 10 % vs. 2025
Edistetään yritystoimintaa ja yrittäjävälisyyttä kunnan alueella	Yritysneuvontatapaukset/vuosi Järjestetyt yritys-/verkostotilaisuudet (kpl) Yritystyytyväisyys (asteikko 1–5), vastaajia ≥ 30		≥ 20 neuvontaa ≥ 2 tilaisuutta, Tyytyväisyys $\geq 4,0/5$
Tuetaan kotoutumista kunnan palveluissa	Kotoutumissuunnitelman kattavuus ja toteutuminen Työhön tai koulutukseen edenneiden osuus suunnitelman päättäneistä		Suunnitelma 100 %:lle kohderyhmästä ≥ 80 % toteutuu ≥ 30 % etenee työhön tai koulutukseen
Kunnan viestinnän ja markkinoinnin toteuttaminen viestintäsuunnitelman mukaisesti	Verkkosivujen uudistus käyttöön otettuna, saavutettavuusauditointi (WCAG 2.1 AA) Suunniteltujen kampanjoiden toteutuma (%) Julkaisujen keskim. läpimenoaika: päätöksestä verkkouutiseksi (arkipäiviä)		Sivusto käytössä 2026 ja auditoinnissa ≥ 90 % vaatimuksista täyttyy 100 % kampanjoista toteutuu Läpimenoaika ≤ 2 arkipäivää
Vahvistetaan kunnan tapahtumatarjontaa ja yhteistyötä sidosryhmien kanssa	Elinvoimaa tukevat yleisö- tai yritystapahtumat (kpl) Osallistujat per tapahtuma (ka.)		≥ 5 tapahtumaa Keskimäärin ≥ 50 osallistujaa/tapahtumaa
Kehitetään elinvoima- ja viestintäpalveluja sekä raportoidaan toiminnasta ja hankkeiden etenemisestä lautakunnalle	Lautakuntaraportoinnin toteutuminen (krt/v) Valmistellut/jätetyt hankehakemukset (kpl)		Raportointi ≥ 2 krt/v ≥ 2 hankehakemusta /v

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025*</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot		27 000		20 000	20 200	20 402
Toimintakulut		-758 259		-950 014	-969 010	-988 390
josta palvelujen ostot		-505 497		-588 685	-600 458	-612 467
Toimintakate		-731 259		-930 014	-948 810	-967 988
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut						
Toimintakate						
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot		27 000		20 000	20 200	20 402
Toimintakulut		-758 259		-950 014	-969 010	-988 390
Toimintakate (=sitova)		-731 259		-930 014	-948 810	-967 988
muut laskennalliset erät				-1 673	-1 673	-1 673
poistot						
nettomenot/asukas		-113,62		-145,17	-148,10	-151,08
asukkaat	6420	6 436	6 436	6418	6418	6418

* vertailutiedot otettu kustannuspaikoilta 1451, 1452 ja 1453.
Nämä siirtyvät 1.1.2026 alkaen yleishallinnon tehtäväalueelta.

TEKNISET PALVELUT

Toimielin Tekninen lautakunta
Tehtäväalue Tekniset palvelut
Vastuuhenkilö Tekninen johtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Tekniset palvelut toimittavat kunnan teknisen hallinnon ja infrapalvelut.
 Infrapalvelut ylläpitävät kunnan yleisiä alueita, liikenneväyliä, sekä hulevesiviemärintiä.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Teknisissä palveluissa pyritään nykyisen palvelutason säilyttämiseen teiden kunnon, ja liikenneturvallisuuden osalta. Katuvalojen uusiminen on investoinneissa huomioitu vuosille 2026–2028. Seuraavan vuoden tavoitteena on strategian mukaisen toiminnan ylläpito. Liikenneturvallisuus on myös tärkeä teema vuonna 2026. Hulevesien hallintaan kiinnitetään myös erityistä huomiota

Selonteko riskienhallinnasta

Riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan ja arvioimaan riskejä sekä poistamaan, pienentämään tai siirtämään niitä ja niiden haittavaikutuksia.
 Teknisten palveluiden olennaisimmat riskit ovat kustannusten nousu ja sitä myötä mahdollisuus tarjota ylläpitopalvelut tarvittavissa määrin, sekä investointeihin liittyvät riskit.

Henkilöstön kuormittavuutta myös tarkkaillaan henkilöstövähennysten vuoksi. Riskinä on sairauslomien kasvu.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Vuosittain tehtävä asiakastyytyväisyyskysely kuntalaisille

Tavoite	Arviointikriteeri/Mittari	TP 2024	TA 2026
Strategia Asiakkaat ja vaikuttavuus	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset (vaikuttavuustasolta keskiarvo) asteikolla 1–5	3,4	3,4
kaavateiden kunto ja puhtaanapito, hoidon taso	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,3
kaavateiden talvihoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,3
puistojen, liikuntapaikkojen ja viheralueiden hoito	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,3
jätehuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,5	3,5
vesi- ja viemärihuolto	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,8	3,5
valaistus	tyytyväisyyskysely asteikolla 1–5	3,9	3,5

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	164 315	163 100	113 100	157 100	158 671	160 258
Toimintakulut	-590 828	-527 355	-527 355	-632 649	-645 303	-658 205
josta palvelujen ostot	-237 759	-166 372	-166 372	-259 331	-264 518	-269 807
Toimintakate	-426 513,16	-364 255	-414 255	-475 549	-486 632	-497 947
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	49 381	50 968	50 968	44 778	45 674	46 587
Toimintakulut	-70 020	-42 053	-42 053	-46 792	-47 728	-48 682
Toimintakate	-20 639	8 915	8 915	-2 014	-2 054	-2 095
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	213 696	214 068	164 068	201 878	204 345	206 845
Toimintakulut	-660 848	-569 408	-569 408	-679 441	-693 031	-706 887
Toimintakate (=sitova)	-447 152	-355 340	-405 340	-477 563	-488 686	-500 042
muut laskennalliset erät	134 263	113 007	113 007	110 646	110 646	110 646
poistot	-562 783,85	-567 056	-567 056	-508 801	-508 801	-508 801
nettomenot/asukas	-136,40	-125,76	-133,53	-136,45	-138,18	-139,95

Mittarit**Liikenneväylät**

Liikenneväylät pitävät sisällään yleisten teiden ja kaavateiden kustannukset sekä yksityistieavustukset.

Tavoite	2021	2022	2023	TP2024	TA 2026
Asukasluku 31.12.	6 327	6 354	6 379	6 438	6 418
Liikenneväylien nettokustannukset, €/asukas	130,51	116,56	121,64	128,49	122,66

Hulevesijärjestelmien ylläpito

Hulevesien käyttömaksu Ruskon asemakaavoitetuilla alueilla on tulossa uutena maksuna kuntalaisille. Hulevesijärjestelmään kuuluvat putkitetut ojat, tierummut, sekä avo-ogat. Maksut kohdistetaan suoraan hulevesijärjestelmän ylläpitoon.

Tavoite	2022	2023	2024	TP2024	TA 2026
Hulevesijärjestelmän ylläpito ja kunnostus	-	-	-	-	Yksityiskohtaisen suunnitelman laatiminen ja töiden käynnistys

Liikenneturvallisuus

Kuntien liikenneturvallisuustyötä arvioidaan kymmenellä kysymyksellä, jotka liittyvät mm. liikenneturvallisuustyön suunnitelmallisuuteen ja monialaisuuteen, organisointiin, seurantaan, viestintään, henkilöstön osaamiseen ja päättäjien sitouttamiseen. Lisäksi huomioidaan kunnan liikenneturvallisuustilanne. Vuonna 2025 viiden tähden liikenneturvallinen kunta -arviointimallin on kehittynyt siten, että kysymyksiä viedään huomattavasti yksityiskohtaisemmalle tasolle.

Tavoite	2022	2023	2024	TP2024	TA 2026
Kunnan liikenneturvallisuustyön arviointi	***	*****	****	*****	****

Ilmastoseuranta

CO2-raportissa mukana olevat energiaperäiset päästöt lasketaan kunnassa (maantieteellisenä alueena) kulutetun sähkön, kaukolämmön sekä lämmityksen ja liikenteen

polttoaineiden määrän perusteella. Maatalouden osalta laskenta sisältää kunnan alueella tapahtuvan maataloustuotannon päästöt. Kunnan vaikutus päästöihin ja tulokseen on 10 %.

Tavoite	2020	2022	2023	TP2024	TA 2026
Päästöt asukasta kohden t CO ₂ -ekv/as.	4,3 t	4,1 t	4,2 t	4,0 t	3,9 t

TOIMITILA- JA VUOKRAUSPALVELUT

Toimielin Tekninen lautakunta

Tehtäväalue Toimitila- ja vuokrauspalvelut

Vastuhenkilö Tekninen johtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Kiinteistöhoiton ja -kunnossapidon sekä siivouspalvelun tehtävänä on huolehtia kunnan kiinteistöistä tehokkaasti ja taloudellisesti. Kiinteistöjen arvo ja toimivuus säilytetään elinkaaren loppuun asti riittävillä huoltotoimenpiteillä. Sähköisten järjestelmien käyttöönotto ja hyödyntäminen on käynnissä jo kiinteistöhoitossa.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Korjaushankkeet ovat käyttötalouden pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma (PTS). Isommat ovat investointilistalla.

Kunnan vuokrattavien kiinteistöjen yhtiöittämistä selvitettiin vuonna 2025, jonka pohjalta tehdään päätökset vuonna 2026.

Vuoden 2025 aikana tarkasteltiin teknisen toimen hallinnon organisaatorakennetta ja käydään lävitse tehtäväkuvaukset. Vaikutukset näkyvät vuoden 2026 aikana.

Selonteko riskienhallinnasta

Riskienhallinnan avulla pyritään tunnistamaan ja arvioimaan riskejä sekä poistamaan, pienentämään tai siirtämään niitä ja niiden haittavaikutuksia.

Olennaisimmat riskit toimitila- ja vuokrauspalveluiden osalta ovat hyvinvointialueille vuokrattavien kiinteistöjen jatkosopimukset ja kustannusten nousut.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP2024	TA 2026
Vuokra-asuntojen ja As Oy:n korkea vuokrausaste	vuokrausaste %	98 %	98 %

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	1 024 977	966 010	966 010	1 012 000	1 022 120	1 032 342
Toimintakulut	-3 638 010	-3 617 878	-3 634 178	-3 761 071	-3 836 297	-3 913 011
josta palvelujen ostot	-814 143	-737 962	-737 962	-770 693	-786 108	-801 826
Toimintakate	-2 613 033,25	-2 651 868	-2 668 168	-2 749 071	-2 814 177	-2 880 669
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	4 550 908	4 237 919	4 237 919	4 535 744	4 626 459	4 718 988
Toimintakulut	-772 746	-702 138	-702 138	-652 615	-665 664	-678 978
Toimintakate	3 778 162	3 535 781	3 535 781	3 883 129	3 960 795	4 040 010
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	5 575 884	5 203 929	5 203 929	5 547 744	5 648 579	5 751 330
Toimintakulut	-4 410 756	-4 320 016	-4 336 316	-4 413 686	-4 501 961	-4 591 989
Toimintakate (=sitova)	1 165 128	883 913	867 613	1 134 058	1 146 618	1 159 341
muut laskennalliset erät	-312 369	-279 168	-279 168	-285 721	-285 721	-285 721
poistot	-907 664	-979 707	-979 707	-947 786	-1 060 786	-1 068 761
nettomenot/asukas	-8,55	-58,26	-60,79	-15,50	-31,15	-30,41

Mittarit

Vuosi	2023	TP2024	TA2026
Asukasluku 31.12.	6 436	6 420	6 418
Toimitila- ja vuokrauspalvelujen nettokustannukset, €/asukas	80,46	32,60	25,07
Ruokapalvelut, bruttokustannukset, €/asukas	169,42	162,83	190,92
Laitoshuolto, bruttokustannukset, €/asukas	101,00	96,87	100,88

(nettokustannukset -> nettomenot +/nettotulot -)

Toimitila- ja vuokrauspalvelut pitävät sisällään tilahallinnon ja isännöinnin, varastojen ja konekeskuksen, kiinteistönhoidon, kiinteistöjen kunnossapidon ja siivouksen, asunto-osakkeiden ja muiden asuntojen sekä toimitilavuokrauksen kustannukset ja tulot.

Ruokapalvelut tuottavat kunnan koulujen ja omien varhaiskasvatusyksiköiden kaikki ateriat omana tuotantonaan. Aamu- ja välipalat valmistetaan palvelukeittiöillä kouluissa ja päiväkodeissa, ja kaikki lounaat Keskuskeittiöllä. Ruokapalveluissa noudatetaan valtakunnallisia koulu- ja varhaiskasvatusikäisten ravitsemussuosituksia. Ruokalistat ja ruokien raaka-ainesisällöt ovat näkyvillä kunnan verkkosivuilla. Ruokapalveluissa käytetään vain kotimaista lihaa ja pyritään käyttämään vain vastuullisesti tuotettuja raaka-aineita. Raaka-aineiden kotimaisuusaste vuonna 2024 oli 80% ostetuista elintarvikeloista. Tammikuussa 2026 on tarkoituksena aloittaa yläkoulun maksuton hedelmävälipala, mihin on varattu määrärahaa talousarvio vuodelle, kevään 2025 kahden viikon kokeilujakson perusteella.

VESIHUOLTOLAITOS

Toimielin Vesihuoltolaitos

Tehtäväalue Vesihuoltolaitos

Vastuhenkilö Tekninen johtaja

Tehtäväalueen kuvaus

Lain mukaan kunnan vesihuoltolaitoksella on toiminta-alueellaan vastuu vesihuollon järjestämisestä. Kunnan vesi tulee omilta vesilaitoksilta Vahdolta ja Ruskolta. Jätevedet toimitetaan koko kunnan alueelta Turun verkoston kautta Turun seudun puhdistamoon.

Laitoksen tehtävänä on talousveden laatuvaatimukset täyttävän veden toimittaminen asiakkaille ja asiakkaiden viemäriverkostoon toimittamien jätevesien pois johtaminen ja toimittaminen edelleen puhdistettavaksi ympäristöviranomaisen edellyttämällä tavalla.

Vesihuoltolaitoksen toimintaa ohjaa vesihuoltolaki ja sen ohella elinkaariajattelu ja kestävä kehitys.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Vesihuoltolaitos suunnittelee ja toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti kunnallistekniikan perusparannusta ottaen huomioon koko toimintansa. Keskitytään hulevesien vähentämiseen verkostossa, korjausvelan tehokkaaseen lyhentämiseen sekä ennakoivan korjauksen suunnitteluun.

Vesimittarivaihdoissa tulee pystyä 90 kpl:een vuositaitiin, jotta saadaan sopiva kiertosykli mittarivaihtoihin.

Hulevesien määrän vähentämiseen käytettävät keinot ovat mahdollisten vuotokohtien viemärisavutukset ja linjatarkastukset. Jatkotoimenpiteet tehdään savutusten tulosten perusteella. Talousvedenlaatua parannetaan ja valmistusprosessia tehostetaan kummallakin vesilaitoksella. Osuuskuntien verkostoja liitetään osaksi kunnan verkostoa. Jätevesiverkoston putkiston ja pumppaamoiden kuntoa seurataan huuhteluiden ja huoltojen avulla.

Taksarakennetarkasteluraportin mukaiset toimet käynnistettiin vuoden 2023 aikana.

Talousarvioon 2024 vesihuollon taksaselvityksen perusteella tehtiin 10 prosentin korotus perus-, vesi- ja jätevesimaksuihin.

Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatiminen käynnistetään vuoden 2026 aikana.

Selonteko riskienhallinnasta

Vesihuoltolaitoksen toimintaa ohjaa vesihuoltolaki, jonka mukaan tuotolla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kuukausittain lautakunnalle. Vesihuollon olennaisin riski on sijaisjärjestelyt

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA 2026
Vesihuoltolaitoksen tulot kattavat toimintamenot, poistot ja 3 % koron pääomalle	Tilikauden tulos vähintään 0.	Ei toteutunut	Toteutuu
Vesijohtoverkoston vuotojen määrä	Lukumäärä max.	6	10
Jätevesiverkoston tukokset ja vuotojen määrä	Lukumäärä max	4	15
Vanhentuneen vesimittarikannan uusiminen	Lukumäärä min	61	90

Mittarit

Vuosi	2019	2020	2021	2022	2023	TP2024	TA2026
Asukasluku 31.12.	6251	6327	6354	6379	6420	6438	6418
Vesihuollon netto-kustannukset, €/asukas	-15,20	-10,64	-14,72	-24,19	15,64	14,65	21,94

(nettokustannukset -> nettomenot +/- nettotulot -)

Tuloarviot ja määrärahat

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	1 141 150	1 158 000	1 158 000	1 175 000	1 186 750	1 198 618
Toimintakulut	-510 490	-613 579	-613 579	-647 923	-660 881	-674 098
josta palvelujen ostot	-399 132	-478 142	-478 142	-513 700	-523 974	-534 453
Toimintakate	630 661	544 421	544 421	527 077	525 869	524 520
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	41 356	40 000	40 000	41 000	41 820	42 656
Toimintakulut	-262 617	-290 046	-290 046	-281 756	-287 390	-293 139
Toimintakate	-221 261	-250 046	-250 046	-240 756	-245 570	-250 483
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	1 182 506	1 198 000	1 198 000	1 216 000	1 228 570	1 241 274
Toimintakulut	-773 106	-903 625	-903 625	-929 679	-948 271	-967 237
Toimintakate	409 400	294 375	294 375	286 321	280 299	274 037
muut laskennalliset erät						
poistot	-289 854	-315 662	-315 662	-281 374	-281 374	-281 374
rahoitustuotot	-145 782					
korvaus peruspääomasta		-145 782	-145 782	-145 782	-145 782	-145 782
Tilikauden tulos = sitova	-26 236	-167 069	-167 069	-140 835	-146 857	-153 119
nettomenot/asukas	-71,94	-75,00	-75,00	-65,79	-66,72	-67,70

RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖASIAT

Toimielin Rakennus- ja ympäristölautakunta

Tehtäväalue Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat

Vastuhenkilö Rakennustarkastaja

Tehtäväalueen kuvaus

Tehtäviä ovat rakennus- ja maa-ainesvalvonta sekä ympäristönsuojelu. Ympäristönsuojelun palvelut tuotetaan yhdessä Nousiaisten ja Mynämäen kuntien kanssa. Toimintamenoihin kuuluu myös ympäristöterveydenhuolto (terveystarkastus ja eläinlääkintähuolto), joka ostetaan Raision kaupungilta ja niitä koskevat asiat käsitellään Raisiossa.

Olennaiset muutokset ja tapahtumat

Ympäristönsuojelussa toimintaa jatketaan kolmella kunnalla ja kahdella viranhaltijalla, joista toinen on viransijainen. Merkittävin muutos kulujen kehysten vähäiseen ylitykseen on hallinnon kokouspalkkiot ja henkilösivukulut.

Raision kaupunki on ilmoittanut, että ympäristöterveydenhuollossa varaudutaan lähestulkoon samoihin kustannuksiin kuin vuonna 2025. Talousarviossa ei ole huomioitu ympäristöterveydenhuollon tuotoista ja laskutuksesta tulevia palautuksia/muutoksia. Sopimus Uudenkaupungin kanssa hyötyeläinpäivystyksestä on pitänyt uusia jo useamman vuoden ajan. Nyt tavoiteaikana on ollut 1.1.2026. Raision kaupungin talousarviossa on varauduttu tähän jo muutaman vuoden ajan eli vaikutus lähinnä toteutuman puolella. Eläinlääkintähuoltolain uudistus 1.1.2026 alkaen. Lakisääteiset palvelut rajattu tarkemmin, kilpailu markkinoilla. Tähän ratkaisuna on, että tehdään päätös, miten palvelua tuotetaan ja markkinaehtoisille palveluille tulee erillinen hinnasto. Ohjeistusta laaditaan Kuntaliiton työryhmän toimesta.

Kuntien digitaaliset ratkaisut, kuten ohjelmistot, järjestelmät ja rajapinnat, kokevat merkittäviä muutoksia rakentamislain ja RYTJ-lain (rakennetun ympäristön tietojärjestelmä) seurauksena. 1.1.2026 tulee voimaan hiilijalanjäljen raja-arvo (RakL § 38 a), määräaika rakentamislupahakemuksen käsittelylle ja seuraamukset määräajan laiminlyömisestä (RakL § 68 a) ja luvan hakeminen rakennuksen tietomallimuotoisella suunnitelmalla (RakL § 60). Lisäksi on määrätty rakentamisen lupiin sekä katselmuksiin liittyvien tietojen toimittamisesta rakennetun ympäristön tietojärjestelmään (RakL § 72, 73). Rakentamisen lupaprosesseissa muodostuvaa tietoa toimitetaan jatkossa valtakunnalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään (Ryhti, Suomen ympäristökeskus), josta valtion viranomaiset saavat tarvitsemansa tiedon. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmään toimitettava tieto on yhteisesti sovitussa yhtenäisessä muodossa. Rakentamislain korjaussarjan esityksen mukaan kuntien tulee toimittaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmään rakentamista koskevat tiedot viimeistään 1.1.2029 alkaen. Kunnilla on kuitenkin velvollisuus tehdä tietomallimuotoisia rakentamislupia jo vuoden 2026 alusta lähtien.

Selonteko merkittävimmistä riskeistä

Tarkastustoiminnassa havaitut tai havaitsematta jääneet puutteet/virheet sekä luvaton toiminta voivat aiheuttaa taloudellisia, ihmishenkeen tai ympäristöön kohdistuvia riskejä. Myös luvanvaraisesta toiminnasta voi syntyä ihmishenkeen tai ympäristöön kohdistuva riski,

jos ei noudateta annettuja säädöksiä ja määräyksiä. Tarkastustoiminta maastossa sekä työmailla voi aiheuttaa viranhaltijoille työturvallisuusriskiä. Lisääntyneet vaatimukset työssä sekä kuormittuminen haastavissa tai uhkaavissa asiakastilanteissa voivat aiheuttaa henkistä kuormittumista työntekijälle. Henkilörekisterin väärinkäyttö vaarantaisi yksityishenkilöiden tietosuojan.

Talousarvioesitykseen sidotut tavoitteet

Tavoite	Arviointikriteeri/ Mittari	TP 2024	TA2026
Tehokas ja joustava rakennuslupakäsittely	Käsittelyaika	Rakennustarkastajan päätös 1-2 vk, Lautakunnan päätös 3,3 vk.	Rakennustarkastajan päätös 1-2 vk, Lautakunnan päätös enint. 6 vk, kun hakemus ei ole puutteellinen ja hakemuksen mukana on naapurien kuuleminen.
Asiakastyytyväisyys rakennusvalvonnan palveluihin	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset (vaikuttavuustasolla 1-5, keskiarvo)	4,29	3,5
Asiakastyytyväisyys ympäristönsuojelun palveluihin	Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset (vaikuttavuustasolla 1-5, keskiarvo)	3,57	3,5

'Mittarit

Vuosi	TA2026
Asukasluku	6 418
Rakennus- ja maa-ainesvalvonnan nettokustannukset, €/asukas	10,89
Ympäristöterveydenhuollon nettokustannukset, €/asukas	9,38
Ympäristönsuojelun nettokustannukset, €/asukas	6,51

(nettokustannukset -> nettomenot +/- nettotulot -)

Tuloarviot ja määrärahat

Rakennusvalvonnan tulojen osalta arvioidaan pääsevän 2025 vuoden suunniteltuun tasoon, koska rakennusalan tilanne on vähitellen parantunut ja lisäksi kunnalle tulee uusia rakennettavia asuintontteja (Päällistönmäki).

<u>Ulkoiset</u>	<u>Tp 2024</u>	<u>Ta2025</u>	<u>Mta2025</u>	<u>Ta2026</u>	<u>Ts2027</u>	<u>Ts2028</u>
Toimintatuotot	43 635	59 000	59 000	59 000	59 590	60 186
Toimintakulut	-191 968	-222 531	-229 531	-229 965	-234 565	-239 258
josta palvelujen ostot	-108 060	-129 645	-136 645	-135 378	-138 085	-140 848
Toimintakate	-148 334	-163 531	-170 531	-170 965	-174 975	-179 072
<u>Sisäiset</u>						
Toimintatuotot						
Toimintakulut	-3 898	-3 786	-3 786	-6 627	-6 760	-6 895
Toimintakate	-3 898	-3 786	-3 786	-6 627	-6 760	-6 895
<u>Ulkoiset+Sisäiset</u>						
Toimintatuotot	43 635	59 000	59 000	59 000	59 590	60 186
Toimintakulut	-195 866	-226 317	-233 317	-236 592	-241 325	-246 153
Toimintakate (=sitova)	-152 232	-167 317	-174 317	-177 592	-181 735	-185 967
muut laskennalliset erät	-18 670	-12 448	-12 448	-14 075	-14 075	-14 075
poistot						
nettomenot/asukas	-26,62	-27,93	-29,02	-29,86	-30,51	-31,17

KÄYTTÖTALouden ULKOISET TULOT/MENOT TOIMIALUEITTAIN (ulkoiset)

100 VAALIT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	34 877	10 000	6 867	0	-100,0	12 000	0
TOIMINTAKULUT	-44 988	-27 526	-25 497	0	-100,0	-23 000	0
TOIMINTAKATE	-10 111	-17 526	-18 630	0	-100,0	-11 000	0
KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	0	0	0	0		0	0
120 TARKASTUSTOIMI	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-13 502	-15 563	-12 710	-15 948	2,5	-16 265	-16 590
TOIMINTAKATE	-13 502	-15 563	-12 710	-15 948	2,5	-16 265	-16 590
130 YLEISHALLINTO	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	83 244	67 500	53 938	900	-98,7	909	918
TOIMINTAKULUT	-1 608 525	-2 272 644	-1 570 300	-1 527 764	-32,8	-1 558 328	-1 589 492
TOIMINTAKATE	-1 525 281	-2 205 144	-1 516 362	-1 526 864	-30,8	-1 557 419	-1 588 574
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-51 201	-49 550	-32 265	-24 970	-49,6	-24 970	-24 970
NETTO	-1 576 482	-2 254 694	-1 548 628	-1 551 834	-31,2	-1 582 389	-1 613 544
160 JOUKKOLIIKENNE	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	-791 168	-851 406	-638 972	-874 364	2,7	-891 851	-909 688
TOIMINTAKATE	-791 168	-851 406	-638 972	-874 364	2,7	-891 851	-909 688
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 167	-13 017	-9 215	-10 069	-22,6	-10 069	-10 069
NETTO	-802 334	-864 423	-648 187	-884 433	2,3	-901 920	-919 757
170 ELINKÄINOTOIMI	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	478	0	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-93 940	-66 462	-57 750	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKATE	-93 462	-66 462	-57 750	0	-100,0	0	0
180 KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	700 659	755 000	395 598	820 000	8,6	828 200	836 482
TOIMINTAKULUT	-72 900	-68 779	-35 682	-61 688	-10,3	-62 922	-64 181
TOIMINTAKATE	627 758	686 221	359 916	758 312	10,5	765 278	772 301

300 PERUSOPETUS	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	757 422	787 075	569 041	568 794	-27,7	574 483	580 228
TOIMINTAKULUT	-6 278 103	-6 658 314	-4 790 300	-6 625 392	-0,5	-6 757 900	-6 893 053
TOIMINTAKATE	-5 520 681	-5 871 239	-4 221 258	-6 056 598	3,2	-6 183 417	-6 312 825
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-88 825	-87 850	-66 436	-77 244	-12,1	-77 244	-77 244
NETTO	-5 609 506	-5 959 089	-4 287 695	-6 133 842	2,9	-6 260 661	-6 390 069
330 OPETUS- JA VARH.KASV. HALLIN	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTAKULUT	0	0	0	-459 443		-468 632	-478 004
TOIMINTAKATE	0	0	0	-459 443		-468 632	-478 004
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	-5 417		-5 417	-5 417
NETTO	0	0	0	-464 860		-474 049	-483 421
360 VARHAISKASVATUS	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	338 911	278 700	330 825	345 000	23,8	348 450	351 934
TOIMINTAKULUT	-5 533 548	-5 784 724	-3 909 666	-5 404 340	-6,6	-5 512 427	-5 622 662
TOIMINTAKATE	-5 194 637	-5 506 024	-3 578 841	-5 059 340	-8,1	-5 163 977	-5 270 728
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 038	-168	-8 772	-18 065	10 653,0	-18 065	-18 065
NETTO	-5 195 675	-5 506 192	-3 587 613	-5 077 405	-7,8	-5 182 042	-5 288 793
400 HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	115 921	119 100	193 969	127 600	7,1	128 876	130 165
TOIMINTAKULUT	-872 952	-954 604	-620 962	-969 411	1,6	-988 797	-1 008 557
TOIMINTAKATE	-757 031	-835 504	-426 993	-841 811	0,8	-859 921	-878 392
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-108 082	-114 555	-82 605	-105 299	-8,1	-105 299	-105 299
NETTO	-865 113	-950 059	-509 598	-947 110	-0,3	-965 220	-983 691
470 ELINVOIMA-JA VIESTINTÄPALVE	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	20 000		20 200	20 402
TOIMINTAKULUT	0	0	0	-950 014		-969 010	-988 390
TOIMINTAKATE	0	0	0	-930 014		-948 810	-967 988
600 TEKNISET PALVELUT	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	164 315	113 100	97 378	157 100	38,9	158 671	160 258
TOIMINTAKULUT	-590 828	-527 355	-394 545	-632 649	20,0	-645 303	-658 205
TOIMINTAKATE	-426 513	-414 255	-297 167	-475 549	14,8	-486 632	-497 947
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-562 784	-567 056	-406 811	-508 801	-10,3	-508 801	-508 801
NETTO	-989 297	-981 311	-703 978	-984 350	0,3	-995 433	-1 006 748

620 TOIMITILAPALVELUT - JA VUOKF	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 024 977	966 010	754 989	1 012 000	4,8	1 022 120	1 032 342
TOIMINTAKULUT	-3 638 010	-3 634 178	-2 606 096	-3 761 071	3,5	-3 836 297	-3 913 011
TOIMINTAKATE	-2 613 033	-2 668 168	-1 851 107	-2 749 071	3,0	-2 814 177	-2 880 669
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-947 664	-979 707	-681 374	-947 786	-3,3	-1 060 786	-1 068 761
NETTO	-3 560 697	-3 647 875	-2 532 481	-3 696 857	1,3	-3 874 963	-3 949 430
650 VESIHUOLTOLAITOS	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 141 150	1 158 000	886 524	1 175 000	1,5	1 186 750	1 198 618
TOIMINTAKULUT	-510 490	-613 579	-318 469	-647 923	5,6	-660 881	-674 098
TOIMINTAKATE	630 661	544 421	568 055	527 077	-3,2	525 869	524 520
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-289 854	-315 662	-209 093	-281 374	-10,9	-281 374	-281 374
NETTO	340 806	228 759	358 963	245 703	7,4	244 495	243 146
700 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄR	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	43 635	59 000	42 053	59 000	0,0	59 590	60 186
TOIMINTAKULUT	-191 968	-229 531	-163 043	-229 965	0,2	-234 565	-239 258
TOIMINTAKATE	-148 334	-170 531	-120 990	-170 965	0,3	-174 975	-179 072
RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2024	TA+MUUT. 2025	TOT 9/2025	TA 2026	Ero%	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	4 405 587	4 313 485	3 331 182	4 285 394	-0,7	4 340 249	4 371 533
TOIMINTAKULUT	-20 240 921	-21 704 665	-15 143 991	-22 159 972	2,1	-22 626 178	-23 055 189
TOIMINTAKATE	-15 835 334	-17 391 180	-11 812 809	-17 874 578	2,8	-18 285 929	-18 683 656
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 060 614	-2 127 565	-1 496 571	-1 979 025	-7,0	-2 092 025	-2 100 000
NETTO	-17 895 948	-19 518 745	-13 309 379	-19 853 603	1,7	-20 377 954	-20 783 656
KUSTANNUSLASKENNALLISET ERÄT	0	0	0	0		0	0

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma €								
ulkoiset ja sisäiset	TP2024	MTA 2025	TA 2026	muutos % ta26/ta25	TS2027	muutos % ts27/ta26	Ts2028	muutos % ts27/ts26
Toimintatuotot	9 125 833	8 761 457	8 993 896	2,7 %	9 142 919	1,7 %	9 270 256	1,4 %
Myyntituotot	3 235 661	3 284 755	3 264 831	-0,6 %	3 312 422	1,5 %	3 360 790	1,5 %
Maksutuotot	417 776	445 025	443 152	-0,4 %	447 584	1,0 %	452 060	1,0 %
Tuet ja avustukset	480 924	325 600	198 200	-39,1 %	212 182	7,1 %	202 184	-4,7 %
Muut toimintatuotot	4 991 472	4 706 077	5 087 713	8,1 %	5 170 731	1,6 %	5 255 222	1,6 %
Toimintakulut	-24 961 167	-26 152 637	-26 868 474	2,7 %	-27 428 849	2,1 %	-27 953 913	1,9 %
Henkilöstökulut	-11 897 972	-12 668 050	-13 137 457	3,7 %	-13 416 209	2,1 %	-13 668 210	1,9 %
Palkat ja palkkiot	-9 695 399	-10 243 624	-10 600 048	3,5 %	-10 828 047	2,2 %	-11 028 287	1,8 %
Henkilösivukulut	-2 202 573	-2 424 426	-2 537 409	4,7 %	-2 588 162	2,0 %	-2 639 923	2,0 %
Eläkekulut	-1 911 792	-2 148 887	-2 225 797	3,6 %	-2 270 321	2,0 %	-2 315 724	2,0 %
Muut henkilösivukulut	-290 781	-275 539	-311 612	13,1 %	-317 841	2,0 %	-324 199	2,0 %
Palvelujen ostot	-7 178 858	-7 797 820	-7 665 908	-1,7 %	-7 824 225	2,1 %	-7 975 587	1,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 619 059	-1 609 985	-1 722 016	7,0 %	-1 758 457	2,1 %	-1 791 564	1,9 %
Avustukset	-484 323	-697 182	-686 150	-1,6 %	-699 873	2,0 %	-713 870	2,0 %
Muut toimintakulut	-3 780 955	-3 379 600	-3 656 943	8,2 %	-3 730 085	2,0 %	-3 804 682	2,0 %
Toimintakate	-15 835 334	-17 391 180	-17 874 578	2,8 %	-18 285 930	2,3 %	-18 683 657	2,2 %
Verotulot	13 575 427	14 005 000	14 560 000	4,0 %	14 967 000	2,8 %	15 691 000	4,8 %
Valtionsuudet	5 597 367	5 331 356	5 479 624	2,8 %	5 479 624	0,0 %	5 479 624	0,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-220 510	-173 000	-203 000	17,3 %	-202 999	0,0 %	-202 999	0,0 %
Korkotuotot	1 509	2 000		-100,0 %				
Muut rahoitustuotot	176 503	170 782	172 782	1,2 %	175 698	1,7 %	178 672	1,7 %
Korkokulut	-251 992	-200 000	-230 000	15,0 %	-230 000	0,0 %	-230 000	0,0 %
Muut rahoituskulut	-146 530	-145 782	-145 782	0,0 %	-148 697	2,0 %	-151 671	2,0 %
Vuosikate	3 116 950	1 772 176	1 962 046	10,7 %	1 957 695	-0,2 %	2 283 968	16,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-2 060 614	-2 127 565	-1 979 025	-7,0 %	-2 092 025	5,7 %	-2 100 000	0,4 %
Suunnitelman muk. poistot	-2 060 614	-2 127 565	-1 979 025	-7,0 %	-2 092 025	5,7 %	-2 100 000	0,4 %
Lisäpoistot								
Tilikauden tulos	1 056 336	-355 389	-16 979	-95,2 %	-134 330	691,2 %	183 968	-237,0 %
Poistoeron muutos	18 921	18 921	18 921	0,0 %	18 921	0,0 %	18 921	0,0 %
Tilikauden ylijäämä (alij.)	1 075 258	-336 468	1 942	-100,6 %	-115 409	-6042,8 %	202 889	-275,8 %

RAHOITUSLASKELMA

	TP2024	MTA 2025	TA 2026	Ts2027	Ts2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 116 951	1 772 176	1 962 046	1 957 695	2 283 968
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-394 593	-590 000	-660 000	-666 600	-673 266
Toiminnan rahavirta	2 722 358	1 182 176	1 302 046	1 291 095	1 610 702
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 904 107	-4 565 000	-4 873 611	-1 690 000	-1 500 000
Rahoitusosuudet					
investointimenoihin	4 494	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	469 241	670 000	740 000	746 600	753 266
Investointien rahavirta	-3 430 372	-3 895 000	-4 133 611	-943 400	-746 734
Toiminnan ja investointien rahavirta	-708 014	-2 712 824	-2 831 565	347 695	863 968
Rahoituksen kassavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset		-24 700			
Antolainasaamisten vähennykset	7 544				
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		2 000 000	2 500 000	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-853 800	-692 000	-753 000	-823 000	-823 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		500 000	500 000	500 000	0
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääom.muutokset					
Saamisten muutos	-227 024		150 000	150 000	150 000
Korottomien velkojen muutos	-123 836				
Rahoituksen rahavirta	-1 197 116	1 783 300	2 397 000	-173 000	-673 000
Rahavarojen muutos	-1 905 130	-929 524	-434 565	174 695	190 968
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	4 392 943	3 463 419	3 028 854	3 203 549	3 394 517
Rahavarat 1.1.	6 298 073	4 392 943	3 463 419	3 028 854	3 203 549
	-1 905 130	-929 524	-434 565	174 695	190 968

INVESTOINNIT

Investointimäärärahojen osalta sitovuustaso on projektikohtainen määräraha.

lautakunta	hanke	kuvaus	vaikuttavuus	proj	2026	2027	2028	2029
Tekla	Rakennusten korjaukset ja rakentaminen	Raha suunnitteluun ja korjauksiin.	Korjausvelanhallintaa.	8008	50 000	50 000	50 000	50 000
Tekla		Vuosiremonttikohde.	Korjausvelanhallintaa.	8048	150 000	150 000	150 000	150 000
Tekla/ hyvla	Esteettömyyskartoitukset ja korjaukset	Selvitetään esteettömyystarpeet ja tehdään korjauksia.	Jatketaan esteettömyyskartoitusten tekoa ja niiden perusteella valitaan korjauskohteet esteettömyysryhmän suositusten mukaan.	8031	10 000	10 000	10 000	10 000
Tekla	Kunnantalo/ kirjasto	Saneeraus ja uudisrakennus.	Ongelmakiinteistön poistuminen/ korjausvelan hallinta ja tilojen käytettävyyys paranee.	8045	3 000 000	100 000		
Tekla	Kirkonkylän koulu	Saneeraus/uusi. Hankesuunnitelman jälkeen päätös	Korjausvelan hallinta.	8038	50 000	50 000		
Tekla/ hyvla	Virkistysalue Nummilammen perusparannus	Kehitetään ja perusparannetaan kuntalaisten virkistysalue Nummilammen olosuhteita ja toimintaa, jotta käyttöikä voidaan kasvattaa.	Korjataan virkistysalueen mökin ja saunan turvallisuuspuutteet. Haetaan kehittämiseen ulkopuolista kehittämisavustusta (arvio 30-50 %). Ilman korjauksia riskinä on käyttökieltoon asettaminen.	8049	50 000			
Tekla / Opva	Alakoulut	Alakoulujen luokkien näyttöjen uusiminen	Käyttäjätarpeet paranevat.	8726	10 000			
Tekla	Päällistystyöt		Katuverkoston kunnossapitoa.	8204	100 000	100 000	100 000	100 000
Tekla	Katuvalojen uusintaa	Vaihdetaan vanhoja lampuja uusiin energiasäästölampuihin	Pyritään ylläpitämään kunnan katuvaloverkoston, kustannus säästö / energian säästö.	8229	120 000	150 000	150 000	
Tekla	Liikenneturvallisuus	Teiden korjaus/parantamiskohteet	Vuositain valitaan erikseen liikenneturvallisuutta parantava kohde, Nuorison ja lasten liikenneturvallisuuden parantamisen hankehaku käynnissä 50 % tuki.	8234	30 000	30 000	30 000	30 000
Tekla	Bussipysäkit		Fölin kautta tulevat tarvittavat toimenpiteet.	8236	10 000	10 000		
Tekla	Hulevesijärjestelmä	Ruskon kunnan eri alueiden korjaustyön suunnittelu ja kartoitus	Hulevesien hallinta	8238	20 000	20 000	20 000	
Tekla/ hyvla	Leikkipaikat	Vanhojen leikkipaikkojen välineiden uusimista ja kunnossapitoa.	Parannetaan ja kunnostetaan ns. yleisiä leikkipaikkoja kunto- kartoituksen ja kehittämissuunnitelman mukaisesti. Osallistetaan kuntalaisia suunnitteluun.	8400	20 000	40 000	40 000	40 000
Khall/Hyvla	Tietojärjestelmien kehittäminen	2026 Sähköinen arkistointi, 2026 Tiedolla johtaminen jatkuu, Hyvla Kotisivu-uudistuksen loppuun saattaminen/10 000	Viedään loppuun kunnan kotisivu-uudistus ja sen vaatimat muutostyöt.	8704	50 000	10 000	10 000	10 000
Tekla	Hujalan-/ Kaharintien kevytväylä	Suunnittelu Kaharintie, MAL hanke, laajuus+aikataulu epävarma	Yhteishanke ELYn kanssa kunnan osuus 50%, yhteensä kustannus noin 1,2 milj	8231	300 000	300 000	300 000	300 000
Khall	Joukkoliikenne (Föli)	Vuosittain maksujärjestelmän kustannuksiin		8702	13 611	10 000	10 000	10 000
Khall	Maanosto			8900				
Khall	Maanmyynti	Tontteja Päällistönmäessä ja Valkiavuorella (tasearvot)		8900	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Tekla	Urheilukentän huoltorakennus	Rakennuksen suunnittelu (pukuhuone,sosiaalitilat)	Pesäpallokentälle pukusuojat, Jatkossa myös toimiin luistelukentän pukusuojana	8028		30 000	400 000	
Tekla/vesih	Päällistönmäen kt /vesihuolto	Päällistönmäki laajennus vaihe 11	noin 35 tonttia myyntiin	8240	250 000			
Tekla	Härjänruopantie+Harjutie kt/tiet ja valot	Härjänruopantien teollisuustontit	Kaavan viimeistely /aloitettu 2023, teollisuusalueen kehittäminen	8208	100 000			
Tekla	Ketunluolan kt/tiet ja valot	Rakentaminen alkaa 2024	12 tonttia myyntiin	8206		200 000		500 000
Tekla	Hiidenvainion kt/ tiet ja valot	Hiirosentien tontit		8207			50 000	
Tekla	Päällistönmäen kt/ tiet ja valot	Päällistönmäki laajennus vaihe 11	noin 35 tonttia myyntiin, 27-29 Päällistys ja valot	8242	250 000	100 000	100 000	100 000
Tekla/vesih	Ketunluolan kt/vesihuolto	Rakentaminen alkaa 2024	12 tonttia myyntiin, 26 Kuhlilastien päällistys ja valot	8226	70 000	200 000		500 000
Tekla/vesih	Härjänruopantie+Harjutie kt/vesihuolto	Härjänruopantien teollisuustontit	Kaavan viimeistely /aloitettu 2023, teollisuusalueen kehittäminen	8239	50 000			
Tekla	Ahola-Ojanto kt/tiet ja valot	Ahola-Ojannon teollisuustontit	Kaava valmis, 13 teollisuustonttia	8228	90 000			
Tekla	Ahola-Ojanto kt/vesihuolto	Ahola-Ojannon teollisuustontit	Kaava valmis, 13 teollisuustonttia	8232	40 000			
Tekla/vesih	Hiidenvainion kt/ vesihuolto	Hiirosentien tontit		8235		50 000		
Hyvla	Lähiliikuntapaikkojen kehittäminen	Ruskon liikuntaolosuhteiden kehittäminen perhepuistoja ja lähiliikuntamahdollisuuksia lisäämällä.	Liikuntapaikkojen ns. korjausvelkaan vastaaminen. Hiidenvainion väistösuojan pukuhuoneiden wc-tilojen korjaus/rakentaminen. Uimapaikkojen (2 kpl) turvallisuutta lisäävät toimenpiteet.	8410	20 000	50 000	50 000	50 000
Tekla	Turvakamerat	Uusitaan vanhoja	Turvallisuuden parantaminen	8718	10 000	20 000	20 000	20 000
Tekla	Teknisen varastotilat	Työkoneiden hankinta	Kaluston kunnossapito	8750	10 000	10 000	10 000	10 000
NETTOINVESTOINNIT					4 793 611	1 610 000	1 420 000	1 800 000
brutto					4 873 611	1 690 000	1 500 000	2 535 000
tulot					-80 000	-80 000	-80 000	-80 000

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖMENOT

	TP2024	Mta 2025	muutosprosentit			
			Ta2026	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Vaalit	35 610	17 496		151,0 %	-50,9 %	-100,0 %
Tarkastustoimi	6 344	5 756	6 454	17,1 %	-9,3 %	12,1 %
Yleishallinto	705 307	735 568	757 058	-2,3 %	4,3 %	2,9 %
Elinkeinotoimi						
Kaavoitus ja maankäyttö	7 478	8 395	8 688	0,0 %	12,3 %	3,5 %
Perusopetus	5 116 416	5 370 837	5 485 187	1,4 %	5,0 %	2,1 %
Opetus- ja varh.kasv.hallinto			392 743			
Varhaiskasvatus	3 645 487	3 902 993	3 814 840	-3,4 %	7,1 %	-2,3 %
Hyvinvointipalvelut	568 982	598 388	600 437	14,0 %	5,2 %	0,3 %
Elinvoima- ja viestintäpalvelut			65 079			
Tekniset palvelut	201 587	213 402	223 433	-2,2 %	5,9 %	4,7 %
Toimitilapalvelut - ja vuokraus	1 529 633	1 726 267	1 693 583	-5,3 %	12,9 %	-1,9 %
Palo- ja pelastustoimi						
Rakennusvalvonta ja ympäristöasiat	81 129	88 948	89 955	6,1 %	9,6 %	1,1 %
YHTEENSÄ	11 897 973	12 668 050	13 137 457	2	0	-1

HENKILÖSTÖ

Lukumäärät henkilötyövuosina muunnettuna kuukausista tai osa-aikaprocenteista kokonaisiksi.

Taulukko pyrkii kuvaamaan henkilöstömäärärahoihin varattuja resursseja eli luvut sisältävät sekä vakinaiset että määräaikaiset henkilöt.

Sijaismäärät laskettu budjetoidusta määrärahasta keskimääräisellä kuukausipalkalla.

Tilinpäätösten määrät sisältävät vakinaiset, sijaiset ja määräaikaiset

henkilötyövuosina sisältäen palkalliset vapaat.

	Ta2022	Tp2022	Ta2023	Ta2024	Ta2025	Ta2026
Kunnanhallitus/yleishallinto						
vaalit					0,47	0,00
kunnanjohtaja/talous- ja hallintojohtaja	2,00	1,92	2,00	2,00	2,00	2,00
tietohallintopäällikkö, järjestelmäasiantuntijat	3,00	2,78	2,78	2,83	2,83	2,83
pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä ja toimistosihteeri	2,60	2,60	2,60	2,60	2,60	2,60
asianhallintasihteeri, palvelusihteeri, toimistosihteeri	2,53	2,25	2,50	2,40	2,40	2,40
Harjoittelija		0,71			0,33	0,50
	10,13	10,26	9,88	9,83	10,63	10,33
Sijaiset			5,08	3,00	0,00	0,00

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta**Perusopetus**

	Ta2022	Tp2022	Ta2023	Ta2024	Ta2025	Ta2026
rehtorit ja johtajaopettajat	4,00	4,00	4,00	3,00	2,33	3,00
koordinaattorit	0,25	0,25			0,00	0,00
it-henkilöstö					0,00	0,00
opettajat ****	58,43	68,00	60,52	61,91	59,28	65,98
koulunkäynninohjaajat/ip-kerho-ohjaajat**	13,80	17,34	16,59	18,06	19,16	14,86
kuraattori ja psykologi	2,00	2,76			0,00	0,00
Erityisasiantuntijat					0,96	0,00
		3,39				0,00
	78,48	95,74	81,11	82,97	83,40	83,84

opettajien sijaiset	1,42	1,42	4,00	1,25	4,00	4,33

Sivistyksen hallinto

Sivistysjohtaja						1,00
Koulusihteeri						1,00
It-asiantuntija						0,65
Varhaiskasvatusjohtaja						1,00
Palveluneuvojat						2,00
						5,66

Varhaiskasvatus ja esiopetus

	Ta2022	Tp2022	Ta2023	Ta2024	Ta2025	Ta2026
päiväkodin johtajat	6,00	7,64	6,00	5,00	4,16	3,00
lastentarhanopettajat, erityisopettajat, sosionomit	22,33	22,42	26,25	22,92	21,42	29,07
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	47,03	52,91	45,35	44,54	45,92	43,00
ryhmä- ja henk.koht.avustajat	sis.ed		1,08	4,18	1,50	2,00
Hankekoordinaattori (kuntien yhteinen)					1,00	0,00
Muut nimikkeet/erityisasiantuntijat					2,50	0,41
	75,36	82,97	78,68	76,64	78,58	77,48

varhaiskasvatuksen sijaiset	2,33		2,03	3,16	5,00	5,20

Hyvinvointilautakunta**Hyvinvointipalvelut**

	Ta2022	Tp2022	Ta2023	Ta2024	Ta2025	Ta2026
hyvinvointijohtaja	1,00	0,63	1,00	1,00	1,00	1,00
nanny			~~1,00~~			
kirjasto- ja kulttuuripäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
kirjastonhoitajat	2,00	1,75	2,00	3,00	2,89	3,00
kirjastovirkailijat	3,00	2,04	3,00	1,00	1,00	1,00
kirjastoavustaja*****				0,20	0,00	0,00
liikuntapalveluvastaava (henkilö sisältyy opettajiin)**					0,00	0,33
liikuntapaikkavastaava	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
nuorisotyöntekijät				1,75	2,00	2,00
nuoriso-ohjaajat (sis.kesäkerho)	3,17	2,27	3,57	1,45	1,25	1,34
koulunuorisotyöntekijä				0,66	1,00	1,00
	10,67	8,19	12,07	10,56	10,72	11,17

kirjastovirkailijoiden sijaiset/opettajan sis.						0,08

Elinvoima ja viestintäpalvelut

Elinvoimakoordinaattori						1,00
						1,00

Tekninen lautakunta

	Ta2022	Tp2022	Ta2023	Ta2024	Ta2025	Ta2026
tekninen johtaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
kunnaninsinööri, rakennusinsinööri	1,50	1,46	1,50	1,97	2,00	2,00
tekninen asiantuntija ja toimistosihteeri	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
kiinteistönhoitajat	5,42	6,04	5,70	7,50	7,00	6,55
liikuntapaikkavastaava	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
vesihuoltopäällikkö-> siirto rak.ins.	0,50	0,50	0,50	0,50	0,00	
vesihuoltolaitoksen hoitaja	2,18	1,41	2,50	1,00	1,00	1,00
siivoustyönohjaaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
toimitilahuoltajat/ siivouspalvelut	15,74	17,36	13,40	13,40	11,61	11,70
ruokapalvelupäällikkö	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
toimitilahuoltajat ruokapalvelut					0,30	0,30
ruokapalveluvastaavat	4,21	5,54	3,52	3,52	0,00	0,00
suurtaloukokit	8,27	8,58	7,78	7,78	11,70	12,09
ruokapalvelutyöntekijät	0,48	0,71	0,60		0,00	0,00
	43,80	48,60	41,00	41,17	39,11	39,14
		1,50		1,25		

laitoshuoltajien sijaiset	1,00		0,99		0,50	1,00
ruokapalvelun sijaiset	1,55		1,23		1,00	1,00
						2,00

Rakennus- ja ympäristölautakunta

	Ta2022	Tp2022	Ta2023	Ta2024	Ta2025	Ta2026
rakennustarkastaja	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Henkilöstö yhteensä	219,44	253,88	223,74	222,17	223,44	229,62
Sijaiset					10,50	11,61
Henkilöstö sisältäen sijaiset	225,74		237,07	230,83	233,94	241,23
Henkilöstötilinpäätöksessä olleet HTV2-luvut*****						

Tilinpäätöksen toteutumaraportista ei pysty erottelemään sijaisia kattavasti erikseen.

** koulunkäynninohjaajista osa laskutetaan muilta kunnilta

RUSKON VESIHUOLTOLAITOS

TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Liikevaihto	1 178 607	1 198 000	1 216 000	1 228 570	1 241 274
Liiketoiminnan muut tuotot	3 899	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-769 186	-899 416	-924 684	-943 177	-962 042
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-107 437	-133 437	-131 700	-134 334	-137 021
Ostot tilikauden aikana	-107 437	-133 437	-131 700	-134 334	-137 021
Palvelujen ostot	-661 749	-765 979	-792 984	-808 843	-825 021
Poistot ja arvonalentumiset	-289 854	-315 662	-281 374	-281 374	-281 374
Suunnitelman mukaiset poistot	-289 854	-315 662	-281 374	-281 374	-281 374
Liiketoiminnan muut kulut	-3 921	-4 209	-4 995	-5 094	-5 195
Liikelylijäämä (-alijäämä)	119 545	-21 287	4 947	-1 075	-7 337
Rahoitustuotot ja -kulut:	-145 782	-145 782	-145 782	-148 697	-151 671
Muut rahoitustuotot					
Korvaus peruspääomasta	-145 782	-145 782	-145 782	-148 697	-151 671
Muut rahoituskulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunn. eriä	-26 236	-167 069	-140 835	-149 772	-159 008
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-26 236	-167 069	-140 835	-149 772	-159 008
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)					
Vapaaehtoisten varausten lis (-) tai väh (+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-26 236	-167 069	-140 835	-149 772	-159 008

RAHOITUSLASKELMA

	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Liikelylijäämä (-alijäämä)					
Poistot ja arvonalentumiset	289 854	315 662	281 374	281 374	281 374
Rahoitustuotot ja -kulut	-145 782	-145 782	-145 782	-148 697	-151 671
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-97 095	-650 000	-410 000	-250 000	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	46 977	-480 120	-274 408	-117 323	129 703
Rahoituksen rahavirta					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos, lis-, väh+	-235 254	213 248	499 220	105 058	-138 870
Korottomien velkojen muutos lis+, väh-	68 732				
Rahoituksen rahavirta	-166 523	213 248	499 220	105 058	-138 870
Rahavarojen muutos	-119 545	-266 872	224 812	-12 265	-9 167
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12. *		0	0	0	0
Rahavarat 1.1.		0	0	0	0

* Kuntatietoraportoinnin vaatimusten johdosta vesihuollon yhdystilin saldo siirretty tilille saamiset kunnalta.